

Izvještaj o podacima i informacijama UniCredit Bank a.d. Banja Luka za 2023. godinu

Banja Luka, maj 2024. godine

Sadržaj

1. Uvod	3
2. Podaci i informacije o Banci	3
2.1. Opšte informacije o Banci	3
2.2. Vlasnička struktura i organi upravljanja Bankom	7
2.3. Politike naknada	11
2.4. Strategija i politike za upravljanje rizicima Banke	16
2.5. Kapital	49
2.6. Kapitalni zahtjevi i adekvatnost kapitala	52
2.6.1. Iznosi kapitalnih zahtjeva i stope kapitala	53
2.6.2. Ukupna i prosječna izloženost Banke	54
2.6.3. Geografska podjela izloženosti	55
2.6.4. Podjela izloženosti prema vrstama djelatnosti druge ugovorne strane	56
2.6.5. Preostala ročnost izloženosti druge ugovorne strane	57
2.6.6. Bruto izloženosti po značajnim privrednim granama	58
2.6.7. Promjene po ispravkama vrijednosti tokom perioda	59
2.6.8. Izloženosti prije i poslije korišćenja kreditne zaštite	59
2.6.9. Informacije o finansijskoj poluzi	60
2.7. Likvidnosni zahtjevi	60
2.8. Založena i nezaložena imovina	62
Poslovna mreža UniCredit Bank a.d. Banja Luka na dan 31.12.2023.	63
Skraćenice korištene u Izvještaju	64

1. Uvod

Izveštaj o podacima i informacijama UniCredit Bank a.d. Banja Luka za 2023. godinu (u daljem tekstu: Izveštaj i Banka) je sačinjen u skladu sa:

- Odlukom o objavljivanju podataka i informacija banke („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 89/2017) i
- Uputstvom za popunjavanje obrazaca uz Odluku o objavljivanju podataka i informacija banke (<https://abrs.ba/o-objavljivanju-podataka-i-informacija-banke/>)

Kvantitativni podaci u Izveštaju su prikazani na propisanim obrascima.

Podaci su dati u hiljadama BAM, ukoliko to nije drugačije navedeno.

Ključni pokazatelji poslovanja, kao i kvantitativni podaci o upravljanju rizicima u poslovanju su objavljeni u Godišnjem izveštaju Banke za 2023. na internet stranici: <https://www.unicreditbank-bl.ba/bhs/o-nama/poslovanje/finansijski-izvestaji.html>

2. Podaci i informacije o Banci

2.1. Opšte informacije o Banci

Kao pravni sljedbenik prve banke izgrađene na ovom području „Privilegovane zemaljske banke za BiH - Filijala Banja Luka“, osnovane 1910. godine, Banka ima najdužu tradiciju bankarskog poslovanja u Bosni i Hercegovini. U istoriji dugoj 114 godina, ova banka je prošla kroz nekoliko različitih transformacija i uspješno poslovala u različitim pravnim i organizacionim oblicima.

Od 1. juna 2008. godine Banka posluje pod nazivom: UniCredit Bank a.d. Banja Luka i ima sljedeći zaštitni znak, koji se koristi u pravnom prometu i službenim odnosima:

Sjedište Banke je u Banjoj Luci, ulica Marije Bursać broj 7.

Banka pripada evropskoj bankarskoj grupi UniCredit, čije je sjedište u Italiji (u daljem tekstu: Grupa).

Predmet poslovanja Banke obuhvata djelatnosti kako slijedi:

- primanje novčanih depozita i drugih novčanih sredstava,
- davanje i uzimanje kredita, finansijski lizing,
- davanje svih oblika novčanog jemstva,
- kupovina i prodaja instrumenata tržišta novca i kapitala za svoj ili tuđi račun,
- usluge domaćeg i međunarodnog platnog prometa i prenosa novca,
- kupovina i prodaja strane valute,
- izdavanje i upravljanje sredstvima plaćanja (uključujući kreditne kartice, putne i bankarske čekove),
- čuvanje i upravljanje hartijama od vrijednosti i drugim vrijednostima,
- usluge finansijskog menadžmenta,
- kupovina i prodaja hartija od vrijednosti,
- zastupanje u osiguranju, i
- ostale aktivnosti, koje proizlaze iz gore navedenih poslova.

Navedene djelatnosti Banke su klasifikovane u skladu sa Zakonom o klasifikaciji djelatnosti Republike Srpske („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 66/13), Zakonom o registraciji poslovnih subjekata u Republici Srpskoj („Sl. glasnik RS“, br. 67/2013, 15/2016 i 84/2019) i Uredbom o klasifikaciji djelatnosti Republike Srpske („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 8/14), kako slijedi:

- 64.19 ostalo novčano poslovanje,
- 64.91 finansijski zakup (lizing),
- 64.92 ostalo odobravanje kredita,
- 64.99 ostale finansijske uslužne djelatnosti osim osiguranja i penzionih fondova,
- 66.12 posredovanje u poslovima sa hartijama od vrijednosti i robnim ugovorima,
- 66.19 ostale pomoćne djelatnosti u finansijskim uslugama, osim osiguranja i penzionih fondova,
- 66.22 djelatnost zastupnika i posrednika u osiguranju.

Navedene aktivnosti Banka obavlja unutar Bosne i Hercegovine, kao i u međunarodnim transakcijama, u skladu sa zakonskim odredbama i dozvolom za rad Banke.

Poreski identifikacioni broj Banke je 4400958880009, a PDV broj je 400958880009.

Žiro račun Banke kod Centralne banke BiH je 551 000 99999999 32.

Banka je svoje poslovanje organizovala po segmentima u skladu sa metodologijom UniCredit Grupe, i to:

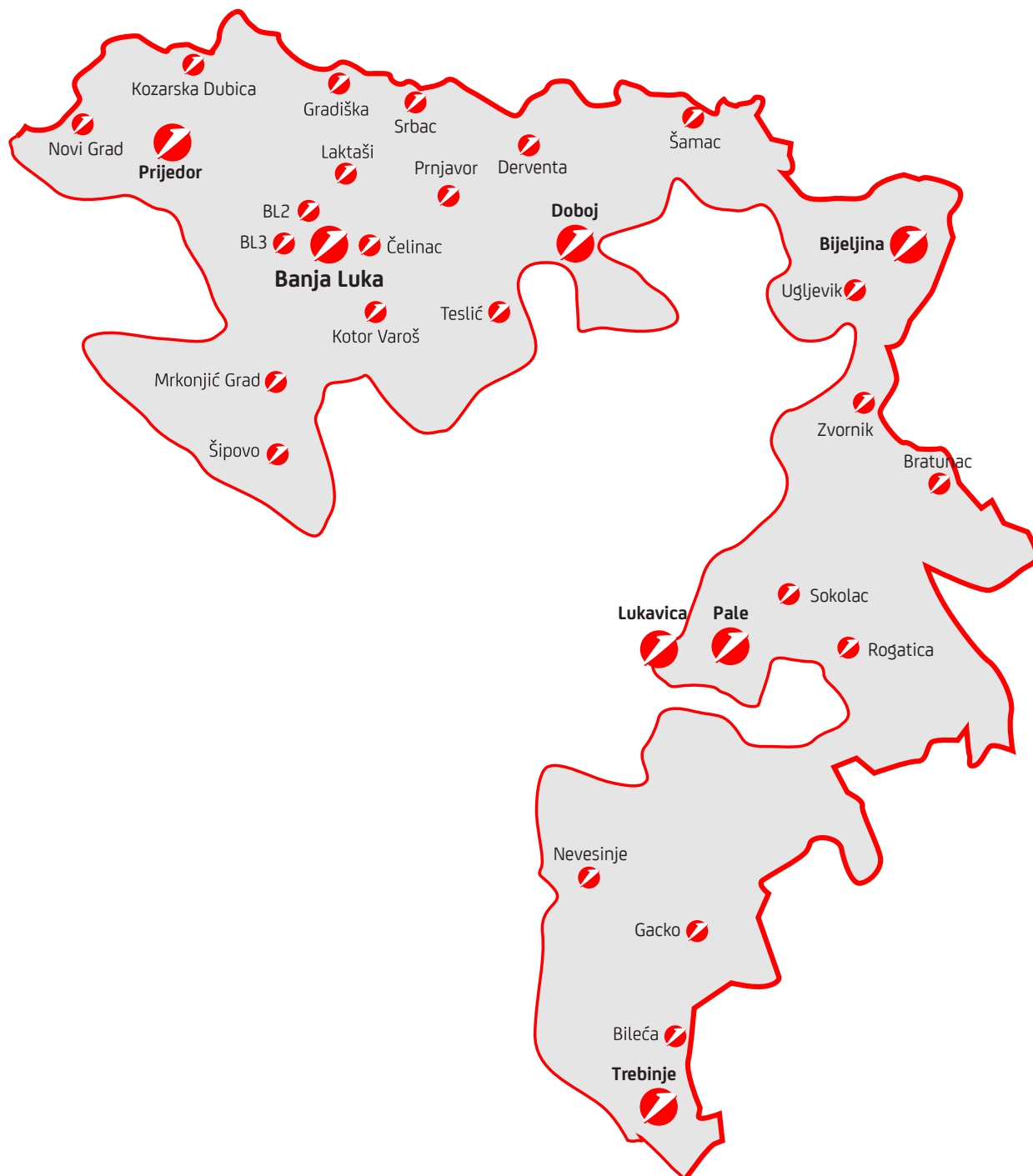
- Korporativno bankarstvo,
- Maloprodaja i
- Ostalo.

Segment Korporativnog bankarstva posluje sa velikim i srednjim domaćim poslovnim subjektima, javnim i finansijskim sektorom, kao i sa internacionalnim klijentima kojima, uz proizvode finansiranja, takođe nudi proizvode iz domena globalnog transakcionog bankarstva i finansijskih tržišta. Banka pokriva cijelo područje Republike Srpske i vodi poslovne odnose sa više od osam stotina klijenata, velikih i srednjih po veličini prihoda.

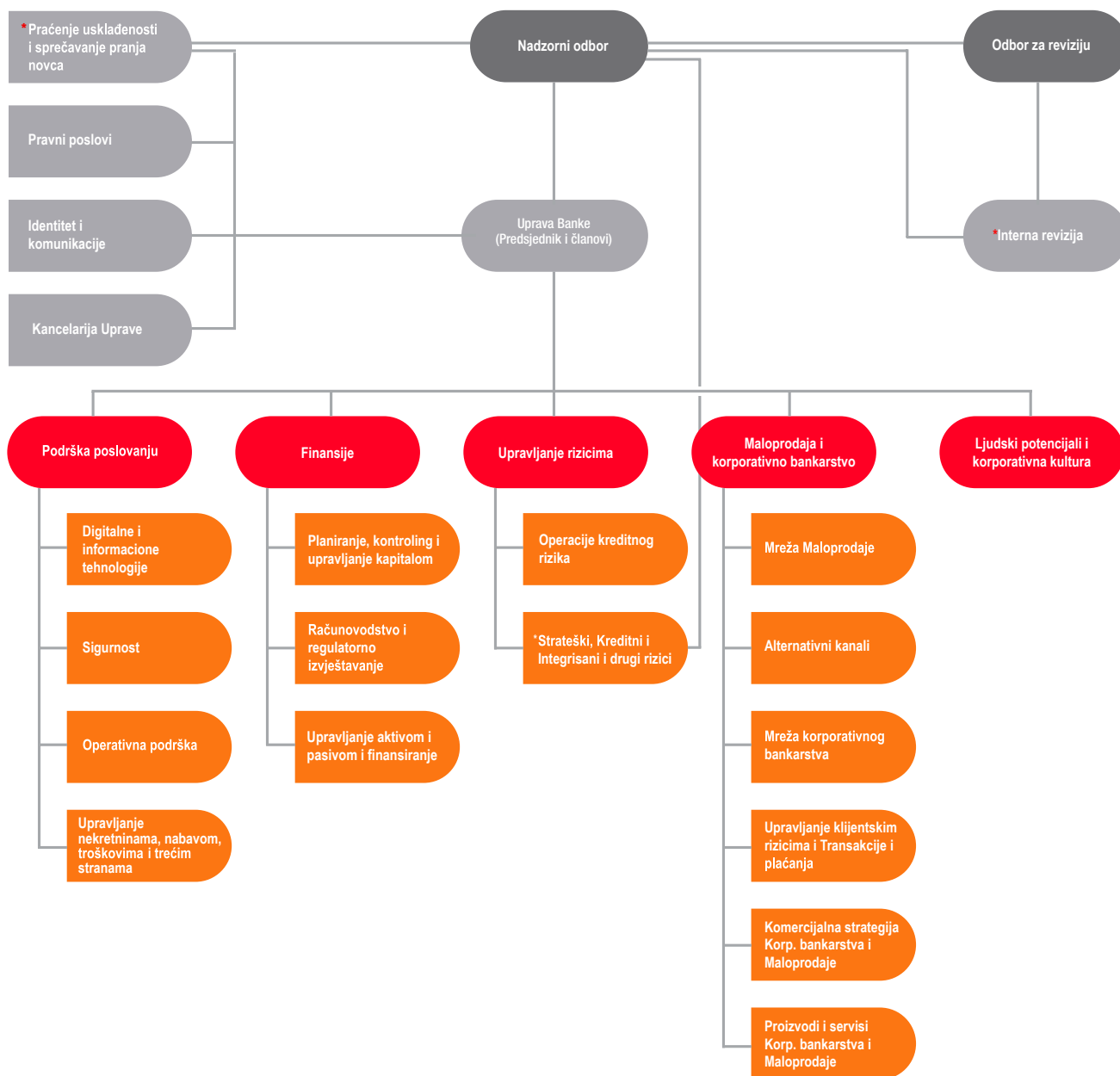
Segment Maloprodaje za klijente obezbjeđuje široku paletu proizvoda i usluga kroz dva područja poslovanja, Lično i Preduzetničko bankarstvo, upravlja mrežom poslovnih jedinica i direktnim kanalima distribucije poput bankomata, mobilnog i elektronskog bankarstva. Poslovna mreža Banke je tokom 2023. godine bila podijeljena u četiri geografski i privredno povezane regije (banjalučko-prijedorsku, dobojsko-gradišku, sarajevsko-bijeljinsku i trebinjsko-fočansku), sa ukupno 30 organizacionih jedinica na kraju 2023. godine.

Segment Ostalo obuhvata: kapital i rezerve, upravljanje aktivom i pasivom, ostale centralizovane operacije, te ostalu imovinu i obaveze, koje nisu pridružene drugim segmentima.

Poslovna mreža Banke je prikazana na karti ispod, a spisak poslovnih jedinica je dat na kraju ovog dokumenta.

Organizaciona struktura Banke na dan 31. decembar 2023. godine

*U skladu sa lokalnom regulativom kontrole funkcije: Interna revizija, Praćenje usklađenosti i sprečavanje pranja novca, Kreditni, Integrirani i ostali rizici direktno izvještavaju Nadzornom odboru

2.2. Vlasnička struktura i organi upravljanja Bankom

U strukturi kapitala jedan akcionar je većinski vlasnik, koji raspolaže sa 99,629% kapitala Banke, a 53 akcionara ima ukupno učešće od 0,371% i spadaju u kategoriju „malih akcionara“.

Banka u svom kapitalu nema prioritetnih akcija.

Nominalna vrijednost po akciji iznosi 700,00 BAM, a knjigovodstvena vrijednost jedne akcije na dan 31.12.2023. godine je iznosila 1.783,37 BAM.

Tokom 2023. godine na Berzi je izvršeno 8 transakcija trgovanja, u kojima je prometovano 17 akcija po prosječnoj cijeni od 1.849,00 BAM po jednoj akciji (prosječna cijena ponderisana trgovanom količinom: 1.857,29 BAM po jednoj akciji), a ukupna vrijednost trgovanja iznosila je 31.574,00 BAM.

U narednoj tabeli su prikazani akcionari Banke, koji imaju 5% ili više učešća u kapitalu:

Vlasnička struktura			
Red. Br.	Ime/naziv akcionara, koji imaju 5% ili više učešća u kapitalu	% učešća	
		Obične akcije	Prioritetne akcije
1.	UniCredit S.p.A. Milano, Italija	99,6290	-

U skladu sa Zakonom o bankama RS i Statutom Banke, organi upravljanja Bankom su: Skupština akcionara, Nadzorni odbor i Uprava Banke. Pored organa upravljanja, Banka ima i Odbor za reviziju i druge odbore u skladu sa propisima i internim aktima.

Skupštinu Banke čine akcionari, koji posjeduju ukupno 138.650 akcija, pri čemu jedna akcija daje pravo na jedan glas.

Na dan 31.12.2023. godine Banka je imala ukupno 54 akcionara sa pravom glasa, od kojih većinski akcionar posjeduje 138.135 akcija sa pravom glasa, a 53 mala akcionara raspolaže ukupno sa 515 akcija sa pravom glasa.

Nadzorni odbor biraju akcionari na Skupštini Banke na period od četiri godine, uz prethodno pribavljenu saglasnost Agencije za bankarstvo Republike Srpske.

Nadzorni odbor nadzire poslovanje i rad Uprave, a čine ga predsjednik i četiri člana.

Na dan 31.12.2023. godine Nadzorni odbor Banke čine:

Članovi Nadzornog odbora Banke		
Red. Br.	Ime i prezime	Kratka biografija (ili link, na kojem je objavljena)
1.	Pasquale Giamboi	Pasquale Giamboi je imenovan na funkciju predsjednika Nadzornog odbora Banke u oktobru 2017. godine. Obavljao je funkciju direktora UniCredit Banca per la Casa S.p.A. U periodu od marta 2011. do oktobra 2013. godine, Pasquale Giamboi je obavljao funkciju direktora Maloprodaje u UniCredit Bulbank AD. Prije toga je obavljao različite funkcije u okviru UniCredita. Od februara 2019. godine je član Nadzornog odbora UniCredit Bank Slovenija d.d. Od jula 2019. godine obavlja funkciju predsjednika Nadzornog odbora UniCredit Bank Rumunija. Od decembra 2022. godine obavlja funkciju člana Nadzornog odbora UniCredit Bulbank.
2.	Daniel Svoboda	Daniel Svoboda je karijeru u UniCreditu započeo u julu 1999. godine u Bank Austria Creditanstalt AG. Funkciju direktora Upravljanja rizicima u FactorBank AG je obavljao od avgusta 2003. do marta 2007. godine, a od aprila 2007. do oktobra 2009. godine funkciju direktora Odjeljenja za rizike u UniCredit Leasing Slovakia a.s. Od novembra 2009. godine je obavljao funkcije u UniCredit Bank Austria AG, dok od jula 2016. godine obavlja funkciju direktora Monitoringa i specijalnih plasmana Grupe za Centralnu i Istočnu Evropu. Od novembra 2019. obavlja funkciju člana Nadzornog odbora UniCredit Bank Srbija.
3.	Margherita Giulia Cerqui	Margherita Cerqui, magistra poslovne administracije, je član Nadzornog odbora Banke od 17.10.2021. godine. UniCredit Grupi se pridružila polovinom 2016. godine kao šef Odjeljenja za naknade i planiranje ljudskih resura za korporativno i investiciono bankarstvo, u sklopu čega je radila i kao vođa projekta u okviru Strategija ljudskog kapitala. Od 2019. godine preuzima funkciju suvoditelja Odjela učinka i nagrađivanja na nivou Grupe i nosi odgovornost za oblikovanje okvira I za sprovođenje procesa upravljanja učinkom i nagrađivanjem, pripremu politika naknada, upravljanje Odborom za naknade, identifikaciju nosilaca rizika na nivou Grupe, razvoj kratkoročnih i dugoročnih podsticajnih sistema i planova, itd. Prije dolaska u UniCredit bila je direktorica za savjetovanje u upravljanju u Oliver Wyman Financial Services. Od oktobra 2022. godine je voditelj Digitalnog razvoja u okviru Ljudskih potencijala i korporativne kulture na nivou Grupe.
4.	Zoran Vasiljević (nezavisni član)	Zoran Vasiljević, doktor pravnih nauka, nezavisni je član Nadzornog odbora Banke od oktobra 2017. godine. Od juna 2013. izabran je u zvanje prvo docenta, a kasnije i vanrednog profesora (od 28.6.2018.) na Pravnom fakultetu Univerziteta u Banjoj Luci. Pored navedenog, obavlja poslove nastavnika na Pravnom fakultetu Univerziteta u Istočnom Sarajevu (od oktobra 2022); Ekonomskom fakultetu u Brčkom na nastavnom predmetu Poslovno pravo. Na Pravnom fakultetu Univerziteta u Banjoj Luci, obavlja poslove rukovodioca studijskog programa "Poslovno pravo" na II ciklusu studija. Od jula 2006. do aprila 2007. godine bio je član privremenog (osnivačkog) Nadzornog odbora Investiciono-razvojne banke a.d. Banja Luka. Od oktobra 2004. do jula 2007. bio je spoljni saradnik advokatske kancelarije Karanović-Nikolić iz Beograda.
5.	Vedran Stanetić (nezavisni član)	Vedran Stanetić, doktor nauka, je nezavisni član Nadzornog odbora Banke od 09.04.2022. godine. Stekao je zvanje ovlaštenog revizora, ovlaštenog procjenjivača i ovlaštenog računovode. Od aprila 2014. godine obavlja funkciju vođe tima u Glavnoj službi za reviziju javnog sektora RS. Od 2011. do 2014. godine je kao istraživač radio na Ekonomskom institutu a.d. Banja Luka, a u periodu od 2007. do 2011. godine je radio kao revizor u Deloitte a.d. Banja Luka na poslovima revizije finansijskih izvještaja i analize poslovanja privatnih preduzeća, preduzeća od javnog interesa, banaka, društava za osiguranje i društava za upravljanje fondovima kapitala.

Uprava Banke organizuje rad, vodi poslovanje i zastupa Banku.

Upravu Banke imenuje Nadzorni odbor, uz prethodno pribavljenu saglasnost Agencije za bankarstvo Republike Srpske.

Članovi Uprave Banke u 2023. godini su:

Članovi Nadzornog odbora Banke		
Red. Br.	Ime i prezime	Kratka biografija (ili link, na kojem je objavljena)
1.	Gordan Pehar	predsjednik Uprave od 01.11.2017. godine do 31.03.2024. godine (od 01.08.2016. do 31.10.2017. godine - Direktor Banke). Gordan Pehar, diplomirani ekonomista, svoju karijeru započeo je u UniCredit Bank d.d. Mostar 2002. godine kao specijalista za upravljanje profitabilnošću. 2008. godine preuzima funkciju direktora Planiranja i kontrolinga u UniCredit Bank d.d. Mostar, nakon čega je 2009. imenovan na funkciju direktora Finansija, a od 2010. godine postaje i Član Uprave UniCredit Bank d.d. Mostar sve do 31.07.2016. godine kada prelazi u UniCredit Bank a.d. Banja Luka.
2.	Jasminka Bajić	član Uprave Banke za Finansije od 01.08.2020. godine; vršilac dužnosti člana Uprave Banke za Upravljanje rizicima od 01.03. do 30.04.2023. godine. Jasminka Bajić svoju karijeru u okviru naše banke započela je 2004. godine u poslovnom području Podrške poslovanju, na mjestu saradnika za međunarodni platni promet i dokumentarno poslovanje, a potom i kao rukovodilac istog odjela. Tokom narednih godina, Jasminka je svoju karijeru gradila u okviru poslovnog područja finansija, od 2008. kao direktor Upravljanja aktivom i pasivom, a od 2019. na mjestu direktora Planiranja i kontrolinga. Od 01. avgusta 2020. godine preuzima poziciju člana Uprave Banke.
3.	Dragana Janjić	član Uprave Banke za Upravljanje rizicima od 01.08.2020. godine do 28.02.2023. godine. Dragana Janjić je svoju karijeru započela u UniCredit Bank a.d. Banja Luka 2006. godine u Maloprodaji, a 2008. godine prelazi u Podršku poslovanju. U Upravljanju rizicima je prešla 2009. godine na poziciju specijalist u okviru monitoringa kreditnog rizika, zatim je 2015. godine imenovana na poziciju šefa Kontrolinga rizika i Bazela2, a od januara 2018. godine do imenovanja na poziciju člana Uprave Banke, obavljala funkciju direktora Strateškog, tržišnog i operativnog rizika.
4.	Miloš Belić	Vršilac dužnosti člana Uprave Banke za Upravljanje rizicima od 01.05.2023. godine do 30.05.2023. godine, član Uprave Banke za Upravljanje rizicima od 31.05.2023. godine Miloš Belić dolazi sa pozicije direktora Mreže ekspozitura UniCredit Bank Srbija. Po završetku Ekonomskog fakulteta u Beogradu, karijeru je započeo u upravljanju rizicima u dvije internacionalne banke u Srbiji. UniCredit Bank Srbiji se pridružio 2011. godine na poziciji savjetnika člana Izvršnog Odbora za Upravljanje finansijama. Nakon toga je vodio Direkciju za strategiju, planiranje i kontroling, zatim preuzima upravljanje aktivom i pasivom za jugoistočnu Evropu u UniCredit Bank Austria. Nakon toga se vraća u UniCredit Bank Srbija na poziciju direktora Direkcije za Finansije. Miloš, pored navedenog bankarskog iskustva, posjeduje i dva internacionalna sertifikata iz oblasti investicijskog odlučivanja (CFA) i upravljanja rizicima (FRM).
5.	Željko Kišić	član Uprave Banke za Maloprodaju i Korporativno bankarstvo od 01.03.2021. godine Željko Kišić posjeduje dugogodišnje iskustvo u bankarstvu, a na mjesto člana Uprave dolazi iz UniCredit Bank Srbija gdje je obavljao funkciju direktora Direkcije za poslovanje sa srednjim privrednim društvima, Sektor poslovanja sa privredom. Prethodno Željko je obavljao funkcije na više pozicija u okviru poslovnog područja Rizika, i to kao direktor Odjela za odobrenje plasmana velikim privrednim društvima, a zatim i direktor Direkcije za kreditna odobrenja i finansijsku analizu klijenata pravnih lica. Željko je po zvanju diplomirani ekonomista Ekonomskog fakulteta u Beogradu, sa odbranjenom magistarskom tezom na temu kreditnog rizika u svjetlu modernog bankarskog poslovanja.

6.	član Uprave Banke za Podršku poslovanju od 01.03.2021. godine do 29.02.2024. godine Roland Viskupić je došao iz UniCredit Bank Češka i Slovačka, gdje je obavljao funkciju Direktora Globalnog transakcionog bankarstva. U svojoj tri decenije dugoj karijeri, bio je odgovoran za strategiju i planiranje prodajnih aktivnosti, kao i razvoj proizvoda i marketing, u okviru segmenta korporativnog bankarstva. UniCreditu se pridružio 2007. godine na poziciji rukovodioca Podrške prodaji i razvoju proizvoda, a od 2008. godine preuzima rukovođenje odjelom Globalnog transakcionog bankarstva (GTB) na različitim menadžerskim pozicijama unutar Segmenta korporativnog bankarstva gdje je gradio svoje profesionalno iskustvo i menadžerske vještine.
7.	član Uprave Banke zadužen za Ljudske potencijale i korporativnu kulturu od 01.02.2022. godine Diana Bevanda svoju karijeru započela je 2008. godine u poslovnom području Ljudski resursi radeći na rukovodećim pozicijama u UniCredit Bank d.d. Mostar. Diana je po zvanju diplomirani psiholog, a prethodno je svoju karijeru gradila obavljajući funkcije u okviru poslovnog područja Razvoj ljudskih resursa lokalno, ali i na nivou Grupe.

Odbor za reviziju se sastoji od tri člana, koje imenuje Nadzorni odbor na period od četiri godine.

Na dan 31.12.2023. godine Odbor za reviziju Banke čine:

Članovi Odbora za reviziju	
Red. broj	Ime i prezime
1.	Jelena Poljašević, predsjednik
2.	Ante Križan, član
3.	Graziana Mazzone, član

U skladu sa Zakonom o bankama Republike Srpske, Nadzorni odbor Banke je uspostavio sljedeće odbore:

- Odbor za imenovanja
- Odbor za rizike i
- Odbor za naknade.

Sastav navedenih odbora je u toku 2023. godine usklađen sa odredbama Odluke o sistemu upravljanja u banci („Službeni glasnik RS“, br. 62/21 i 26/22).

Članovi ostalih odbora Nadzornog odbora		
Odbor za imenovanja		Učestalost zasjedanja
1.	Margherita Giulia Cerqui, predsjednik	Po potrebi, najmanje jednom godišnje.
2.	Pasquale Giamboi, član	
3.	Daniel Svoboda, član	
Odbor za rizike		Učestalost zasjedanja
1.	Vedran Stanetić, predsjednik	Po potrebi, najmanje jednom u šest mjeseci.
2.	Pasquale Giamboi, član	
3.	Daniel Svoboda, član	
Odbor za naknade		Učestalost zasjedanja
1.	Zoran Vasiljević, predsjednik	Po potrebi, najmanje jednom godišnje.
2.	Pasquale Giamboi, član	
3.	Margherita Giulia Cerqui, član	

2.3. Politike naknada

- Informacije vezane za postupak, koji se odnosi na donošenje politike naknada, kao i broj sastanaka održanih od strane Nadzornog odbora ili Skupštine akcionara vezano za politike naknada i njihovo provođenje**

Na osnovu Zakona o bankama Republike Srpske („Službeni glasnik RS“ br. 4/17, 19/18 i 54/19) i Odluke o politici i praksi naknada u banci („Službeni glasnik RS“ br. 75/17), Banka je uspostavila proces, koji se tiče upravljanja naknadama, a čija su osnovna načela definisana Politikom naknada.

U skladu sa navedenom regulativom, Banka svake godine usvaja Politiku naknada. Politika naknada u 2023. godini je usvojena na sjednici Nadzornog odbora održanoj 29.09.2023. godine. Politika naknada je temeljena na Politici naknada UniCredit Grupe, uz prethodnu detaljnu analizu i usaglašavanje sa lokalnim regulatornim zahtjevima.

Usvajanju Politike naknada prethodili su sljedeći koraci:

- usaglašavanje sa ostalim funkcijama u Banci: Praćenje usklađenosti i sprečavanje pranja novca, Pravni poslovi, Upravljanje rizicima,
- razmatranje od strane Odbora na naknade (i upućivanje Nadzornom odboru na usvajanje prijedloga odluke),
- utvrđivanje prijedloga Odluke o davanju saglasnosti na Politiku naknada od strane Nadzornog odbora (i upućivanje Skupštini Banke na davanje saglasnosti),
- davanje saglasnosti Skupštine Banke na prijedlog Odluke o usvajanju Politike naknada,
- usvajanje Politike naknada od strane Nadzornog odbora.

Skupština akcionara je na prvoj sjednici u februaru 2023. godine dala saglasnost na Odluku o maksimalnom iznosu varijabilnog dijela naknada za isplatu svim zaposlenima za 2022. godinu, te usvojila Odluku o maksimalnom iznosu varijabilnog dijela naknada članovima Uprave Banke za 2022. godinu. Na 36. vanrednoj Skupštini akcionara u septembru 2023. godine, Skupština je dala saglasnost na prijedlog odluke o usvajanju Politike naknada.

Odbor za naknade radi redovno godišnje revidiranje Politike naknada. Ova Politika opisuje misiju Grupe i vrijednosti u pristupu naknadama Grupe, stubove naknada, strukture i procese korporativnog i organizacijskog upravljanja, kao i zahtjeve za usklađenost; podržava upotrebu uporedne analize za tržišne prakse; ukazuje na pristupe za naknade, koji moraju doprinositi održivosti Grupe; detaljno opisuje ukupne elemente naknada, kao što postavlja i smjernice za kombinaciju plaćanja; obezbjeđuje smjernice za definisanje Sistema nagrađivanja Grupe, za dodjelu beneficija i za primjenu pokretača usklađenosti.

Odbor za naknade imenovan je od strane Nadzornog odbora i od početka 2023. godine ga čine tri člana, koja su istovremeno i članovi Nadzornog odbora Banke. Odbor je zadužen za pripremu prijedloga politika i odluka vezanih za plate, naknade, nagrade i druga primanja zaposlenih.

Sjednice Odbora prethode sjednicama Nadzornog odbora, na kojima se usvajaju akti vezani za područje plata i naknada. U toku 2023. godine Odbor za naknade je održao 6 sjednica.

Osim Politike naknada, kojom su definisane osnovne smjernice, usvojeni su i drugi akti, kojima se detaljnije reguliše proces nagrađivanja i to:

- Pravila sistema nagrađivanja Grupe za 2023. godinu, usvojena 24.07.2023. godine.

2) Informacije o vezi između plate i uspjehnosti, između ostalog najvažnijim ciljevima uspjehnosti, koje je potrebno ostvariti za isplatu varijabilne naknade, broj zaposlenih, na koje se varijabilne nagrade odnose, te kako se te naknade mijenjaju u odnosu na uspjehnost poslovanja Banke

U odjeljku 3 Politike naknada definisani su ključni stubovi Politike naknada:

- jasno i transparentno upravljanje putem efikasnih korporativnih i organizacijskih struktura upravljanja, kao i jasnog i striktnog upravljanja i pravila;
- kontinuirano praćenje trendova i praksi na tržištu i svijest o međunarodnoj praksi, usmjerena na zdravu formulaciju konkurentne naknade, kao i na transparentnost i internu pravičnost;
- usklađenost sa regulatornim zahtjevima i principima dobrog poslovnog ponašanja, štiteći i poboljšavajući ugled kompanije, kao i izbjegavajući ili upravljajući sukobima interesa između uloga unutar Grupe ili vis-à-vis klijenata;
- motivacija, zadržavanje i pošten tretman svih radnika, sa naročitim fokusom na talente i resurse ključne za ostvarivanje misije;
- održivo plaćanje za održive rezultate kroz održavanje konzistentnosti između nagrade i rezultata, te između nagrada i stvaranja dugoročne vrijednosti za nosioce interesa, kao i kroz poboljšanje postignutog rezultata i sredstava, kojima su ti rezultati postignuti.

Način utvrđivanja plate radnika je definisan Pravilnikom o radu Banke, gdje je u članu 57 navedeno:

- plata za redovan rad može biti određena kao: osnovna plata ili individualna plata;
- osnovna plata osigurava novčanu nadoknadu za vrijednost i složenost zadataka pojedinog nivoa zanimanja i uslove rada za puno radno vrijeme. Osnovna plata je startna plata platnog razreda, u koji je smješten nivo zanimanja, na koji je radnik raspoređen;
- svim radnicima istog platnog razreda određuje se ista osnovna plata i utvrđuje se ugovorom o radu;
- individualna plata je veća od osnovne plate i osigurava kompenzaciju za lični radni doprinos u realizaciji ugovorenih individualnih ciljeva, te za dostignuti stepen potrebnih ključnih kompetencija. Individualna plata se određuje u okviru raspona platnog razreda prema nivou zanimanja, na koje je radnik raspoređen. Izuzetno, za zanimanja od značaja za poslovanje Banke, a u skladu sa Sistematizacijom zanimanja, plate se utvrđuju ugovorom o radu.

Upravljanje radnom uspješnošću u Grupi i Banci je sistematičan i kontinuiran proces ugovaranja individualnih poslovnih ciljeva, praćenja, ocjenjivanja i usmjeravanja u ostvarivanju ciljeva i razvoju kompetencija, kojima se podiže sposobnost Banke da ostvaruje viziju, misiju i poslovne ciljeve.

Za rukovodioce, koji su učesnici „Executive Development Plan“ (EDP) procjene, iste se provode putem aplikacije UniCredit Grupe, s ciljem praćenja ostvarenja ciljeva, procjene potencijala, kao i razvoja kompetencija rukovodstva i talenata, a za ostale radnike ciljevi i procjena se vrši putem Radne uspješnosti (RU) kroz HR aplikaciju.

Ciljevi se ugovaraju u SMART formi:

- **specifični** - sadrže konkretne aktivnosti i načine, na koje se rezultati trebaju ostvariti;
- **mjerljivi** - ostvareni rezultat mora biti mjerljiv u smislu kvantiteta, kvaliteta, troškova i utrošenog vremena, kako bi se izbjegle nesuglasice prilikom ocjenjivanja RU na kraju ciklusa;
- **ostvarivi** - usklađeni sa opisom posla - ključnim područjima rada i kompetencijama radnika, dogovorenim rokovima i uslovima rada (ambiciozno, ali ostvarivo);
- **relevantni** - usmjereni na ostvarivanje ciljeva iz poslovnog plana Banke i organizacijske jedinice;
- **vremenski ograničeni** - za svaki cilj mora postojati rok za njegovo ostvarenje.

U Politici naknada su definisani sljedeći pokretači usklađenosti:

- grade sisteme nagrađivanja zasnovane na profitabilnosti, finansijskoj stabilnosti, održivosti i ostalim pokretačima održive poslovne prakse sa naročitim upućivanjem na rizik, trošak kapitala i efikasnost;
- dizajniraju fleksibilne sisteme nagrađivanja s ciljem da upravljaju nivoima isplate uzimajući u obzir sveukupne rezultate uspješnosti Grupe/ Divizije/Banke i pojedinačna postignuća, usvajajući meritokratski pristup selektivnoj nagradi, koja se zasniva na uspješnosti;
- dizajniraju sisteme nagrađivanja, koji ni na koji način ne podstiču rizična ponašanja, koja prelaze apetit za strateškim rizikom Grupe; naročito sistemi nagrađivanja bi trebalo da budu dosljedni Okviru apetita za rizik („RAF“);
- dizajniraju planove nagrađivanja usmjerene prema budućnosti, koji uravnotežuju postignuća internog pokretača ključne vrijednosti sa eksternim mjerama stvaranja vrijednosti vezano za tržište;
- dizajniraju sisteme nagrađivanja za postavljanje minimalnih pragova uspješnosti ispod kojih će nulti bonus biti plaćen; kako bi se održali adekvatni nivoi nezavisnosti za kontrolne funkcije, za Ljudske potencijale i korporativnu kulturu, obezbjeđuju maksimalni prag za progresivno smanjenje ukupnog iznosa za varijabilne nagrade, koji se može postepeno nulirati samo u prisustvu izuzetno negativnih situacija sa procesom odobrenja na nivou Grupe;
- podvrgnuti naknadu mehanizmima korekcije, koji joj omogućavaju da se smanji (čak i značajno) ili svede na nulu, na primjer u slučaju ponašanja, od strane relevantnih lica ili kreditnih posrednika, koji su uzrokovali ili doprinijeli značajnoj šteti klijentima ili Banci.

Ocjenjivanje radnika se provodi primjenom skale od pet nivoa s opisnim nazivom:

- izvanredna ostvarenja,
- jaka ostvarenja,
- dobra ostvarenja,
- nedosljedna ostvarenja,
- nezadovoljavajuća ostvarenja.

U skali ocjene RU, ocjena „dobra ostvarenja“ predstavlja referentnu vrijednost, polazište za utvrđivanje uspješnosti rezultata rada ispod i iznad zadanog, tj. očekivanog rezultata.

3) Informacije o odnosu između fiksnog i varijabilnog dijela naknada

Tačkom 3.4.7. Politike naknada definisan je odnos između fiksnog i varijabilnog dijela naknada, kako slijedi:

U UniCredit bank a.d. Banja Luka, prema Odluci o sistemu upravljanja u banci Agencije za bankarstvo RS, maksimalan iznos varijabilnih naknada ne smije prelaziti iznos fiksnog dijela naknada. Za kontrolne funkcije Banke se primenjuje konzervativniji pristup, fiksna naknada ne može biti manja od dvije trećine ukupne naknade. Isto ograničenje se primenjuje i na člana Uprave Banke, koji je nadležan za Upravljanje rizicima. Član Uprave nadležan za Ljudske potencijale i korporativnu kulturu se ne smatra kontrolnom funkcijom na lokalnom nivou, međutim, usljed strožih kriterijuma definisanih na nivou Grupe, odnos između varijabilne i fiksne naknade za ovu funkciju je 0,8:1.

4) Informacije o kriterijumima uspješnosti, na kojima se zasnivaju prava na varijabilni dio naknade

Pravilima nagrađivanja su definisani „ulazni uslovi“ za isplatu varijabilne nagrade, odnosno ostvarenja Grupe, CE&EE Divizije i Banke, koja trebaju biti dostignuta, da bi se aktivirao proces nagrađivanja za pojedinu godinu.

Takođe, navedenim Pravilima su definisani uslovi i način isplata rata varijabilne nagrade, koji zavise od rezultata i u narednim godinama, odnosno godinama, koje prethode sticanju prava na isplatu rate varijabilne nagrade.

Iznos varijabilne nagrade se utvrđuje u odnosu na ekonomski dodanu vrijednost (EVA-u) u skladu sa instrukcijama na nivou CE&EE Divizije.

5) Opis, kriterijumi i obrazloženje varijabilnog dijela naknada ili bilo kog drugog oblika nenovčane naknade

Sistemi nagrađivanja ne smiju ni na koji način podsticati preuzimanje rizika većeg od onog planiranog strategijom Grupe, te moraju biti u skladu s okvirom apetita za rizik („Risk Appetite Framework“ - RAF).

Dalje, Politikom naknada opisane su osnovne smjernice procesa definisanja ciljeva, na osnovu kojih se procjenjuje uspješnost i donosi odluka o isplati varijabilne naknade.

Politikom naknada tačka 3.3 definisani su sljedeći ciljevi upravljanja radnom uspješnošću:

- održavati odgovarajuću kombinaciju ekonomskih i neekonomskih (kvantitativnih i kvalitativnih) ciljeva, zavisno od uloge, uzimajući u obzir i ostale mjere uspješnosti, na primjer upravljanje rizikom, pridržavanje vrijednosti Grupe ili ostala ponašanja;
- pratiti kvalitativne mjere ex ante indikacijom objektivnih parametara, koji će se uzeti u obzir u evaluaciji, opisima očekivane uspješnosti i licem nadležnim za evaluaciju;
- povezati ne-ekonomske kvantitativne mjere sa područjem za koje radnik uočava direktnu vezu između njene/njegove uspješnosti i trenda pokazatelja;
- uključiti ne-ekonomske ciljeve (kvantitativne i kvalitativne), tamo gdje je to relevantno, ciljeve, koji se odnose na lojalnost klijenata i nivo zadovoljstva, rizik, kao i na usklađenost (npr. kreditni kvalitet, operativni rizici, kvalitet prodaje proizvoda, poštovanje klijenta, ispunjavanje zahtjeva za sprečavanje pranja novca);
- postaviti i iskomunicirati ex ante jasne i unaprijed definisane parametre kao pokretače pojedinačne uspješnosti;
- izbjegavati podsticaje sa pretjerano kratkim vremenskim okvirima (npr. manje od tri mjeseca);
- promovisati pristup usmjeren na klijente, koji smješta potrebe i zadovoljstvo klijenta u prvi plan i koji neće podsticati da se prodaju neprikladni proizvodi klijentima;
- uzeti u obzir, čak i u sistemima plaćanja i nagrađivanja eksternih mreža (finansijски savjetnici), principe poštenja u vezi sa klijentima, upravljanje pravnim i reputacijskim rizicima, zaštitu i lojalnost klijenata, usklađenost sa odredbama zakona, regulatornim zahtjevima, i primjenjivim vlastitim propisima;
- kreirati podsticaje, koji su odgovarajući u izbjegavanju potencijalnih sukoba interesa sa klijentima i u smislu tržišne manipulacije, uzimajući u obzir poštenje u poslovanju sa klijentima i podršku za odgovarajuće poslovno ponašanje i upotrebu privilegovanih informacija (npr. referentni saradnici);
- razmotriti uspješnost na osnovu godišnjih postignuća i njihovog uticaja tokom vremena;
- uključiti elemente, koji odražavaju uticaj doprinosa pojedinca/poslovne jedinice na sveukupnu vrijednost povezanih poslovnih grupa i organizacije kao cjeline;
- izbjegavati bonuse povezane sa ekonomskim rezultatima za kontrolne funkcije, za Ljudske potencijale i korporativnu kulturu i postaviti, za radnike na ovim funkcijama, pojedinačne ciljeve, koji će odražavati primarnu uspješnost njihove funkcije i koji će biti nezavisni od rezultata praćenih područja, kako bi se izbjegao sukob interesa;
- preporučiti pristup za kontrolne funkcije takođe tamo gdje mogući sukobi mogu nastati tokom obavljanja funkcije;
- osigurati nezavisnost između funkcija prodaje i podrške (front & back office), kako bi se garantovala efektivnost unakrsnih provjera, te izbjegavati sukob interesa, sa naročitim fokusom na aktivnosti trgovanja, kao i osiguravanje odgovarajućih nivoa nezavisnosti za funkcije, koje vrše kontrolne aktivnosti;
- definisati podsticaje, koji se ne zasnivaju samo na finansijskim parametrima za zaposlene, koji pružaju investicijske usluge i aktivnosti, uzimajući u obzir kvalitativne aspekte uspješnosti; ovo kako bi se izbjegli potencijalni sukobi interesa u odnosu sa klijentima;
- izbjegavati podsticaje na pojedinačni proizvod ili finansijski instrument ili specifične kategorije finansijskih instrumenata, kao i pojedinačni bankarski proizvod/proizvod osiguranja;
- izbjegavanje poticaja za zajedničku prodaju opcionog ugovora i finansiranja za razliku od prodaje samog finansiranja, gdje je ugovor koji se nudi u vezi sa finansiranjem neobavezan;
- promovisati razumljiv kreditni rast i odgovarajuće ponašanje pri preuzimanju rizika, i ne ohrabrivati pretjerano preuzimanje rizika; varijabilna nagrada radnika, uključenih u davanju kredita povezuje se, između ostalog, sa dugoročnim kvalitetom kreditnih izloženosti, te uključuje, u smislu ciljeva uspješnosti i ciljeva/targets, metrike kreditnog kvaliteta i u skladu je sa apetitom za kreditni rizik;
- za prodajnu mrežu definisati ciljeve, koji uključuju pokretače kvaliteta/rizičnosti/održivosti prodanih proizvoda, u skladu sa profilom rizičnosti klijenta. Za ove radnike podsticaji se moraju definisati na način da se prioritizuje lojalnost i zadovoljstvo klijenata i u isto vrijeme izbjegava potencijalni sukob interesa prema njima;

- predvidjeti, za radnike odgovorne za rješavanje žalbi, indikatore, uzimajući u obzir, između ostalog, rezultate postignute u rješavanju žalbi i kvalitet odnosa sa klijentima;
- istaći jasno unutar svih faza komunikacije i izvještavanja sistema nagrađivanja, da će se konačna evaluacija postignuća radnika takođe oslanjati, u skladu sa lokalnim zahtjevima, na kvalitativnim kriterijima, kao što su pridržavanje usklađenosti i principi Kodeksa ponašanja;
- u pisanom obliku, dokumentovati i staviti na raspolaganje ispitivanje nezavisnih provjera i kontrola za cijeli proces evaluacija;
- definisati ex ante parametre evaluacija za one slučajeve, gdje su pojedinačni sistemi evaluacije uspješnosti potpuno ili djelimično fokusirani na upravljački diskrecioni pristup. Ovi parametri bi trebalo da se prethodno utvrde, jasno i dokumentovano rukovodiocu u odgovarajuće vrijeme za period evaluacije. Takvi parametri bi trebalo da odražavaju sve primjenjive zahtjeve propisa (uključujući balans između kvantitativnih i kvalitativnih parametara). Rezultati upravljačke diskrecione ocjene bi trebalo da se formalizuju za adekvatan i prethodno definisan proces praćenja od strane ispravnih funkcija i odgovarajuće arhiviranje bi trebalo da se kreira i održava (npr. inspekcije/zahtjev nadležnih tijela);
- ne povezivati ciljeve za upravljanje istraživanjem i analitičare sa bilo kojim finansijskim transakcijama ili prihodima od pojedinačnih poslovnih područja, nego ih, na primjer, razmotriti povezujući ih sa kvalitetom i tačnošću njihovih izvještaja.

6) Ukupne naknade prema područjima poslovanja (stanovništvo, privreda, itd.)

U tabeli ispod su prikazana neto primanja zaposlenih za 2023. godinu po poslovnim područjima:

Red. br.	Poslovno područje	Ukupne neto naknade u 000 BAM
1.	Maloprodaja	3.721
2.	Korporativno bankarstvo	1.362
3.	Ostalo	6.624
	Ukupno	11.707

7) Zbir svih naknada po kategorijama zaposlenih, te informacije o naknadama podijeljene na Upravu Banke, Nadzorni odbor i ostale zaposlene, čije profesionalne aktivnosti imaju značajan uticaj na rizični profil Banke

Ukupan iznos neto naknada za 2023. godinu po kategorijama zaposlenih prikazan je u tabeli ispod:

Red. br.	Poslovno područje	Ukupne neto naknade u 000 BAM
1.	Uprava Banke	1.347
2.	Ostalo ključno rukovodstvo	948
3.	Ostali radnici	9.412
	Ukupno	11.707
4.	Nadzorni odbor	63

Ukupan iznos naknada za 2023. godinu, podijeljen na fiksnu i varijabilnu naknadu i broj zaposlenih, na koje se odnosi navedeni iznos, prikazan je u tabeli ispod:

Red. Br.	Vrsta naknade	Ukupne neto naknade u 000 BAM	Broj primalaca
1	Fiksna naknada *	10.670	386**
2	Varijabilna	1.037	343
	Ukupno	11.707	

* Fiksna naknada uključuje, pored plate, regres za godišnji odmor, zimnicu, jubilarnu nagradu, naknade za dodatni doprinos, naknadu za popisnu komisiju i plaćene polise osiguranja.

** Prosječan broj zaposlenih izračunat na bazi stanja na kraju mjeseca je 386.

U tabeli ispod je prikazan iznos varijabilnih naknada za 2023. godinu raspoređen po vrstama:

Red. br.	Vrsta varijabilne naknade	Neto iznos u 000 BAM
1.	Novac	891
2.	Akcije	146
3.	Opcije	-
4.	Ostalo - fantomske akcije - finasijski instrumenti povezani sa cijenom akcija UniCredit S.p.A (isplata u novcu)	-
Ukupno		1.037

Banka nema diskrecionih penzionih pogodnosti dodijeljenih tokom finansijske godine.

Napomene za iznad navedene tačke 6 i 7

- ▶ iznosi navedeni u tabelama predstavljaju neto varijabilnu nagradu isplaćenu u 2023. godini, što uključuje varijabilne nagrade za 2022. godinu i dio varijabilnih nagrada iz prethodnih godina (2018-2021), koji je dospio u 2023. godini;
- ▶ **neto naknada ne uključuje isplatu varijabilne nagrade dospjele u 2023. godini za bivše članove Uprave Banke, koji su otišli na funkciju u drugu banku u okviru Grupe;**
- ▶ neto naknada uključuje i iznos premije osiguranja uplaćen u 2023. godini;
- ▶ neto naknada ne uključuje isplate radnicima premještenim u okviru Grupe, koje ne predstavljaju trošak Banke.

8) Broj zaposlenih, čije naknade iznose 100.000 BAM (neto iznos) ili više u finansijskoj godini

U 2023. godini ukupno 5 radnika Banke su imali ukupna neto fiksna i varijabilna primanja u iznosu preko 100.000 BAM.

2.4. Strategija i politike za upravljanje rizicima Banke

1) Strategije upravljanja rizicima i apetit za rizik Banke

Banka je u svom poslovanju izložena rizicima vezanim za uređenje tržišta, zakonsku regulativu, političku i privrednu stabilnost tržišta, kreditnu sposobnost klijenata i druge faktore, a od stepena uspješnosti upravljanja ovim rizicima u najvećoj mjeri zavisi i uspješnost i stabilnost njenog poslovanja u cjelini. Strategijom upravljanja rizicima Banka uspostavlja okvire sistema upravljanja rizicima s ciljem obezbjeđenja osnova za efikasnu identifikaciju, mjerenje i procjenu rizika, kojima je izložena u svom poslovanju.

Osnovna uloga strategije upravljanja rizicima je pronalaženje optimalnog odnosa između prinosa i rizika, definisanje rizika, kojima je Banka izložena ili bi mogla biti izložena u svom poslovanju u skladu sa apetitom za rizik i rizičnim profilom, uvažavajući pri tome principe upravljanja rizicima.

Strategija upravljanja rizicima i kontinuirana kontrola rizika su sastavni dio poslovanja Banke i sprovode se kroz:

- definisanje politika, procedura i ostalih internih akata, kojima je opisan pristup svim rizicima na nivou Banke i njenih organizacionih dijelova,
- uspostavljanje procesa upravljanja rizicima, koji uključuje redovno i pravovremeno identifikovanje, mjerenje rizika i izradu stres testova, ublažavanje, praćenje i kontrolu rizika, te izvještavanje o rizicima kojima je Banka izložena ili može biti izložena u svom poslovanju,
- uspostavljanje adekvatne organizacione strukture za efikasno sprovođenje procesa i postupaka upravljanja rizicima i sistema unutrašnjih kontrola Banke.

Upravljanje kreditnim rizikom i strategija kreditnog rizika

Upravljanje kreditnim rizikom je ključna aktivnost poslovanja Banke. U svom radu, Banka poštuje principe utvrđene aktima Grupe usvojenim od strane relevantnih tijela Banke. Osnovni principi finansiranja, kao i etički principi, kojih se Banka pridržava, definisani su posebnim internim aktom.

Najvažniji principi finansiranja su:

- kreditni rizik se preuzima samo ako ukupni odnos sa klijentom ukazuje na adekvatan odnos preuzetog rizika i profita,
- preduslov za finansiranje svake transakcije je detaljno razumijevanje njenog ekonomskog smisla,
- kreditna sposobnost svakog klijenta mora biti procijenjena prije preuzimanja kreditnog rizika, a odgovarajući rejting mora biti dodijeljen prije puštanja kredita (ako je odgovarajući model dostupan, kredit može biti odobren samo ako je klijentu dodijeljen kreditni rejting),
- svaki klijent mora biti analiziran sa aspekta pripadnosti grupi povezanih lica,
- u kreditni odnos sa klijentom Banka ulazi samo ako postoji dovoljno informacija o njegovoj kreditnoj sposobnosti.

Kreditni proces u Banci je zasnovan na strogoj podjeli nadležnosti i odgovornosti u kreditnim poslovima između aktivnosti preuzimanja rizika, za koje je odgovorna prodajna funkcija, i aktivnosti upravljanja rizicima. Funkciju prodaje predstavljaju sektori, koji su odgovorni za uspostavljanje i upravljanje odnosima sa klijentima, a aktivnosti upravljanja kreditnim rizikom su u nadležnosti relevantnih odjeljenja u okviru Upravljanja rizicima, koja se bave odobravanjem, praćenjem, restrukturiranjem i naplatom specijalnih plasmana, te kontrolom i izvještavanjem.

S ciljem definisanja konzistentnih smjernica za kreditnu aktivnost i opšti okvir upravljanja rizicima, Banka donosi Strategiju upravljanja kreditnim rizikom za privredu i stanovništvo za svaku poslovnu godinu. Strategija obuhvata opšte smjernice za osnovne parametre upravljanja rizicima, principe analize kreditne sposobnosti svakog segmenta klijenata, ali i određenje prema smjeru razvoja pojedinog proizvoda, kao i detaljno razmatranje razvojne strategije portfolija po pojedinim industrijskim granama. Na ovaj način, Banka obezbjeđuje da se realizacija usvojene poslovne politike odvija u okvirima, koji će dovesti do prihvatljivog nivoa kreditnog rizika pojedinačnih plasmana i adekvatne diverzifikacije i opšteg kvaliteta kreditnog portfolija.

Upravljanje tržišnim rizikom i strategija tržišnih rizika

Banka upravlja tržišnim rizikom u skladu sa uspostavljenom podjelom sistema limita po nosiocima rizika i prirodom aktivnosti, koje oni obavljaju. Svrha upravljanja tržišnim rizikom je da se definiše nivo tolerancije za rizike, koji proizilaze iz bankarske knjige i knjige trgovanja, koja je usklađena sa strateškim politikama Banke, te da se pravilno kontroliše takva izloženost.

Banka vrši monitoring tržišnog rizika na osnovu dvije vrste scenarija:

- scenarija za upravljanje rizicima u redovnim okolnostima, i
- scenarija za upravljanje rizicima u vanrednim okolnostima.

Strategija upravljanja tržišnim rizikom je razvijena u skladu sa propisanim regulatornim zahtjevima ABRS, te sveobuhvatnom strategijom preuzimanja i upravljanja rizicima u Banci, koju propisuje Grupa.

Prilikom definisanja strategije upravljanja tržišnim rizikom Banka je obuhvatila:

- ciljeve i osnovne principe u preuzimanju i upravljanju tržišnim rizikom,
- apetit za rizike Banke,
- toleranciju Banke prema riziku u skladu sa strateškim poslovnim ciljevima Banke,
- interni kapital alociran na tržišne rizike u odnosu na ukupne zahtjeve za internim kapitalom.

Strategija i upravljanje operativnim i reputacionim rizikom

U svrhu aktivnog upravljanja operativnim i reputacionim rizikom u svom poslovanju, Banka definiše sveobuhvatan sistem za njegovo efikasno praćenje i upravljanje.

S obzirom da operativni i reputacioni rizici, prema svojoj definiciji, nisu centralizovani na jednom organizacionom ili hijerarhijskom nivou, nego su distribuisani kroz cijelu Banku, sistem za njihovo upravljanje takođe obuhvata sveukupno poslovanje Banke i dio je dodijeljenih odgovornosti svih rukovodilaca Banke unutar njihovog poslovnog domena.

Sistem upravljanja operativnim rizikom obuhvata set internih akata, prikupljanje podataka o gubicima od operativnog rizika u bazu podataka, definisanje i praćenje indikatora operativnih rizika, procjenu operativnih rizika prije uvođenja novih proizvoda, sistema ili aktivnosti, provođenje različitih kontrola drugog nivoa s ciljem identifikacije rizika i definisanja mjera mitigacije rizika, te kontinuirano širenje svijesti o važnosti upravljanja operativnim i reputacionim rizikom putem različitih metoda edukacija (edukacije uživo za postojeće i nove radnike, elektronske edukacije i slično).

Banka definiše strategije operativnog i reputacionog rizika s ciljem smanjenja operativnog i reputacionog rizika.

Finansijski i nefinansijski rizici su definisali, u saradnji s relevantnim organizacionim dijelovima, strategije operativnog i reputacionog rizika, s ciljem smanjenja i/ili predviđanja potencijalnog uticaja na Banku i:

- rane detekcije mogućih pokretača rizika u bliskoj budućnosti ili srednjoročno,
- definisanja odgovarajućih aktivnosti na ublažavanju rizika i mehanizama monitoringa kroz definisanje ključnih indikatora rizika.

Definisanjem lokalne strategije, mjera za smanjenje rizika, kao i definisanjem indikatora operativnog rizika, vrši se monitoring rizika na kvartalnom ili mjesečnom nivou. Monitoring rizika putem ključnih indikatora rizika osigurava rano upozorenje o izloženosti operativnom riziku i omogućava preventivne aktivnosti i pravovremeno informisanje Uprave Banke i preduzimanje aktivnosti na smanjenju rizika.

Strategija upravljanja rizicima definiše osnovne ciljeve i osnovne principe upravljanja rizicima i sastavni je dio ukupne strategije poslovanja Banke. Strategija upravljanja rizicima usklađena je sa poslovnom strategijom Banke, odnosno strateškim planom Banke, te poslovnom politikom, koja proizilazi iz poslovne strategije Banke.

Apetit prema riziku Banka definiše nivo rizika, koji je spremna da prihvati u ostvarivanju svojih strateških ciljeva i poslovnih planova, uzimajući u obzir interes svojih klijenata i akcionara, kao i kapitalne i druge zahtjeve.

Apetit prema riziku Banke je definisan u skladu sa Grupnim poslovnim modelom, procesom budžetiranja i ICAAP/ILAAP procesom. Appetit za rizik definisan je kroz sistem parametara kapitala, profitabilnosti/rizika i likvidnosti, kao i limita tolerancije na rizik, u okviru kojih rukovodstvo Banke treba da organizuje poslovanje Banke radi ostvarenja planiranih prihoda, neto dobiti i povrata na kapital, te održavanja zadovoljavajuće adekvatnosti kapitala.

Za ovu svrhu, apetit za rizik Banke je integrisan u proces budžetiranja, s ciljem da usmjerava izbor željenog profila Banke prema prinosu i riziku u skladu sa ambicijom i procesom budžetiranja. Primarna odgovornost za lokalni apetit prema riziku (Lokalni RA) je na Banci i njenim odgovarajućim organizacionim funkcijama.

Struktura apetita za rizik Banke uključuje (podrazumijeva):

1. **izjavu o apetitu za rizik (RAS)** - definiše poziciju Banke sa kvalitativne tačke gledišta u pogledu rizičnog profila usklađenog sa Grupnom strategijom, s ciljem da istakne očekivanja zainteresovanih strana;
2. **ključne pokazatelje performansi** (engl. „Key Performance Indicators“; u daljem tekstu: KPI) apetita za rizik sastavljene od seta KPI zasnovanih na analizi očekivanja internih i eksternih zainteresovanih strana, te predstavlja kvantitativnu tačku gledišta u pogledu rizičnog profila Banke.

Za svaki ključni pokazatelj definisani su različiti pragovi u smislu: ciljeva, pragova upozorenja i limita. Pragovi se definišu kroz proces odozgo prema dole („top-down“), koji se komunicira od strane Grupe, a Banka, u skladu sa regulatornim okruženjem, supervizorskim zahtjevima i budžetskim apetitima, komunicira prijedlog odozdo prema gore („bottom-up“).

- a) **Ciljevi („targets“)** predstavljaju nivo rizika, koji je Banka spremna da prihvati u normalnim okolnostima u skladu sa ambicijom Banke. Oni su referentni prag za razvoj poslovanja i po pravilu predstavljaju budžetske parametre. Ciljevi su nivo, koji se želi dostići tokom vremena.
- b) **Pragovi upozorenja („triggers“)** predstavljaju svojevrсни sistem ranog upozorenja („early warning sistem“), koji treba blagovremeno da ukaže na povećan rizik od narušavanja limita. Pragovi upozorenja aktiviraju prethodno definisani plan za nepredviđene okolnosti u slučaju prekoračenja istih.
- c) **Limiti** su granične tačke, koje predstavljaju maksimalno prihvatljiv nivo rizika, odnosno odstupanja od ciljanih (budžetiranih) vrijednosti. Predstavljaju čvrstu granicu, čije prelaženje nije dozvoljeno.

Apetit za rizike Banke se definiše na godišnjem nivou, a svaka izmjena višegodišnjih planova Banke takođe zahtijeva izmjenu apetita rizika.

Postupak u slučaju prekoračenja pragova je definisan relevantnom procedurom za postavljanje i praćenje apetita rizika i otklanjanje prekoračenja.

Strategijom upravljanja rizicima su definisani osnovni principi postupka interne procjene adekvatnosti kapitala (ICAAP) i interne procjene adekvatnosti likvidnosti (ILAAP) Banke.

Banka redovno sprovodi proces interne procjene adekvatnosti kapitala (ICAAP), odnosno utvrđuje iznos internog kapitala u skladu sa svojim rizičnim profilom i apetitom za preuzimanje rizika.

Faze ICAAP definisane Procedurom o ICAAP su:

1. utvrđivanje značajnih rizika,
2. mjerenje ili procjena pojedinačnog značajnog rizika i obračun internih kapitalnih zahtjeva za pojedinačne značajne rizike i njihovo stresno testiranje,
3. utvrđivanje ukupnog internog kapitala, tj. ukupnih internih kapitalnih zahtjeva kao zbir svih internih kapitalnih zahtjeva za pojedinačne značajne rizike,
4. poređenje ukupnih kapitalnih zahtjeva izračunatih u skladu sa Odlukom za izračunavanje kapitala banaka i ukupnih kapitalnih zahtjeva,
5. definisanje raspoloživog kapitala.

Izveštaj o ICAAP usvaja Nadzorni odbor i isti se dostavlja ABRS. Organizacioni dio Banke zadužen za izračun internih kapitalnih zahtjeva je Upravljanje rizicima.

Banka na godišnjem nivou radi analizu i procjenu svih rizika, kojima je izložena u svom poslovanju, s ciljem identifikacije novih rizika, odnosno potvrde značajnosti rizika, koji su identifikovani u prethodnoj godini, a imajući u vidu poslovne aktivnosti, karakteristike portfolija i profil rizičnosti. Značajnost rizika se bazira na relevantnosti rizika za Banku, uzimajući u obzir poslovnu djelatnost i prirodu gubitaka, koje bi mogli potencijalno da izazovu (kao što su rizik likvidnosti, strateški rizik) i uspostavljenim kriterijima za kvantitativno mjerenje rizika (vezano za kreditni rizik, tržišni rizik, operativni rizik, poslovni rizik, rizik nekretnina, reputacioni rizik i rizik modela).

Rizici, koji nisu kvantitativno mjerljivi, su kvalitativno uključeni u ICAAP, pri čemu je Banka u skladu sa zahtjevima Odluke analizirala da li su uspostavljeni mehanizmi kontrole, praćenja i eskalacije vezano za identifikovani rizik, te jasno definisane mjere ublažavanja rizika, dok se za kvantitativno mjerljive značajne rizike izračunavaju interni kapitalni zahtjevi.

Kao rezultat godišnje inventure rizika, Banka definiše 3 kategorije rizika na osnovu ocjene značajnosti:

- značajni rizici,
- manje značajni rizici,
- rizici koji nisu značajni; tj. kojima Banka nije izložena.

Mapu rizika Banke čine samo značajni i manje značajni rizici. Rizici, koji nisu značajni, se evidentiraju u sklopu pripadajuće procedure samo za potrebe izvještavanja prema lokalnom regulatoru.

Na osnovu inventure rizika za 2023. godinu Banka je definisala **listu značajnih rizika** uz informaciju o kalkulaciji internog kapitala za kvantitativno mjerljive značajne rizike:

1. **kreditni rizik**, koji uključuje rizik neizvršenja (default risk), rizik koncentracije, rizik države, rizik migracije i rezidualni rizik, koji je kvantitativno mjerljiv, materijalno značajan i za koji Banka računa interni kapital na osnovu metodologije Grupe (izuzev za rezidualni rizik, koji je kvalitativno uključen u ICAAP i za koji se izdvaja interni kapital kroz add-on 10% kapitalnih zahtjeva);
2. **tržišni rizik** (uključuje rizik promjene deviznog kursa i rizik promjene kamatne marže), koji je kvantitativno mjerljiv, materijalno značajan i za koji Banka računa interni kapital uvažavajući metodologiju Grupe;
3. **kamatni rizik u bankarskoj knjizi (IRRBB)**, koji je kvantitativno mjerljiv, materijalno značajan i za koji Banka računa interni kapital u skladu sa metodologijom Grupe;
4. **operativni rizik**, koji se po Grupi od 2021. godine svrstava u nefinansijske rizike sa svojim podkategorijama (uključuje sljedeće komponente: interne prevare, eksterne prevare, odnose sa zaposlenima i sigurnost na radu, „conduct“ rizik, prirodne katastrofe i javna sigurnost, prekidi i narušavanja rada IT sistema, izvršenje, isporuku, upravljanje procesima, rizik poreza, finansijski kriminal, rizik ekstrenalizacije; ICT rizik, ICT rizik bezbjednosti), koji je kvantitativno mjerljiv, materijalno značajan i za koji Banka računa interni kapital po pojednostavljenoj BIA metodi (engl. Basic indicator approach);
5. **poslovni rizik**, koji je kvantitativno mjerljiv, materijalno značajan i za koji Banka računa interni kapital u skladu s metodologijom Grupe;
6. **rizik nekretnina**, koji je kvantitativno mjerljiv, materijalno značajan i za koji Banka računa interni kapital u skladu sa metodologijom Grupe;
7. **reputacioni rizik**, značajan rizik, koji je kvantitativan, od 4. kvartala 2019. godine je kvantifikovan prema metodologiji Grupe i za isti Banka kvartalno dobija iznos internog kapitala od kompetentne funkcije Grupe;
8. **rizik modela**, kvantitativno mjerljiv, materijalno značajan rizik za koji od 2. kvartala 2020. godine Banka računa EC prema metodologiji Grupe;
9. **strateški rizik**, značajan rizik, koji je kvalitativno uključen u ICAAP i za koji se izdvaja interni kapital kroz add-on 10% kapitalnih zahtjeva;
10. **rizik likvidnosti** (i njegove podtipove: kratkoročni rizik likvidnosti, rizik likvidnosti u uslovima stresa, rizik unutargrupnog finansiranja, rizik koncentracije izvora finansiranja, strukturni rizik likvidnosti, unutardnevni rizik likvidnosti, tržišni rizik likvidnosti, devizni rizik likvidnosti), za koji se izdvaja interni kapital kroz add-on 10% kapitalnih zahtjeva;
11. **pravni rizik** (za koji se izdvaja interni kapital kroz add-on 10% kapitalnih zahtjeva);
12. **rizik usklađenosti poslovanja** (za koji se izdvaja interni kapital kroz add-on 10% kapitalnih zahtjeva);
13. **rizik pranja novca i finansiranja terorizma** (za koji se izdvaja interni kapital kroz add-on 10% kapitalnih zahtjeva).

Za sve rizike, koji su se na osnovu inventure rizika za 2023. godinu pokazali manje značajnim za poslovanje Banke, Banka je na osnovu kvalitativnih kriterija, koji podrazumijevaju diskusiju sa ekspertima Banke, koji su adekvatno dokumentovani u formi zapisnika sa sastanaka, obrazložila metodologiju njihove procjene.

Rizici, koji nisu značajni, odnosno za koje se smatra da im Banka nije izložena i koji se ne navode u mapi rizika Banke su: rizik upravljanja, rizik transformacije i rizik finansijskog ulaganja.

Banka redovno sprovodi proces interne procjene adekvatnosti likvidnosti (ILAAP), odnosno utvrđuje iznos likvidnosti u skladu sa svojim rizičnim profilom i apetitom za preuzimanje rizika.

ILAAP se sprovodi u skladu sa pravilima Grupe i zahtjevima ABRS.

ILAAP proces uključuje:

- okvir upravljanja rizikom likvidnosti,
- toleranciju rizika likvidnosti,
- strategiju rizika likvidnosti,
- likvidnosne zaštitne slojeve i upravljanje kolateralom,
- monitoring likvidnosti,
- stres test likvidnosti,
- likvidnost i politiku interne raspodjele cijena,
- dnevno praćenje likvidnosti,
- pristup tržištima,
- unutargrupno praćenje likvidnosti,
- plan u slučaju kriznih situacija poslovanja,
- objelodanjivanje i nalaze revizije.

Osnovne metrike po kategorijama rizika likvidnosti su:

Indikator	Dinamika	Risk kategorija	Mjera rizika
Ljestvica operativne ročnosti (3M GAP OML),	Dnevno	Strukturalna likvidnost	Kratkoročna likvidnost
Koeficijent neto stabilnog finansiranja (NSFR)	Mjesečno	Ročna usklađenost	Strukturalna likvidnost
Strukturni racio likvidnosti > 3Y	Mjesečno	Strukturalna likvidnost	Strukturalna likvidnost
Omjer neto kredita i depozita (L/D racio)	Mjesečno	Strukturalna likvidnost	Finansiranje, Strukturalna likvidnost
Koeficijent pokrića likvidnosti (LCR)	Dnevno	Likvidnost u slučajevima stresa	Stres ili nepredviđene situacije
Ročna usklađenost finansijske aktive i pasive do 30 dana (%)	Mjesečno	Strukturalna likvidnost	Strukturalna likvidnost

Upravljanje rizicima je zaduženo za monitoring svih ILAAP parametara, uključujući i definiciju i monitoring ranih indikatora krize. Upravljanje aktivom i pasivom je zaduženo za monitoring, planiranje, projekciju i praćenje dnevne likvidnosti, te dugoročne operativne likvidnosti.

Testiranje otpornosti na stres postaje jedan od najznačajnijih elemenata upravljanja rizicima i osnov za donošenje strateških odluka Banke. Na ovaj način mjeri se uticaj određenih negativnih makroekonomskih scenarija, uključujući ekstremne, ali moguće događaje, po aktivu i pasivu Banke, čime se mjeri da li institucija ima dovoljno kapitala i/ili sredstava da izdrži simulirani šok ili scenario.

Stres testovi se sprovode jednom godišnje (i češće u slučaju potrebe), a rezultati se prezentuju Upravi Banke, a o konačnim rezultatima obavještava se i Nadzorni odbor kroz redovni godišnji izveštaj.

Stres testiranje pojedinačnih materijalno značajnih rizika se sprovodi u skladu sa metodologijama usklađenim sa pravilima Grupe, kao i važećom regulativom ABRS.

Cilj procesa stres testiranja je procjena ranjivosti Banke na neuobičajene ali moguće događaje, pri čemu se analizira njen rizični profil. Shodno navedenom, testiranje otpornosti na stres sastavni je dio njenog procesa procjene interne adekvatnosti kapitala (tj. ICAAP). Metodologija Banke za testiranje otpornosti na stres i izbor scenarija su usaglašeni sa definicijom rizičnog profila Banke.

Banka godišnje provodi stres testiranje za sve kategorije rizika, koje ulaze u strukturu obračuna internog kapitala (u daljem tekstu IC) odnosno ICAAP procesa, tj. rizike iz Stuba 1 i Stuba 2.

Cilj stres testa jeste provjera adekvatnosti kapitala i kapaciteta za preuzimanje rizika (u daljem tekstu: RTC) u stresnim uslovima, upoređujući stresirani IC i stresirani raspoloživi kapital (u daljem tekstu: AFR).

Prema tome, proces stres testiranja Banke podrazumijeva:

1. Definisanje i opis scenarija testiranja na stres koji će se primjeniti na sve rizike iz Stuba 1 i identifikovane značajne rizike iz Stuba 2 navedene ICAAP procesom Banke;
2. Definisanje odgovornosti i obaveza relevantnih odjeljenja, rokova, izvještavanja i nadležnosti tijela u procesu stres testa;
3. Stres testiranje pojedinačnih tipova rizika uz opis primijenjene metodologije u dijelu normativne perspektive stres testa;
4. Stres testiranje pojedinačnih tipova rizika uz opis primijenjene metodologije u dijelu ekonomske perspektive stres testa;
5. Obrnuto testiranje na stres;
6. Analiza međusobne zavisnosti normativne i ekonomske perspektive testiranja na stres;
7. Interakcije između ICAAP i ILAAP testiranja na stres;
8. Procjenu programa testiranja otpornosti na stres

Za svaki stres test, koji će se primijeniti, koriste se sljedeći makroekonomski scenariji:

1. osnovni scenario, koji je najbliži osnovnom scenariju budžetiranja (predviđanja; engl. „*Forecasting*“) i odnosi se na internacionalni makroekonomski scenario predviđanja (engl. „*Baseline*“);
2. „scenario recesije“ (engl. „*Recession Scenario*“);
3. „scenario šoka globalne ponude“ (engl. „*Global Supply Shock Scenario*“).

Opis stresnih scenarija sastavni je dio metodologije i programa stres testiranja Banke. Oslanjajući se na metodologiju Stuba 1, ICAAP stres testiranje podrazumijeva primjenu stresnih scenarija na komponente aktive Banke u smislu da se stresirani iznos kreditnog rizika, prikazan kroz iznos rezervisanja za kreditne gubitke (LLP), iznosi stresirane RWA za kreditni, tržišni i operativni rizik, te ostale stresirane pozicije P&L Banke, dovode u takav odnos da prikazuju iznos stresiranog kapitala Banke.

U skladu sa metodologijom stres testiranja za svaki tip rizika, koji je identifikovan kroz rizični profil Banke, procjenjuje se uticaj na stopu adekvatnosti regulatornog kapitala i kapacitet za preuzimanje rizika (RTC) kroz:

- stresirane vrijednosti AFR,
- stresirane vrijednosti EK za svaku vrstu rizika.

Banka provodi i testiranje likvidnosti na stres, kojim se mjeri da li raspoložive rezerve likvidnosti mogu amortizovati hipotetički nedostatak kratkoročnog finansiranja u određenom vremenskom okviru relevantnom za određeni scenario.

Stres test likvidnosti procjenjuje uticaj pojedinih makro i mikroekonomskih scenarija na ukupnu likvidnosnu poziciju Banke, s ciljem ispitivanja sposobnosti Banke da nastavi poslovati u vrlo kritičnim uslovima („*going concern*“ perspektiva). Scenario, po kojem se vrši stres test, može biti u rasponu od tzv. „*idiosyncratic events*“ (pad u povjerenju kupaca, pad rejtinga Holdinga ili povezanih banaka) do generalnih šokova na finansijskim tržištima. Izloženost Banke kombinacijom obje vrste scenarija se uzima u obzir.

Najčešća tehnika stres testa tržišnih rizika kvantifikuje uticaj bilo promjene u jednom faktoru rizika (analiza osjetljivosti) ili istovremenih promjena u nekoliko faktora rizika (analiza scenarija) na portfoliju.

Opseg stres testa za operativni rizik je definisan na način da pokriva:

- uticaj na bilans uspjeha potencijalnih budućih gubitaka, koje proizilaze iz rizika „provođenja“,
- uticaj stresa na kapitalni zahtjev za operativni rizik kao posljedica promjena u makroekonomskom okruženju.

Pri tome, kalkulacija i provođenje stres testa za operativni rizik banke članice UniCredit Grupe se vrši na nivou holding kompanije, koristeći metodologiju UniCredit Grupe za izradu stres testa za operativni rizik. Provođenje stres testa se obavlja na konsolidovanom nivou UniCredit Grupe, pa je holding kompanija odgovorna za ukupan proces na nivou Grupe, kao i alocirane rezultata na banke članice.

Cjelokupnim procesom provođenja stres testiranja koordinira Upravljanje rizicima uz podršku funkcije Upravljanja finansijama u dijelu stres testiranja AFR.

2) Definicije pojedinačnih značajnih rizika u poslovanju Banke utvrđenih kroz ICAAP i upravljanje značajnim rizicima

Kreditni rizik („*default risk*“)

Kreditni rizik („*default risk*“) je rizik mogućnosti nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Banke usljed neizvršavanja obaveza dužnika prema Banci.

Upravljanje rizicima Banke kontinuirano preduzima različite mjere i aktivnosti s ciljem pronalaženja optimalnog balansa između ciljanog kreditnog rasta i povećanja stepena izloženosti različitim rizicima, koji prate pomenuti rast. U skladu sa prethodno navedenim, proizilazi da se Banka najviše susreće, odnosno da je primarno izložena kreditnom riziku i da je stoga kvalitet upravljanja (identifikacija, ublažavanje i otklanjanje) istim od ključnog značaja za ostvarivanje postavljenih ciljeva. Takođe, imajući u vidu performanse i karakteristike tržišta, na kojem Banka posluje, raste kompleksnost izazova i zahtjeva za unapređenjem u ovom segmentu upravljanja rizicima Banke.

U upravljanju kreditnim rizikom u svakodnevnom poslovanju Banka se rukovodi baznim principima i načelima, koji su u funkciji prevencije rizika detaljnom i objektivnom analizom kreditne sposobnosti korisnika kredita, kao i ostalih učesnika u kreditnom zahtjevu, kvalitetom kolaterala, odnosno instrumenata obezbjeđenja, ali se ne ograničava samo na spomenute.

U dijelu monitoringa kreditnog rizika, fokus je na kontinuiranom unapređenju monitoring procesa s ciljem pravovremene identifikacije poremećaja u poslovanju klijenta, dok je u upravljanju specijalnim plasmanima na unapređenju modela restrukturiranja i procesa naplate, koji treba da osiguraju brži oporavak i veću efikasnost u naplati plasmana u zoni odgovornosti.

Imajući u vidu značaj i izloženost kreditnom riziku, Banka kontinuirano provodi odgovarajuće mjere za ublažavanje i prevenciju kreditnog rizika, ali i njegovo upravljanje kada je isti već nastao, kroz sljedeće grupe aktivnosti:

- unapređenje procesa, koji su direktno i/ili indirektno vezani za kreditni rizik, i usklađivanje sa lokalnom i Grupnom regulativom, koja prati najviše evropske standarde u oblasti upravljanja kreditnim rizikom,
- provođenje seta različitih aktivnosti, koje imaju za cilj unapređenje rizičnog profila Banke kroz dalje smanjenje neprihodujućeg portfolija,
- implementaciju alata, koji imaju za cilj da osiguraju adekvatnu podršku cjelokupnom kreditnom procesu i na taj način doprinesu unapređenju sistema kontrole i upravljanja kreditnim rizikom,
- kontinuirano unapređenje procesa upravljanja kolateralima i kontinuirano unapređenje funkcije izvještavanja, koje ima za cilj da kroz kvalitetno upravljačko izvještavanje osigura osnovu za bolje upravljanje kreditnim rizikom,
- kontinuirano unapređenje sistema internih kontrola,
- podizanje nivoa svijesti i kulture rizika u cijeloj Banci, u smislu njihovog prepoznavanja (identifikacija) i pravovremenosti, s tim da je fokus na prodajnom osoblju, koje je ujedno i prvi filter/prva linija u upravljanju rizicima Banke, čiji zadatak nije samo da ih prepozna, već da njima i adekvatno upravlja u skladu sa datim kompetencijama.

Rizik koncentracije (podtip kreditnog rizika)

Rizik koncentracije je rizik, koji direktno ili indirektno proizilazi iz izloženosti Banke prema istom ili sličnom izvoru nastanka rizika, odnosno istoj ili sličnoj vrsti rizika, a odnosi se na izloženost prema jednom licu ili grupi povezanih lica, grupu izloženosti sa istim ili sličnim faktorima rizika, kao što su privredni sektori, geografska područja, vrste proizvoda i instrumenti kreditne zaštite, uključujući i indirektnu izloženost prema pružaocu kreditne zaštite.

U upravljanju rizikom koncentracije, u svakodnevnom poslovanju, Banka se rukovodi osnovnim principima i načelima, koji su u funkciji disperzije rizika po pojedinim korisnicima kredita ili po grupama korisnika i po granama djelatnosti, a u skladu sa limitima definisanim od strane lokalnog regulatora i Grupe.

Kreditno-devizni rizik (podtip kreditnog rizika)

Kreditno-devizni rizik je rizik mogućnosti nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Banke usljed odobravanja plasmana u stranoj valuti ili valutnoj klauzuli i koji proizilazi iz dužnikove izloženosti deviznom riziku. Pored lokalne valute Banka odobrava kredite isključivo u valuti EUR odnosno EUR valutnoj klauzuli. U uslovima fiksnog deviznog kursa između lokalne valute i valute EUR („*currency board regime*“) izloženost ovom riziku je svedena na minimum, odnosno jedini rizik, koji Banka ima, jeste rizik gubitka zbog neizvršenja obaveza izazvanih finansijskim poteškoćama klijenta („*default risk*“).

Rizik migracije (podtip kreditnog rizika)

Rizik migracije predstavlja mogućnost nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat ili kapital Banke zbog promjene fer vrijednosti kreditne izloženosti, a kao posljedica značajnog pogoršanja rejtinga klijenta. Za razliku od rizika neizvršenja („*default*“), koji ukazuje na vjerovatnoću neizvršenja na bazi trenutnog rejtinga klijenta, rizik migracije ukazuje na vjerovatnoću „*default*-a“ u slučaju promjene rejtinga klijenta. Takvo pogoršanje rejtinga rezultira depresijacijom sredstava, koja su povezana sa klijentom, jer je pogoršanje rejtinga povezano sa klijentovom nemogućnošću izmirenja kreditnih obaveza (engl. „*default*“).

Upravljanje i ublažavanje rizika migracije se provodi uspostavljenim procesima praćenja pojedinačnih klijenata, preduzimanjem aktivnosti u ranoj fazi identifikacije bilo kakvih signala upozorenja, te formiranjem kreditnih gubitaka u skladu sa identifikovanim nivoom rizika.

Rezidualni rizik

Rezidualni rizik predstavlja mogućnost nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Banke, ako su tehnike ublažavanja kreditnog rizika manje efikasne nego što se očekuje, ili njihova primjena nedovoljno utiče na smanjenje rizika, kojima je Banka izložena.

Ublažavanje rezidualnog rizika Banka provodi kroz uspostavljen proces upravljanja kolateralima u okviru Upravljanja rizicima, implementirajući standarde propisane evropskom regulativom i smjernicama ABRS.

Tržišni rizik

Tržišni rizik je rizik mogućnosti nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Banke zbog promjene cijena na tržištu. Strategija upravljanja tržišnim rizikom je razvijena u skladu sa propisanim regulatornim zahtjevima ABRS, te sveobuhvatnom strategijom preuzimanja i upravljanja rizicima u Banci propisanom od strane Grupe.

Prilikom definisanja strategije upravljanja tržišnim rizicima Banka je obuhvatila:

- ciljeve i osnovne principe u preuzimanju i upravljanju tržišnim rizikom,
- apetit za rizike Banke,
- toleranciju Banke prema riziku u skladu sa strateškim poslovnim ciljevima Banke,
- interni kapital alokirani na tržišne rizike u odnosu na ukupne zahtjeve za internim kapitalom.

U procjeni tržišnih rizika Banka uzima u obzir:

- značajne promjene strategije tržišnih rizika Grupe, politika i veličine limita,
- potencijalni uticaj ovih promjena na rizični profil Banke, i
- osnovne trendove na finansijskim tržištima i lokalnom tržištu.

Vrste tržišnog rizika relevantne za Banku su:

- devizni rizik (rizik promjene deviznog kursa)
- rizik promjene vrijednosti instrumenata bankarske knjige (CPV, BP01 FVtOCI, VaR FVtOCI, LWL FVtOCI, STWL FVtOCI),
- rizik promjene vrijednosti instrumenata knjige trgovanja (VaR FVtPL, BP01 FVtPL, LWL FVtPL, STWL FVtPL).

Devizni rizik je rizik od mogućih negativnih uticaja na finansijski rezultat i kapital Banke usljed promjene deviznog kursa. Banka je izložena riziku promjene kursa kroz transakcije u stranim valutama, koje proizilaze iz kreditnih, depozitnih i aktivnosti trgovanja i ulaganja.

Upravljanje deviznim rizikom obuhvata praćenje i kontrolu individualnih pozicija u stranim valutama i ukupne devizne pozicije Banke. Limiti deviznog rizika postavljaju ograničenja na maksimalan iznos otvorene devizne pozicije po valutama i ukupno. Otvorena pozicija se određuje na osnovu svih bilansnih i vanbilansnih pozicija. Svoje poslovne aktivnosti Banka usmjerava u pravcu minimiziranja neusklađenosti između stavki aktive i obaveza u stranim valutama ili sa ugovorenom valutnom klauzulom, vodeći računa i o rokovima dospjeća aktive i obaveza. Banka kontinuirano vrši monitoring deviznog rizika putem limita propisanih od strane ABRS i Grupe. Banka vrši testiranje otpornosti na stres deviznog rizika obuhvatajući apresijacijske i depresijacijske šokove za sve važnije pojedinačne valute i grupe valuta u skladu sa pravilima Grupe.

Upravljanje, kvantificiranje i limitiranje **rizika promjene cijena hartija od vrijednosti**, Banka provodi u skladu sa lokalnom regulativom, dodatno prilagođeno i usklađeno sa metodologijom Grupe, mjereći uticaj kretanja kamatne marže na promjenu vrijednosti portfolija dužničkih hartija od vrijednosti, ograničavajući ulaganje u dužničke hartije od vrijednosti s obzirom na volumen i trajanje. Ulaganja u dužničke hartije od vrijednosti Banka alokira u odgovarajući portfolio hartija od vrijednosti, te redovno sprovodi revalorizaciju ovih pozicija u bankarskoj knjizi.

Kamatni rizik u bankarskoj knjizi

Kamatni rizik u bankarskoj knjizi je rizik od mogućeg nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Banke, po osnovu pozicija iz bankarske knjige, usljed promjene kamatnih stopa.

Banka definiše strategiju upravljanja kamatnim rizikom u bankarskoj knjizi u skladu sa ABRS i primjenom metodologije i modela Grupe.

Glavni cilj IRRBB strategije Grupe (kamadni rizik u bankarskoj knjizi, engl: „*Interest Rate Risk in the Banking Book*“) je smanjenje štetnih uticaja na neto kamadni prihod i kapital usljed volatilnosti kamatnih stopa u višegodišnjem periodu.

Prilikom definisanja strategije upravljanja kamatnim rizikom u bankarskoj knjizi, Banka je obuhvatila analizu rizika kamatne stope sa dva aspekta:

- ekonomska vrijednost, kada promjene kamatnih stopa utiču na osnovnu vrijednost imovine, obaveza i vanbilansnih instrumenata, jer se ekonomska vrijednost budućih novčanih tokova mijenja,
- zarada (NII), kada promjene kamatnih stopa utiču na zaradu usljed promjene neto kamatnog prihoda.

Metrike, koje mjere izloženost riziku kamatne stope, analiziraju potencijalne izmjene ekonomske vrijednosti (EV), i neto kamatnog prihoda (NII) ili zarade, uzimajući u obzir sve materijalne izvore rizika, naročito:

- rizik ročne neusklađenosti ponovnog utvrđivanja kamatnih stopa („*repricing risk*“), kojem je Banka izložena zbog ročne neusklađenosti dospjeća (za fiksne kamatne stope) i ponovnog vrednovanja (za promjenjive kamatne stope) pozicija imovine, obaveza, te dugih i kratkih vanbilansnih pozicija u bankarskoj knjizi,
- rizik krive prinosa („*yield curve risk*“), kojem je Banka izložena zbog promjene oblika i nagiba krive prinosa, što može da naruši vrijednosti aktive i obaveza osjetljive na kamatnu stopu,
- rizik osnove („*basis risk*“), kojem je Banka izložena zbog razlike referentnih kamatnih stopa za instrumente sa sličnim karakteristikama u odnosu na ročnost ili vrijeme do sljedeće promjene kamatne stope,
- rizik opcije („*optionality risk*“), koji proizilazi iz opcija, uključujući ugrađene opcije u kamatno osjetljive pozicije (npr. krediti sa mogućnošću prijevremene otplate, depoziti sa mogućnošću prijevremenog povlačenja i sl.).

Upravljanje kamatnim rizikom Banka provodi putem uspostavljenog sistema analize strukture bilansa osjetljivog na promjenu kamatnih stopa, kontrole utvrđenih limita izloženosti kamatnom riziku i procjene uticaja promjene kamatnih stopa na neto kamatne prihode i kapital Banke, uvažavajući valutnu i ročnu strukturu bilansa.

Banka vrši testiranje otpornosti na stres kamatnog rizika obuhvatajući scenarija različitih šokova na kamatnim krivuljama.

Rizik likvidnosti

Rizik likvidnosti je rizik mogućnosti nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Banke usljed nesposobnosti Banke da ispunjava svoje dospjele obaveze, i to zbog povlačenja postojećih izvora finansiranja, odnosno nemogućnosti pribavljanja novih izvora finansiranja i otežanog pretvaranja imovine u likvidna sredstva zbog poremećaja na tržištu. Upravljanje rizikom likvidnosti podrazumijeva obezbjeđivanje optimalne likvidnosti i realizaciju racionalne profitabilnosti.

Strategija upravljanja rizikom likvidnosti je razvijena u skladu sa propisanim regulatornim zahtjevima (od strane ABRS i Centralne banke BiH) i sveobuhvatnom strategijom preuzimanja i upravljanja rizicima u Banci (koju definiše Grupa). Minimalno obuhvata definisanje ciljeva i principa u preuzimanju rizika likvidnosti i upravljanja istim.

Svrha strategije je definisanje i, kroz interne akte, regulisanje područja važnih za kvalitetno upravljanje izloženošću Banke riziku likvidnosti srazmjerno složenosti i obimu poslovanja, rizičnom profilu i utvrđenoj sklonosti Banke ka preuzimanju rizika, kako bi se stvorio okvir, koji bi osigurao optimalan omjer kod preuzimanja rizika likvidnosti i poslovnih ciljeva Banke.

U skladu sa navedenim, osnovni ciljevi i principi u preuzimanju rizika likvidnosti i upravljanja istim su:

- a. kontinuirano upravljanje aktivom i pasivom s ciljem postizanja pokazatelja poslovanja u skladu sa strateškim planom Banke i uslovima ekonomskog okruženja,
- b. vođenje politike uravnoteženosti ročne strukture aktive i pasive Banke, odnosno njenih novčanih tokova,
- c. obezbjeđenje optimalne likvidnosti u BAM i stranim valutama u gotovini i na računima Banke,
- d. usklađenost sa svim pokazateljima likvidnosti propisanim od strane regulatora i/ili Grupe, te usklađenost sa definisanom tolerancijom izloženosti riziku likvidnosti,
- e. obezbjeđenje diverzifikovanosti strukture finansiranja i pristupa izvorima finansiranja,
- f. izrada planova izvora finansiranja usklađenih sa strategijom poslovanja Banke i redovnim poslovnim aktivnostima,

- g. uspostavljen primjeren proces odlučivanja o likvidnosti Banke, te definisana zaduženja i odgovornosti za sve funkcije i organe uključene u upravljanje rizikom likvidnosti,
- h. uspostavljen sistem izvještavanja, koji odgovornim funkcijama i organima omogućava da efikasno upravljaju rizikom likvidnosti,
- i. provođenje testiranja otpornosti na stres rizika likvidnosti,
- j. monitoring znakova ranog upozorenja za izloženost riziku likvidnosti, kako bi se omogućilo kontinuirano praćenje stresnih situacija, koje mogu, između ostalog, biti izazvane tržišnim, sektorskim ili događajima vezanim uz ime,
- k. efikasno upravljanje rizikom likvidnosti u vanrednim situacijama, koje mogu da ugroze likvidnost Banke, kroz definisanje plana postupanja Banke u slučajevima poremećaja likvidnosti,
- l. uspostavljanje primjerenog mehanizma raspodjele usklađenog sa uspostavljenim sistemom upravljanja rizikom likvidnosti i definisanom tolerancijom izloženosti Banke riziku likvidnosti.

Ciljevi i principi strategije upravljanja rizikom likvidnosti su podržani aktima Grupe i internim aktima Banke, koji regulišu područje likvidnosti.

Operativni rizik

Operativni rizik je rizik mogućnosti nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Banke usljed propusta u radu zaposlenih, neodgovarajućih internih procedura i procesa, neadekvatnog upravljanja informacionim i drugim sistemima u Banci, kao i usljed nastupanja nepredvidivih eksternih događaja, uključujući pravni rizik. Banka upravljanje operativnim rizicima vrši u skladu sa propisima ABRS i primjenom metodologije i modela Grupe.

S ciljem ranog uočavanja povećanog rizika i potencijalnog izvora operativnih rizika u Banci, aktivnosti Banke su usmjerene na dalji razvoj elemenata sistema upravljanja operativnim rizicima i minimiziranja šteta od operativnih rizika kroz identifikaciju, mjerenje i izbjegavanje šteta od operativnih rizika, kroz identifikaciju novih ključnih indikatora operativnih rizika, koje će Banka kontinuirano pratiti i modifikovati, i analiziranjem ključnih procesa u Banci, identifikaciji rizika i definisanjem mjera za njihovo smanjenje.

Događaji operativnog rizika uključuju: interne prevare; eksterne prevare; odnose sa zaposlenim i sigurnost na radu; "conduct"; tj. rizik nesavjesnog poslovanja; prirodne katastrofe i javna sigurnost; izvršenje, isporuku, upravljanje procesima; rizik poreza; finansijski kriminal; rizik ekstrenalizacije; ICT rizik i ICT rizik bezbjednosti i dr.

Reputacioni rizik

Reputacioni rizik je rizik mogućnosti nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat ili kapital Banke usljed gubitka povjerenja u integritet Banke, do kojeg dolazi zbog nepovoljnog javnog mišljenja o poslovnim praksama Banke ili aktivnostima članova organa Banke, bez obzira na to da li postoji ili ne osnov za takvo javno mišljenje. S obzirom na značaj reputacionog rizika, i, u skladu sa zahtjevima i standardima Grupe, Banka će intenzivno provoditi aktivnosti na povećanju svijesti o riziku i značaju upravljanja reputacionim rizikom kroz edukacije, kao i aktivnosti na smanjenju reputacionog rizika kroz implementaciju dodatnih specijalnih politika Grupe, koje regulišu područje upravljanja reputacionim rizikom i koje stavljaju fokus na određene grane djelatnosti kao što su industrija naoružanja, rudarska industrija, termoelektrane, vodoprivreda.

Osnovne karakteristike strategija operativnog i reputacionog rizika su sljedeće:

- efekti strategija su raspoređeni kroz višegodišnju perspektivu u smislu smanjenja operativnog rizika i gubitaka,
- baziraju se na strategijama za smanjenje operativnog i reputacionog rizika, koje je Grupa definisala, i vežu se za inicijative definisane u poslovnom planu Banke,
- zasnovane su na trendovima u poslovnom okruženju, činjenicama o trenutnim/potencijalnim operativnim rizicima i osnovnim rizicima, koje je Banka identifikovala, uzimajući u obzir postojeće/planirane/predložene inicijative za smanjenje rizika,
- definisane su u saradnji između Finansijskih i nefinansijskih rizika i relevantnim poslovnim stranama u Banci.

Banka će implementirati strategije, mjere za smanjenje rizika, kao i definisati indikatore operativnog rizika, putem kojih će se vršiti monitoring efikasnosti strategija i monitoring razvoja rizika.

S obzirom da identifikovani rizici mogu izazvati i posljedice po reputaciju, njihovim smanjenjem se utiče i na smanjenje reputacionog rizika.

Rizik kapitala

Rizik kapitala se odnosi na neodgovarajuću strukturu kapitala da podrži obim i prirodu poslovnih aktivnosti Banke ili na poteškoće sa kojima se suočava Banka prilikom pribavljanja novih izvora kapitala, posebno u slučajevima kada postoje hitne potrebe za povećanjem kapitala ili u nepovoljnim uslovima.

Upravljanje kapitalom se provodi kontinuiranim praćenjem kapitala, provođenjem stres testova, i planiranjem kapitala na mjesečnom i kvartalnom nivou, što podrazumijeva i praćenje i planiranje svih propisanih minimalnih standarda i limita Grupe u cjelokupnom poslovanju Banke vezanih za kapital.

Ublažavanju rizika pristupa se kroz redovan proces izrade *forecast*-a, u koji su uključeni svi organizacioni dijelovi Banke i svi potencijalni rizici, te kroz optimizaciju RWA (rizične aktive).

Pravni rizik

Pravni rizik predstavlja mogućnost nastanka gubitaka usljed kazni i sankcija proisteklih iz sudskih sporova po osnovu neispunjavanja ugovornih i zakonskih obaveza, kao i usljed kazni i sankcija izrečenih od strane regulatornih organa.

Upravljanje ovim rizikom Banka provodi vlastitim stručnim ljudskim resursima uz angažovanje potrebnih eksternih pravnih i drugih stručnjaka, kao i opreznim formiranjem potrebnih rezervisanja na teret troškova za sve procijenjene očekivane gubitke po ovom osnovu.

Rizik usklađenosti poslovanja

Rizik usklađenosti poslovanja je rizik mogućnosti nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Banke usljed propuštanja usklađivanja poslovanja sa zakonom i drugim propisima, kojima se uređuje poslovanje Banke, te internim aktima Banke, a posebno obuhvata rizik od sankcija ABRS. Upravljanje rizikom usklađenosti poslovanja Banka je uspostavila u skladu s propisima ABRS i primjenom modela Grupe.

Strateški rizik

Strateški rizik je rizik mogućnosti nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Banke usljed nepostojanja odgovarajućih politika i strategija, te njihovog neadekvatnog sprovođenja, kao i usljed promjene u okruženju, u kojem Banka posluje, ili izostanka odgovarajućeg reagovanja Banke na te promjene.

Banka koristi snagu Grupe, ime i potencijale, visoku stručnost i efikasnost Grupe, kojoj pripada.

Vođena iskustvom poslovanja na ovom području, Grupa je razvila mehanizme za minimiziranje strateških rizika, koji mogu nastati iz poslovanja supsidijarnih banaka.

Pomoću detaljno razrađenih poslovnih planova, u koje se ugrađuju iskustva iz susjednih zemalja, izrađuju se oprezne procjene poslovanja supsidijarne banke. Ovi elementi dobijaju konkretan oblik putem analize tržišta, te se na taj način postiže optimalan koncept prilagođen odabranim segmentima tržišta.

Pored toga, Grupa raspolaže velikim potencijalom stručnih kadrova, od kojih mnogi imaju i iskustvo stečeno u drugim zemljama, i ti kadrovi obavljaju dragocjen posao i obučavaju lokalne kadrove prema najboljim standardima Grupe. Uključivanjem lokalnih kadrova u poslove rukovođenja garantuje se razumijevanje specifičnosti tržišta i rizika.

Politika Grupe podržava supsidijarne banke da redovno koriste usluge stručnih konsultanata, kako bi im pomogli u boljem razumijevanju lokalnog tržišta i informisanju o promjenama u zakonskom, računovodstvenom i poreskom okruženju pojedine zemlje.

Strateški rizik je integrisan u lokalne procese Banke kroz Strateški plan poslovanja Banke (podložan reviziji jednom godišnje), te pojedinačne strategije i politike upravljanja poslovanjem Banke.

Formiranjem dodatnih odbora (kao što su Odbor za rizike, Odbor za upravljanje troškovima, Odbor za upravljanje promjenama) unaprijeđen je kontrolni mehanizam sagledavanja predmetnog rizika i prevencije njegovog nastanka.

Poslovni rizik

Poslovni rizik je negativna neočekivana promjena obima poslovanja i/ili profitnih marži Banke, koja može dovesti do značajnih gubitaka, i na taj način umanjiti tržišnu vrijednost Banke. Do poslovnog rizika, prije svega, može doći zbog značajnog pogoršanja tržišnog okruženja i promjena u tržišnoj konkurenciji ili ponašanju potrošača na tržištu.

Upravljanje poslovnim rizikom Banka provodi u skladu sa lokalnim propisima i modelima upravljanja iz Grupe.

Rizik zemlje

Rizik zemlje je rizik, koji se odnosi na zemlju porijekla lica prema kojem je Banka izložena, i predstavlja mogućnost nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Banke zbog nemogućnosti Banke da naplati potraživanja od dužnika iz razloga, koji su posljedica političkih, ekonomskih ili socijalnih prilika u zemlji porijekla dužnika, a koji obuhvata političko-ekonomski rizik i rizik transfera.

Političko-ekonomski rizik podrazumijeva negativne efekte na finansijski rezultat i kapital zbog spriječenosti Banke da naplati potraživanja usljed ograničenja utvrđenih propisima/aktima državnih i drugih organa iz zemlje porijekla dužnika, kao i opštih i sistemskih prilika u toj državi.

Rizik transfera podrazumijeva negativne efekte na finansijski rezultat i kapital zbog spriječenosti Banke da naplati potraživanja iskazana u valuti, koja nije zvanična valuta zemlje porijekla dužnika, i to usljed ograničenja plaćanja obaveza prema povjericima iz drugih država u određenoj valuti, koja je utvrđena aktima državnih i drugih organa iz države porijekla dužnika.

Izloženost Banke ovoj vrsti rizika je minimizirana usled poslovne orijentacije Banke na klijente koji žive i posluju na teritoriji BiH. Izuzetak predstavlja poslovanje sa finansijskim institucijama van teritorije BiH i u tu svrhu se, uz podršku Grupe, alociraju odgovarajući limiti prema drugoj ugovornoj strani, koji sadrže i komponentu rizika zemlje iz koje finansijska institucija potiče.

Upravljanje ovim rizikom Banka provodi opreznim poslovanjem, kako sa rezidentima tako i nerezidentima, uz primjenu svih relevantnih propisa, a posebno regulative vezane za sprečavanje pranja novca i finansiranja terorizma.

Rizik modela

Rizik modela jeste postojeći ili potencijalni rizik nastanka gubitaka zbog donošenja poslovnih odluka i odluka u vezi sa upravljanjem rizicima, koje bi se zasnivale na rezultatima internih modela, uključujući modele za utvrđivanje internih kapitalnih zahtjeva, cijena proizvoda, vrednovanje finansijskih instrumenata i slično. Gubici bi mogli nastati zbog neadekvatnih polaznih postavki modela, grešaka u implementaciji modela ili nepravilne upotrebe modela.

Rizik modela po Grupi je i rizik od neuspjeha modela zbog neispravnih unosa, pogrešnih pretpostavki, pogrešnog dizajna modela ili zloupotrebe modela u ICAAP EC izračunu, koji bi mogao ugroziti pravilnu procjenu ekonomskog kapitala.

S obzirom na to da se u izračunu internih kapitalnih zahtjeva Banka oslanja na Grupnu metodologiju i modele, rizik modela je predstavljen kao iznos, koji se dodaje iznosu ekonomskog kapitala za kvantitativne rizike, a njegovo upravljanje i izračun je u skladu sa Grupnom metodologijom.

Ostali rizici

Rizik prekoračene finansijske poluge

Rizik prekoračene finansijske poluge je rizik, koji proizilazi iz ranjivosti Banke zbog finansijske poluge ili potencijalne finansijske poluge, i koji može dovesti do neželjenih izmjena njenog poslovnog plana, uključujući prisilnu prodaju imovine, što može imati za rezultat gubitke ili prilagođavanje vrijednosti njene preostale imovine.

S obzirom na to da je predmetni rizik usko povezan i prepliće sa rizikom kapitala, način upravljanja, praćenja, kontrole, implementacija regulatornih zahtjeva i Grupnih standarda u vezi sa rizikom kapitala važi i za rizik prekoračene finansijske poluge.

Rizik namirenja

Rizik namirenja je rizik mogućnosti nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Banke zbog razlike u ugovorenoj cijeni namirenja za određeni dužnički, vlasnički, devizni ili robni instrument i njene sadašnje tržišne vrijednosti.

U poslovanju Banke predmetni rizik je identifikovan u dijelu poslovanja sa derivatima, FX transakcijama (SWAP, FORWARD, SPOT). Rizik je prepoznat i integrisan u lokalne procese upravljanja kroz definisane limite od strane Grupe za međubankarsko poslovanje, limite klijenata odobrene od strane Kreditnog odbora Banke, dnevni sistem praćenja i kontrole. Proces sagledavanja i prevencije nastanka ovog rizika se oslanja na dnevno praćenje izloženosti, definisanje iznosa limita, te selektivnog pristupa prilikom izbora kvaliteta, boniteta i rizičnosti klijenta sa kojim se obavlja transakcija.

Rizik slobodne isporuke

Rizik slobodne isporuke predstavlja mogućnost nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat ili kapital Banke kada je plaćanje hartija od vrijednosti, valute ili robe izvršeno prije nego što su primljeni, ili je predmetna isporuka izvršena prije nego što su oni plaćeni, odnosno ako obavljeno plaćanje ili izvršena isporuka nije u skladu s očekivanom vremenskom dinamikom. Predstavlja podtip rizika namirenja.

U poslovanju Banke predmetni rizik je prepoznat u poslovanju sa hartijama od vrijednosti (HOV) i međubankarskom poslovanju. Imajući u vidu da Banka posluje samo sa državnim HOV i da je naknadna isporuka unaprijed definisana pravilima poslovanja sa Vladom RS, te da istorijski posmatrano Banka nije imala bilo kakve nepovoljne efekte po osnovu ovakve trgovine, procjenjuje se da je vjerovatnoća nastanka ovog rizika veoma mala.

Rizik eksternalizacije

Rizik eksternalizacije je zajednički naziv za sve rizike, koji nastaju kada Banka ugovorno povjerava drugoj strani (pružiocima usluga) obavljanje aktivnosti, koje bi inače sama obavljala. Upravljanje rizikom eksternalizacije Banka provodi u skladu sa lokalnim propisima, politikama i standardima Grupe.

Predmetni rizik je prepoznat i integrisan u lokalne procese upravljanja, unutar kojih su definisani obavezni upitnici o rizicima, koji su prepoznati vezano za predmet eksternalizacije, i na osnovu kojih se utvrđuje materijalni značaj aktivnosti, koja je predmet eksternalizacije.

Navedeni rizik predstavlja podtip operativnog rizika i kao takav je kvantitativan, s obzirom na to da se za njega u sklopu operativnog rizika računa ekonomski kapital.

Rizik finansijskog ulaganja

Rizik finansijskog ulaganja predstavlja mogućnost nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat ili kapital Banke zbog promjena tržišnih vrijednosti ulaganja Banke u fiksnu imovinu i ulaganja u druga pravna lica.

Rizici ulaganja Banke obuhvataju rizike njenih ulaganja u druga pravna lica i u osnovna sredstva i u investicione nekretnine. Ulaganje Banke u jedno lice iz finansijskog sektora direktno ili indirektno može biti najviše 15% priznatog kapitala. Ulaganje Banke u jedno lice, koje nije lice u finansijskom sektoru, ne smije preći 10% priznatog kapitala Banke, niti 49% kapitala tog lica, pri čemu se pod ovim ulaganjem podrazumjeva ulaganje, kojim Banka stiče udio ili akcije tog lica. Ukupna ulaganja u lica, koja nisu u finansijskom sektoru, ne smiju preći 25% priznatog kapitala Banke, odnosno 50% ukoliko su u pitanju ulaganja u lica, koja su u finansijskom sektoru. Ukupno ulaganje Banke u osnovna sredstva ne može biti veće od 40% iznosa priznatog kapitala Banke.

S obzirom na konstantno nisku izloženost finansijskih učešća Banke u drugim pravnim licima rizik finansijskog ulaganja je sveden na minimum, odnosno ovaj rizik nije značajan.

Rizik nekretnina

Rizik nekretnina se definiše kao potencijalni gubitak, koji rezultira iz fluktuacija tržišne vrijednosti portfolija vlastitih nekretnina Banke. Rizik nekretnina ne tretira nekretnine Banke kao kolateral.

Ublažavanje ovog rizika se vrši kontinuiranim ulaganjem u poslovne objekte Banke definisane poslovnim planom, te provođenjem redovnog godišnjeg testa impariteta (umanjenja) vrijednosti nekretnina, čime se utvrđuje realan preostali vijek trajanja osnovnih sredstava.

Rizik troška finansiranja

Rizik troška finansiranja je rizik, koji proizilazi iz promjene vrijednosti portfolija derivata po osnovu promjene troška finansiranja. S obzirom na veoma nisku izloženost u knjizi trgovanja po osnovu FX derivata, ovaj rizik u poslovanju Banke je sveden na minimum.

Makroekonomski rizik

Makroekonomski rizik je rizik, koji proizilazi iz promjena opštih makroekonomskih uslova, koji mogu uticati na buduće kapitalne zahtjeve, odnosno nivo raspoloživih finansijskih sredstava.

Na nivou UniCredit Grupe se provodi redovno istraživanje makroekonomske klime (za ekonomije svih zemalja članica), projekcije se revidiraju na polugodišnjem nivou i iste se koriste u planiranju poslovanja Banke (očekivanja od okruženja već uključena u plan poslovanja). Upravljanje ovim rizikom se provodi i putem testiranja otpornosti poslovanja Banke u uslovima stresnih scenarija nastalih pod pretpostavkom pogoršanja makroekonomskih pokazatelja, pri čemu se rezultati stres testiranja uzimaju u obzir pri upravljanju i planiranju kapitala Banke.

Rizik pranja novca i finansiranja terorizma

Rizik pranja novca i finansiranja terorizma podrazumijeva rizik od moguće pojave negativnih efekata na finansijski rezultat, kapital ili reputaciju Banke, ukoliko se usluge Banke koriste u svrhu pranja novca i/ili finansiranja terorizma (direktna ili indirektna upotreba poslovnog odnosa sa Bankom, transakcijom, uslugom ili proizvodima Banke). S obzirom na uspostavljene mehanizme preventivnog djelovanja i kontrola drugog nivoa, procese izvještavanja i eskalacije, te edukacije zaposlenih, koje se održavaju u kontinuitetu (online i uživo), izloženost navedenom riziku svedena je na minimum.

„Shadow banking“ rizik

„Shadow banking“ rizik ili rizik „bankarstva u sjeni“ predstavlja rizik izlaganja Banke prema subjektima/entitetima, koji obavljaju aktivnosti kreditnog posredovanja, definisane kao bankarske aktivnosti, koje uključuju transformaciju ročnosti, transformaciju likvidnosti, leveridž, prenos kreditnog rizika ili slične aktivnosti, a koje nisu u okviru prudenčijalne konsolidacije, niti su predmet konsolidovanih prudenčijalnih zahtjeva prema propisanim zakonima EU (ili ekvivalentnim pravnim okvirima trećih zemalja).

„Shadow banking“ subjekti mogu pripadati jednom od sledećih klastera, uključujući klijente i/ili transakcije:

- investicioni fondovi - izloženost Grupe/Banke prema fondovima, kako u smislu jedinica/kapitala, tako i druge kreditne izloženosti, kao što su kreditne linije, garancije, derivati, repo krediti, krediti,
- sekjuritizacije i pokrivene obveznice - ulaganje u sekuritizacije trećih lica i pokrivene obveznice izdate od entiteta, kreditne transakcije sa sekuritizacijama trećih lica i pokrivenim obveznicama,
- poslovni subjekti za posebne namjene (Special Purpose Vehicle - SPV) - kreditna izloženost prema posebnim SPV, koji su uspostavljeni za poslovne potrebe namjenjene klijentima (npr. finansiranje projekata, akvizicije i finansiranje, strukture povezane sa tržištem itd.),
- ostali „Shadow banking“ entiteti - finansijske institucije ili osiguravajuća društva, koja se nalaze izvan EU sa propisima nadzora (npr. CRR, Solventnost II), koji se smatraju nejednakim propisima EU.

Za Banku je identifikovano izlaganje samo prema klasteru ostali „shadow banking“ entiteti (tj. ostali SBE). Za izvještajno praćenje izlaganja prema istom na nivou pojedinačnog entiteta za Banku je na snazi isključenje, jer članice UniCredit Grupe u Bosni i Hercegovini, Srbiji i Rusiji ulaze u perimetar CEE konsolidacije, preko kojeg se prati izlaganje prema klasteru ostali SBE.

Ostali SBE, odnosno izlaganje prema ovom klasteru, lokalno se redovno prati kroz kreditni portfolio Banke i uključen je u izračun EC za kreditni rizik sa zanemarljivim iznosom EC i EL zbog niske izloženosti ovih klijenata. Izvještavanje o ovom tipu rizika se vrši prema FCRC odboru preko RAF KPI, koji se računa kao odnos „Shadow banking“ izloženosti i priznatog kapitala Banke. Upravljanje ovim rizikom Banka vrši konsultujući implementirana Grupna pravila i RAF.

„ICT“ rizik

„ICT“ rizik je jedan od relevantnih novih rizika, koji proizlazi iz novih tržišnih trendova. Predstavlja rizik gubitka finansijskog/tržišnog udjela i štete po reputaciju banke koji proizlaze iz zloupotrebe informacione i komunikacione tehnologije.

Monitoring ovog rizika je usmjeren na nadgledanje procesa ispravljanja/otklanjanja nepravilnosti nad aplikacijama, koje se vrši na nivou Grupe, a koji se prikazuje kroz procenat kritičnih i velikih nepravilnosti, koje su u kašnjenju (koje nisu otklonjene u roku od 90 dana).

Navedeni rizik predstavlja podtip operativnog rizika i kao takav je kvantitativan, s obzirom da se za njega u sklopu operativnog rizika računa ekonomski kapital.

„ICT“ rizik bezbjednosti

Podrazumijeva rizik od gubitka zbog kršenja poverljivosti, narušavanja integriteta sistema i podataka, neprikladnosti ili nedostupnosti sistema i podataka. Navedeno uključuje sigurnosne rizike koji proizlaze iz neadekvatnih ili neuspjelih internih procesa ili eksternih događaja uključujući cyber napade.

Ovaj rizik, predstavlja podtip operativnog rizika i kao takav je kvantitativan, s obzirom da se za njega u sklopu operativnog rizika računa ekonomski kapital.

IRRBB - rizik ponašanja modela

Ovaj rizik predstavlja rizik, koji nastaje zbog uticaja stresiranih pretpostavki u ponašanju modela - kako je definisano u okviru modela ponašanja u GOR modelima Grupe ponašanja aktive i pasive za mjerenje rizika likvidnosti i kamata. Grupni model, koji je Banka implementirala u prethodnom periodu, validiran je, a inicijalna validacija je pokazala adekvatnost modela i adekvatnost korištenih pretpostavki ponašanja obuhvaćenih proizvoda za dalju upotrebu.

Upravljanje ovim rizikom Banka vrši konsultujući implementirana Grupna pravila, kao i na osnovu uspostavljenog mehanizma validacije i kontrole.

Rizik klimatskih promjena

Rizik klimatskih promjena predstavlja rizik, koji proizlazi iz degradacije klime i životne sredine, koji su izvori strukturnih promjena koje utiču na ekonomsku aktivnost.

Podijeljen je na dva glavna pokretača rizika: fizički rizik i rizik tranzicije.

Banka se u procesu identifikacije i upravljanja ovom tipom rizika isključivo vodi Grupnim smjernicama.

Rizik manje likvidne pozicije

Rizik predstavlja ograničenu likvidnost na tržištu, što prelazi u neaktivne ili neizvjesne srednje cijene. Ova vrsta rizika je povezana sa tržišnim rizikom i rizikom kapitala. Predmetni rizik je prepoznat i integrisan kroz lokalne procese upravljanja i vrednovanja portfolija HOV Banke.

Banka je izložena predmetnom riziku, ali s obzirom na uspostavljene mehanizme kontrole i praćenja, te implementirana tehnološka rješenja, izloženost datom riziku je svedena na minimum. Kao i kod većine identifikovanih rizika u procesu upravljanja i ublažavanja predmetnog rizika Banka se oslanja na metodologiju Grupe.

Rizik transformacije

Rizik transformacije je rizik koji proizlazi iz pojednostavljenih i modifikovanih procesa u procesu odobravanja kreditnog rizika, koji pretpostavlja i smanjenje radne snage, a koji kao posljedicu mogu imati povećanje izloženosti kreditnom i operativnom riziku.

Procesi koji pojednostavljaju kreditni proces u domenu Grupe su:

- proces uslovnog pred-odobravanja (prethodnog odobravanja) za klijente Preduzetničkog bankarstva („*pre-approval*“ proces)
- proces brzog odobravanja za klijente Korporativnog bankarstva i Preduzetničkog bankarstva („*fast-track*“ proces).

Rizik nesavjesnog poslovanja („*conduct risk*“)

Rizik nesavjesnog poslovanja predstavlja postojeći ili potencijalni rizik nastanka gubitka zbog neprimjerenog pružanja finansijskih usluga, uključujući slučajeve namjernog ili nenamjernog pravila i propisa. Navedeni rizik predstavlja dio operativnog rizika, te Banka kroz navedeni rizik izdvaja interni kapital, koji pokriva izloženost Banke i riziku nesavjesnog poslovanja.

Rizik druge ugovorne strane („*counterparty risk*“)

Ovaj rizik predstavlja podtip kreditnog rizika i podrazumijeva rizik druge ugovorne strane za OTC (*over the counter*) i SFT (*security financing transaction*) instrumente (derivatni portfolio). Poslovna aktivnost Banke u dijelu portfolija derivata je ograničena uspostavljenim limitima, koji se odobravaju za svakog pojedinačnog klijenta.

Rizik zatvaranja pozicije („*close-out risk*“)

Rizik zatvaranja pozicije je podtip tržišnog rizika i predstavlja rizik koji nastaje eliminacijom ili smanjenjem trenutne duge ili kratke pozicije izvođenjem suprotne transakcije iste hartije od vrijednosti.

Rizik zatvaranja pozicije je uključen u izračun fer vrijednosti dužničkih hartija od vrijednosti („*fair value adjustment*“) prema metodologiji Grupe.

Rizik modela određivanja cijena

Rizik modela određivanja cijena je rizik koji proizilazi iz izloženosti izvedenog modela određivanja cijena, te zavisi od toga da li je model tržišni standard i u kojoj mjeri uključuje sve poznate faktore rizika. Rizik je prepoznat u poslovima vezanim za poslovanje sa derivatima (FX SWAP, FX FORWARD).

Rizik upravljanja

Rizik upravljanja jeste postojeći ili potencijalni rizik nastanka gubitaka zbog toga što Banka zbog svoje veličine i/ili kompleksnosti poslovanja ima ograničen kapacitet za uspostavljanje adekvatnih upravljačkih mehanizama, sistema i kontrola. Zahvaljujući dobro uspostavljenom sistemu upravljanja, koji je podržan adekvatnom organizacionom strukturom, jasnom i transparentnom sistemu internih kontrola i kontrolnih funkcija uspostavljenih s ciljem sprečavanja sukoba interesa, Banka navedeni rizik svodi na najmanju moguću mjeru.

Kamatno inducirani kreditni rizik

Predstavlja rizik koji može proisteći iz značajnog rasta aktivnih kamatnih stopa za kreditne izloženosti i uticaja na otplatni kapacitet klijenata i posljedično kvalitet aktive banaka. Nekontrolisani rast kamatnih stopa može značajno uticati na povećanje rizičnosti izloženosti klijenta u smislu da rast rate plasmana (zbog rasta euribora) značajno opterećuje klijenta koji u određenom momentu nije u mogućnosti da vrši uredno servisiranje duga te dolazi do promjene nivoa rizičnosti klijenta (prelazak sa nivoa 1 na nivo 2) ili u najgorem slučaju prelazak u nivo 3 – status neizmirenja obaveza (default).

Uslijed svih navedenih promjena te velikih promjena u kretanju Euribor stope smatra se da je Banka više izložena navedenoj vrsti rizika u odnosu na prethodni period, te u skladu sa regulatornim zahtjevom u procesu je uspostavljanja, identifikovanja, upravljanja, monitoringa i izveštavanja koji u potpunosti prate zahtjeve lokalnog regulatora.

Rizik fluktuacije zaposlenih

Predstavlja rizik koji može proisteći iz povećane fluktuacije zaposlenih te posljedično može da ima uticaj na redovno odvijanje procesa unutar Banke. Rizik fluktuacije zaposlenih se može definisati kao procenat zaposlenih u radnoj snazi koji odlaze u određenom vremenskom periodu i budu zamijenjeni novim zaposlenima; a koji se ispoljava kao rotacija radnika na tržištu rada, između poslova, firmi i zanimanja i između stanja zaposlenosti i nezaposlenosti.

3) Organizaciona struktura upravljanja rizicima

Banka ima adekvatno i efikasno postavljenu organizacionu strukturu upravljanja rizicima, sa precizno definisanim ovlaštenjima i odgovornostima odbora/sektora/pojedinaca zaduženih za preuzimanje i upravljanje rizicima. Analogno tome, organizaciona struktura je uspostavljena na način da je upravljanje rizicima funkcionalno i organizaciono odvojeno od funkcije preuzimanja rizika, te je jasno utvrđenom podjelom poslova i dužnosti zaposlenih obezbijeđeno sprečavanje sukoba interesa.

Upravljačka tijela sa ulogom u procesu upravljanja rizicima u Banci su:

Nadzorni odbor

Nadzorni odbor Banke je odgovoran za uspostavljanje sistema upravljanja rizicima u banci, kao i nadzor nad tim sistemom.

Nadzorni odbor utvrđuje strategiju i politike za upravljanje ključnim vrstama rizika kojima je Banka izložena u svom poslovanju. Nadzorni odbor imenuje lice na višem rukovodnom nivou sa isključivim odgovornostima za upravljanje rizicima, kao i članove Odbora za rizike. Nadzorni odbor daje prethodnu saglasnost za izloženost Banke prema svakom pojedinačnom licu ili grupi povezanih lica koja prelazi 10% kapitala Banke. Nadzorni odbor određuje vrstu, obim, oblik i učestalost izveštavanja o rizicima, usvaja izvještaj o ICAAP-u, ILAAP-u i Plan oporavka Banke kao i izvještaj o rezultatima testiranja otpornosti na stres, koje dostavljaju nadležne funkcije u skladu sa donesenim internim aktima Banke. Poslovnik o radu Nadzornog odbora definisan je posebnim internim aktom Banke.

Uprava Banke

Uprava Banke sprovodi strategiju i politike upravljanja rizicima usvajanjem procedura upravljanja rizicima, odnosno identifikovanje, mjerenje i procjenu rizika i obezbjeđenje njihove primjene. Uprava Banke je zadužena za periodičnu reviziju ili, ako je potrebno, predlaganje izmjena i dopuna Strategije i politike upravljanja rizicima, te usvajanje izmjena procedura i ostalih internih akata za upravljanje rizicima. Ovaj organ upravljanja zadužen je za održavanje efikasnosti internih kontrola ugrađenih u sistem upravljanja rizicima, uključujući i sigurnost informacionih sistema. Uprava takođe usvaja smjernice Grupe, koje regulišu ovu oblast, usvaja ICAAP & ILAAP internu regulativu Banke (procedure za ICAAP & stres test, primijenjene metodologije, pretpostavke, mapu rizika), predlaže usvajanje godišnjeg regulatornog izvještaja Banke o ICAAP, ILAAP i drugim relevantnim dokumentima za upravljanje rizikom i kapitalom, za koje odluku o konačnom odobrenju donosi Nadzorni odbor.

Odbor za rizike

Odbor za rizike izvještava Nadzorni odbor o sprovođenju strategije, adekvatnosti i načinu sprovođenja usvojenih politika i drugih procedura za upravljanje rizicima, kao i adekvatnosti i pouzdanosti cjelokupnog sistema upravljanja rizicima. Odbor za rizike razmatra ostvarenja indikatora rizičnog apetita i rezultate ICAAP & ILAAP izvještaja i testiranja otpornosti na stres i dostavlja mišljenje Nadzornom odboru.

Kreditni odbor

Važnu ulogu u procesu odobravanja plasmana ima Kreditni odbor, koji razmatra kreditne zahtjeve, donosi odluke o kreditnim zahtjevima u okviru svojih nadležnosti ili daje preporuku za viši nivo nadležnosti u odobravanju kreditnih poslova. Kreditni odbor Banke je tijelo sa najvećim ovlaštenjima za odobravanje plasmana i strategija naplate na nivou Banke za izloženosti utvrđene internim aktima. Pravila i način rada Kreditnog odbora definisan je posebnim internim aktom Banke.

Odbor za reviziju

Odbor za reviziju je uspostavljen kao poseban odbor, koji odgovara direktno Nadzornom odboru Banke, a imenovan je od strane Nadzornog odbora s ciljem pružanja podrške Skupštini akcionara Banke, Nadzornom odboru i Upravi Banke u njihovim nastojanjima da unaprijede kvalitet korporativnog upravljanja, kvalitet cjelokupnog sistema internih kontrola na temelju pristupa orijentisanog ka riziku, te posebno kvalitet finansijskog izvještavanja.

FCRC odbor (Odbor za finansijske i kreditne rizike - *Financial and Credit Risk Committee*)

Odbor za finansijske i kreditne rizike Banke donosi odluke o cjelokupnoj strategiji upravljanja aktivom i pasivom Banke u skladu sa relevantnim zakonskim ograničenjima, pravilima i limitima utvrđenim od strane Agencije za bankarstvo Republike Srpske i Grupe. FCRC razmatra ILAAP izvještaj i izvještaje o ostvarenju mjera okvira apetita za rizik i kvartalne izveštaje o razvoju internog kapitala, kao i rezultate poređenja različitih kategorija kapitala s ciljem adekvatnog praćenja kapitalne pozicije Banke.

FCRC predstavlja jedinstven Odbor za rizike a uspostavljen je u dvije sesije:

- **Sesija o kreditnom riziku** - uključujući odobravanje ključnih relevantnih tema za kreditni rizik;
- **ALCO sesija** - uključujući odobravanje ključnih relevantnih tema za tržišne, rizike likvidnosti i IRRBB.

NFRC odbor (Odbor za nefinansijske rizike i kontrole – *Non financial risk committee and controls*)

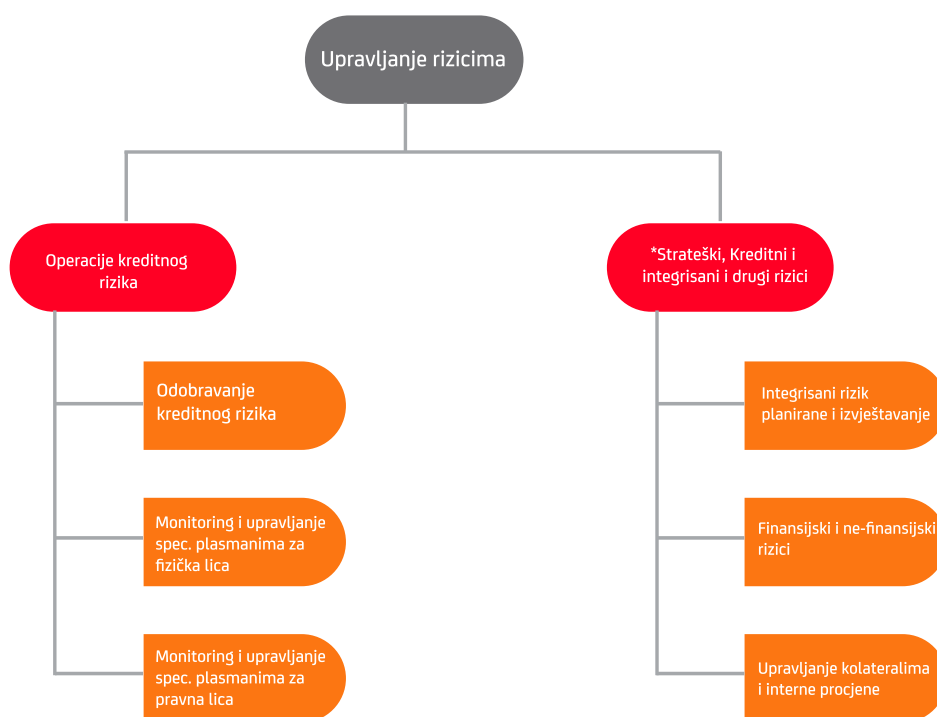
Odbor za nefinansijske rizike i kontrole je usmjeren na aktivnosti, koje se odnose na promovisanje godišnjih aktivnosti upravljačke samoprocjene procesa i ocjenjivanje njegovih rezultata, kako bi se osigurao sistematski pristup procjeni operativnog rizika i nadzoru sistema interne kontrole, nadgledanje nefinansijskih rizika u Banci, prijetnji u nastajanju, kao i jačinu sistema interne kontrole, kroz praćenje najvažnijih događaja i incidenata, slabosti i nedostataka, definisanje i davanje prioriteta potrebnim korektivnim radnjama, čiji je cilj ublažavanje uočenih slabosti i nedostataka, donošenje odluka o reputacionom riziku za transakcije povezane sa osjetljivim sektorima i ostalim slučajevima prijedloga poslovne strane (ostali relevantni sektori ili klijenti), praćenje akcija za ublažavanje rizika, efikasnosti i planova implementacije, diskusije o relevantnim rizicima / nalazima, koje je prepoznala funkcija Interne revizije, donošenje odluka u vezi sa krizama, proglašavanje krizne situacije kao dijela upravljanja kontinuitetom poslovanja, odobrenje preuzimanja rizika u pogledu odgađanja / izbjegavanja / promjene korektivnih radnji, što podrazumijeva odloženo ili nepotpuno smanjenje rizika.

4) Organizacija Upravljanja rizicima

Upravljanje rizicima je organizovano kroz 2 organizacione jedinice i to:

- Operacije kreditnog rizika, uključujući Odobravanja kreditnog rizika, Monitoring i upravljanje specijalnim plasmanima za fizička lica i Monitoring i upravljanje specijalnim plasmanima za pravna lica;
- Strateški, kreditni i integrisani i drugi rizici, uključujući Integrisani rizik, planiranje i izvještavanje, Finansijski i nefinansijski rizici i funkciju Upravljanje kolateralima i interne procjene.

Sve organizacione jedinice odgovaraju direktno rukovodiocu Upravljanja rizicima, kojeg imenuje Nadzorni odbor, koji je isključivo zadužen za Upravljanje rizicima, čime je obezbijeđeno izbjegavanje sukoba interesa i odvojenost aktivnosti upravljanja rizicima od ostalih redovnih poslovnih aktivnosti. Kako bi se obezbijedila nezavisnost funkcije validacije u odnosu na funkciju modeliranja, aktivnosti validacije modela su raspoređene direktno pod nadležnost rukovodioca Upravljanja rizicima.

* u skladu sa lokalnim regulatorom kontrolna funkcija: Strateški, Kreditni i Integrisani i drugi rizici izvještavaju direktno Nadzorni odbor

Odobrovanje kreditnog rizika, uključujući funkciju sprečavanja kreditnih prevara

Osnovna funkcija Odobrovanja kreditnog rizika (OKR) je upravljanje kreditnim rizikom kroz adekvatnu procjenu kreditnog rizika pri preuzimanju novih izloženosti, kao i kontrola i analiza izloženosti po postojećim plasmanima (pregledi) s ciljem smanjenja i sprečavanja mogućih gubitaka za Banku. Odobrovanje kreditnog rizika je zaduženo za uspostavljanje kvalitetnog i efikasnog kreditnog procesa, kao i kontinuirano unapređenje istog.

Kreditni proces u Banci je zasnovan na podjeli nadležnosti i odgovornosti u kreditnim poslovima između aktivnosti preuzimanja rizika, za koje je zadužena prodajna funkcija, i aktivnosti upravljanja rizicima, za koje je zaduženo Odobrovanje kreditnog rizika (zastupljen princip „četiri oka“). Kreditni proces započinje sa pripremom i analizom kreditnog zahtjeva od prodajne funkcije na propisanom obrascu kreditnog zahtjeva.

Prilikom procjene kreditnog zahtjeva primarna je kreditna sposobnost dužnika, odnosno procjena primarnih izvora otplate, dok se sredstva obezbjeđenja tretiraju kao sekundarni izvori otplate i služe samo kao podrška kreditu.

Primarni izvor otplate podrazumijeva procjenu kreditne sposobnosti dužnika kroz adekvatnu analizu klijenta (analiza finansijskih izvještaja i pokazatelja, analiza djelatnosti klijenta, analiza transakcije-zahitjeva klijenta).

Sredstvo obezbjeđenja ne može biti zamjena klijentovoj sposobnosti da izvršava obaveze. Analiza i procjena sredstava obezbjeđenja se vrši za svaki kreditni zahtjev na način da se obezbijede sve relevantne informacije o kolateralu kroz ekonomsko-pravnu analizu kolaterala (utvrđuje se tržišna vrijednost obezbjeđenja, kolateral faktor, materijalna vrijednost, pravni status).

Odobrovanje kreditnog rizika je odgovorno za donošenje odluka za plasmane u ličnim kompetencijama i davanje mišljenja/preporuka Kreditnom odboru za plasmane u nadležnosti Kreditnog odbora i plasmane, koji zahtijevaju NBCO (neobavezujuće kreditno mišljenje) od strane Grupe, a sve u skladu sa odgovornostima definisanim Opštim pravilima za kreditiranje i ovlaštenjem za odobrovanje kredita i pojedinačnim odlukama odobrenim od strane Uprave banke. Odobrovanje kreditnog rizika je odgovorno za odobrovanje rejtinga za sve klijente pravna lica u standardnom portfoliju (kroz alat GWB). U saradnji s Monitoringom kreditnog rizika i upravljanje specijalnim plasmanima odgovorno je za prepoznavanje ranih signala upozorenja/anomalija i predlaganje klijenata na „watch“ listu.

Kreditni proces sa svim definisanim aktivnostima je propisan Procedurom kreditnog procesa za klijenta pravna lica i Procedurom rada za odobrovanje kredita fizičkim licima i uputstvima: Uputstvo za odobrovanje i puštanje kredita fizičkih lica kroz „Consumer finance“ platformu i Uputstvo alternativnog procesa realizacije kredita fizičkih lica.

Prilikom analize i odobrovanja kreditnih zahtjeva, Odobrovanje kreditnog rizika je zaduženo za praćenje rizika koncentracije, odnosno postupanje u skladu sa propisanim limitima definisanim Zakonom o bankama Republike Srpske i odlukama ABRS (velike izloženosti, limit izloženosti prema jednom ili grupi povezanih lica, limit prema državi, maksimalno neobezbijedene izloženosti, lica u posebnom odnosu sa Bankom).

Odobrovanje kreditnog rizika je odgovorno za redovno praćenje i izvještavanje o dužini trajanja kreditnog procesa u OKR. Izvještaj sadrži podatke o broju i volumenu odobrenih zahtjeva, % negativnih mišljenja, % iteracija i dužini trajanja procesa u OKR, broju i volumenu odobrenih predmeta za pravna lica, koja imaju odstupanja od Politika, broj/volumen predmeta u slučaju da su odobreni putem eskalacije od strane višeg nivoa odlučivanja i mjesečno se prezentuje Odboru za finansijske i kreditne rizike.

U sklopu odobrovanja kreditnog rizika je i funkcija sprečavanja kreditnih prevara sa osnovnim zadacima:

- adekvatno funkcionisanje i unapređenje sistema sprečavanja kreditnih prevara,
- kontrola novih zahtjeva s ciljem otkrivanja pokušaja kreditne prevare u segmentu Maloprodaje,
- otkrivanje prevara kod trećih strana, tj. ugovornih partnera,
- kontinuirana edukacija drugih zaposlenika Banke na temu kreditnih prevara,
- izvještavanje o broju i trendovima kreditnih prevara za segment Porodičnog bankarstva,
- saradnja sa ostalim organizacionim dijelovima u Banci, sa ostalim članicama Grupe i sub-holdingom na temu kreditnih prevara,
- saradnja sa ostalim nadležnim eksternim tijelima na temu kreditnih prevara.

Funkcija sprečavanja kreditnih prevara je zadužena za izradu izvještaja o indikatorima potencijalnih kreditnih prevara i proces verifikacije.

Izvještaj o indikatorima potencijalnih kreditnih prevara i Verifikacija je izvještaj, koji se 3 puta godišnje priprema za Odbor za finansijske i kreditne rizike.

Izvještaj sadrži praćenje ključnih indikatora kreditnih prevara po broju, volumenu, regijama i statistiku procesa verifikacije sa akcentom na broj i volumen negativnih verifikacija.

Monitoring i upravljanje specijalnim plasmanima za fizička lica i Monitoring i upravljanje specijalnim plasmanima za pravna lica

Monitoring kreditnog rizika je zadužen za sprovođenje kreditnog monitoringa nad klijentima Banke, koji pripadaju Standard portfoliju i „*Pre-delinquency*“ portfoliju za fizička lica i Standard portfoliju i portfoliju klijenata sa povišenim rizikom tzv. „*Watch list*“ (WL) portfolio za pravna lica.

Cilj monitoringa kreditnog rizika je rana identifikacija rizičnih klijenata i proizvoda, što omogućava Banci da preduzima adekvatne i pravovremene mjere na upravljanju rizičnim izloženostima. Mjere monitoringa sprečavaju pojavu pogoršanja kvaliteta kredita i povećanje troška kreditnog rizika, tako što se preduzimaju potrebne mjere u najranijoj mogućoj fazi, odnosno smanjuje se izloženost prema tim klijentima prije nego što dođe do pogoršanja.

Pri identifikaciji potencijalno rizičnih klijenata, Banka primjenjuje načela povezanih lica u skladu sa Procedurom za prikupljanje i evidentiranje podataka o međusobno povezanim licima klijentima Banke, te utvrđuje plasmane i potencijalnu izloženost prema klijentu i s njim povezanim licima i licima u posebnom odnosu sa Bankom.

Monitoring kreditnog rizika je odgovoran za identifikaciju potencijalno rizičnih klijenata zajedno sa ostalim učesnicima u procesu monitoringa, definisanje monitoring klasifikacije, definisanje strategije za ublažavanje rizika (strategija prema klijentu i plan aktivnosti sa rokovima za izvršenje), prenos klijenata pravnih lica u Upravljanje specijalnim plasmanima, izvještavanje, te za provođenje ostalih aktivnosti u skladu sa procedurama monitoringa kreditnog rizika.

Proces monitoringa pravnih lica se realizuje kroz sljedeće faze:

- identifikacija anomalija - anomalije su kvantitativni i kvalitativni pokazatelji, koji se dnevno analiziraju, kako bi se otkrili potencijalni problemi u otplati kredita,
- analiza anomalija i WL klasifikacija - proces analize podrazumijeva analizu simptoma i uzroka pogoršanja ponašanja klijenta, te procjenu sposobnosti klijenta za rješavanje problema,
- utvrđivanje strategije za ublažavanje rizika - strategija prema klijentu i plan aktivnosti,
- izvještavanje.

Monitoring i upravljanje specijalnim plasmanima za pravna lica organizuje dva puta mjesečno sastanke vezano za klijente, koji kasne u plaćanju dospjelih obaveza, u kojima učestvuju Odobravanje kreditnog rizika, Poslovni segmenti i Upravljanje specijalnim plasmanima. Cilj sastanaka je analiza razloga u kašnjenju plaćanja dospjelih obaveza, te revidiranje realizovanih aktivnosti, definisanje novih aktivnosti i postavljanje rokova za njihovu realizaciju, kao i definisanje dalje poslovne strategije prema klijentu. Banka ima kreiran izvještaj, Pregled dospjelih obaveza pravnih lica, koji je dostupan svim učesnicima u procesu monitoringa.

Proces monitoringa fizičkih lica se realizuje kroz sljedeće faze:

- klasterizacija klijenata,
- identifikacija potencijalno rizičnih klijenata u PDL alatu (rana identifikacija anomalija - engl. „*Pre-delinquency*“),
- klasifikacija i analiza potencijalno rizičnih klijenata,
- utvrđivanje aktivnosti,
- kontrola nad provođenjem aktivnosti,
- izvještavanje.

Proces monitoringa fizičkih lica podržan je kroz PDL alat, kojim se dnevno vrši identifikacija i klasifikacija klijenata.

Upravljanje specijalnim plasmanima bavi se klijentima koji ne mogu blagovremeno da izvršavaju postojeće obaveze prema Banci ili za koje je procenjeno da će imati problema sa izvršavanjem postojećih obaveza prema Banci, pa je potrebno osigurati preduzimanje odgovarajućih mjera i aktivnosti sa ciljem minimiziranja gubitaka kreditnog portfolija, što se odnosi na sprečavanje djelimičnih i potpunih gubitaka, pravovremenim restrukturiranjem rizičnih plasmana i odabirom najbolje strategije oporavka.

Razlozi, zbog kojih je potrebno da se problematični krediti tretiraju na poseban način, su sljedeći:

- rana identifikacija rizika odražava i omogućava optimalno korištenje opcija upravljanja Banke,
- profesionalno upravljanje problematičnim kreditima smanjuje rizike neočekivanih i iznenadnih potreba za rezervisanjima za kreditne gubitke,
- problematične situacije se znatno razlikuju u odnosu na upravljanje kreditnim rizikom klijenata u standardnom portfoliju, u smislu intenziteta kao načina upravljanja plasmanom (problematični klijenti zahtijevaju češće praćenje, kontakte i analize s ciljem nalaženja adekvatnog rješenja).

Upravljanje specijalnim plasmanima je odgovorno za sve segmente: Korporativno bankarstvo, Maloprodaju, finansijske institucije i vlade.

U okviru Upravljanja specijalnim plasmanima postoji odvojenost u pristupu upravljanja izloženostima, koje su u procesu restrukturiranja/kojima su dodijeljene odgovarajuće „forbearance“ mjere u odnosu na upravljanje lošim plasmanima. Takođe, u okviru Upravljanja specijalnim plasmanima za fizička lica postoji odvojenost u upravljanju izloženostima u kašnjenju od 16-120 dana („soft collection“) i preko 120 dana (upravljanje lošim plasmanima). „Soft collection“, restrukturiranje i upravljanje lošim plasmanima nisu posebne organizacione strukture unutar jedinica Upravljanja specijalnim plasmanima, već poslovna područja u okviru cjelokupnog procesa upravljanja specijalnim plasmanima. Navedeni se posebno definišu i regulišu s ciljem kvalitetnijeg upravljanja plasmanima u nadležnosti, u skladu sa strukturom i karakteristikama istih.

Za poslovno područje restrukturiranja je karakteristično sljedeće:

- identifikacija klijenata/izloženosti za restrukturiranje, u skladu sa internim aktima,
- evaluacija instrumenata obezbjeđenja kod prijedloga za restrukturiranje, te predlaganje mjera za poboljšanje pokrivenosti instrumentima obezbjeđenja,
- analiza prijedloga za restrukturiranje, predlaganje mjera i preporuka za dalje upravljanje i naplatu rizičnih plasmana, te davanje mišljenja na prijedloge za restrukturiranje poslovnim linijama,
- ekonomsko optimiziranje aktivnosti restrukturiranih izloženosti prema pojedinom klijentu, preduzimanjem akcija i donošenjem mišljenja, koja imaju za cilj u najkraćem vremenskom roku rezultirati najboljim mogućim rezultatom - oporavkom klijenta i vraćanjem u standardno poslovanje,
- izrada strategije, politike i pravila restrukturiranja u skladu sa pravilima Grupe i lokalnog regulatora, a s ciljem mjerenja, pravovremenog prepoznavanja i sprečavanja/minimiziranja mogućih gubitaka, te stvaranja/maksimiziranja koristi u kreditnom portfoliju u restrukturiranju,
- praćenje realizacije aktivnosti klijenata u restrukturiranju, praćenje kreditnog portfolija u restrukturiranju, mjerenje pozitivnih i negativnih efekata restrukturiranja na rezultat u kreditnom portfoliju svih segmenata, te predlaganje mjera za korekciju - modifikacija i dorade utvrđene strategije,
- identifikacija gubitaka, procjena i praćenje potrebe za dodatnim rezervisanjima po plasmanima u portfoliju u nadležnosti,
- pružanje podrške poslovnim linijama prijedloga restrukturiranja za klijente poslovnog segmenta,
- praćenje aktivnosti za klijente u restrukturiranju i poređenje sa odobrenom strategijom restrukturiranja,
- izvještavanje iz djelokruga rada.

Za poslovno područje upravljanja lošim plasmanima je karakteristično sljedeće:

- identifikacija klijenata, kod kojih ne postoji mogućnost da se restrukturiraju ili restrukturiranje nije dalo rezultate,
- detaljna analiza kreditne i dokumentacije vezano za kolaterale, koja ima za cilj da osigura sveobuhvatno sagledavanje pravne pozicije Banke prema klijentu,
- detaljna analiza situacije, u kojoj se dužnik nalazi, odnosno „skeniranje“ cjelokupne situacije klijenta - da li uopšte postoji poslovna aktivnost dužnika ili je već prestao sa radom, zbog čega restrukturiranje nije uspjelo, da li postoji mogućnosti oporavka, procjena vrijednosti instrumenata obezbjeđenja/kolaterala i njihova provodivost (utrživost u slučaju likvidacije kolaterala), procjena adekvatnosti iznosa rezervisanja, procjena finansijskog položaja Banke i mogućnost naplate s ciljem pripreme svih relevantnih informacija i dokumenata vezano za dužnika, koji su neophodni za definisanje strategije,
- definisanje i implementacija adekvatne i održive strategije naplate plasmana, kako bi se postigla najviša moguća stopa naplate i obezbijedilo umanjenje gubitka Banke,
- izvještavanje iz djelokruga rada.

Za poslovno područje „soft collection“ je karakteristično preduzimanje mjera prijateljske naplate u ranijim fazama naplate plasmana fizičkih lica, korištenjem odgovarajućih mjera i radnji u skladu sa internim aktima. Mjere prisilne naplate se provode tek nakon preduzetih mjera sporazumne naplate, kao i u slučaju ako nije moguće provesti mjere sporazumne naplate.

Strateški, kreditni i integrisani i drugi rizici

U skladu sa važećom organizacionom strukturom, upravljanje strateškim, **kreditni i integrisani i drugi rizici** se odvija kroz rad dva odjeljenja:

- Integrisani rizik, planiranje i izvještavanje,
- Finansijski i nefinansijski rizici, kao i funkcije: Upravljanje kolateralima i interne procjene.

Djelokrug rada pojedinačnih odjeljenja je regulisan internim aktima.

Integrirani rizik, planiranje i izvještavanje

Osnovna funkcija Integrirani rizik, planiranje i izvještavanje je uspostavljanje adekvatnog sistema upravljanja kreditnim rizikom, kroz razvoj i uspostavljanje procesa i metodologija, baza podataka, alata i izvještaja u skladu sa lokalnom zakonskom regulativom i standardima UniCredit Grupe, koji se zasnivaju na Bazelskim standardima.

Glavni zadaci Integrirani rizik, planiranje i izvještavanje su:

- implementacija kreditnih metodologija, rejting i scoring modela s ciljem optimizacije troškova rizika i kapitalnih zahtjeva,
- izrada strategija upravljanja kreditnim rizikom u saradnji sa ostalim organizacionim jedinicama uključenim u proces,
- implementacija EBA standarda u skladu sa zahtevima ABRIS i Grupe, prevashodno u oblasti upravljanja kreditnim rizikom,
- koordinacija procesa planiranja, praćenja i predviđanja razvoja portfolija i nivoa rezervisanja, te obračun i praćenje očekivanih kreditnih gubitaka u skladu sa MSFI i ABRIS,
- praćenje i izvještavanje o ostvarenju ključnih pokazatelja upravljanja kreditnim rizikom, te izrada upravljačkih i operativnih izvještaja, analiza relevantnih informacija iz područja izloženosti kreditnom riziku za interne i eksterne korisnike,
- praćenje i kontrola usklađenosti kreditnog portfolija kroz predefinisani okvir apetita za rizik i limite kreditnog rizika u skladu sa lokalnom i grupnom regulativom,
- praćenje i izvještavanje o internim kapitalnim zahtjevima za kreditni rizik (ICAAP proces), uključujući provođenje testiranja otpornosti na stres,
- unapređivanje kvaliteta podataka iz područja nadležnosti kroz redovne aktivnosti uspostavljene unutar DQ procesa,
- aktivno učestvovanje i koordinacija rada sa drugim organizacionim jedinicama prilikom izrade grupnog Plana oporavka, te koordinacija izrade lokalnog Plana oporavka u svim pojedinačnim fazama,
- obračun, izvještavanje i planiranje kreditnim rizikom ponderisane aktive (engl. „CR RWA“),
- rekonsiliacija upravljačkih i regulatornih podataka na osnovu rezultata u eksternim bazama podataka (ARAMIS).

Pravovremena identifikacija, mjerenje, kontrola i upravljanje kreditnim rizikom na nivou portfolija Banke obezbijeđeno je sistemom izvještavanja o kreditnom riziku. Izvještavanjem na nivou ukupnog portfolija i na nivou pojedinačnog klijenta/transakcije, sistem pruža potpune, tačne i blagovremene informacije o stanju, kvalitetu i kretanju kreditnog portfolija.

Sistem izvještavanja treba da ispuni sljedeće funkcije:

- prikupljanje i obrada podataka i pokazatelja kreditnog rizika,
- analiza kretanja i promjena ukupnih plasmana i strukturnih karakteristika portfolija,
- kontinuirano praćenje kreditnog rizika kroz kretanje kreditnih parametara,
- pružanje osnove za proces odlučivanja u vezi sa kreditnim rizikom.

Praćenje, upravljanje i izvještavanje o kreditnom riziku na nivou kreditnog portfolija obuhvata i praćenje rezervisanja za kreditne gubitke (ispravke vrijednosti bilansne aktive i rezervisanja za potencijalne gubitke po osnovu vanbilansnih stavki) u skladu sa Međunarodnim računovodstvenim Standardima (MRS) / Međunarodnim standardima finansijskog izveštavanja (MSFI) i metodologijom ABRIS.

Parametri kreditnog rizika

Kvantifikacija kreditnog rizika se vrši mjerenjem očekivanog gubitka (EL). Osnovni pokazatelji, koji se koriste u praćenju kreditnog rizika i obračunu očekivanog gubitka, su:

- izloženost Banke u momentu nastanka statusa neizvršavanja obaveza (EaD),
- vjerovatnoća neizvršavanja obaveza (PD),
- gubitak u slučaju neizvršavanja obaveza (LGD).

Za procjenu kreditnog rizika pojedinačnog klijenta pravnog lica Banka koristi GWB rejting model. Rejting model određuje specifični rejting za klijente sa sličnim nivoom kreditnog rizika. Svaki rejting je povezan sa odgovarajućim PD parametrom. Banka interno procjenjuje PD za fizička lica, kao i ostale parametre kreditnog rizika, a u skladu sa metodologijom opisanom u internim aktima Banke.

Parametri kreditnog rizika i sredstva obezbjeđenja se koriste za utvrđivanje rezervisanja za očekivane kreditne gubitke u skladu sa MSFI, odnosno u skladu sa Odlukom ABRIS o upravljanju kreditnim rizikom i utvrđivanju kreditnih gubitaka, koja je stupila na snagu od 1. januara 2021. godine, a čiji se način utvrđivanja detaljnije definiše posebnim internim aktima Banke.

S ciljem ispunjavanja gore navedenih funkcija, sistem izvještavanja koristi informacione sisteme Grupe i interno kreirane baze podataka sa podacima o portfoliju na nivou plasmana. Iz sistema se obezbjeđuje podatak o rejtingu i danima kašnjenja klijenata, kao važnim parametrima kreditnog rizika klijenta.

Limiti

Vrlo značajan dio upravljanja kreditnim rizikom čine kontrola i nadzor nad koncentracijom kreditnog rizika. Banka upravlja koncentracijom kreditnog rizika u portfoliju utvrđivanjem limita. Limiti su određeni internim aktima i/ili regulativom ABRS, a njihova iskorištenost se redovno prati i o njoj se izvještava.

Banka koncentraciju kreditnog rizika prati i kontroliše na nivou:

- konsolidovane izloženosti prema jednom klijentu, odnosno ekonomskoj grupi u odnosu na zakonski propisana i/ili interno utvrđena ograničenja,
- izloženosti prema određenom industrijskom sektoru.

U skladu sa lokalnom zakonskom regulativom, velikom izloženošću se smatra izloženost prema jednom licu ili grupi povezanih lica, koja iznosi ili prelazi 10% priznatog kapitala Banke.

Ukupan iznos izloženosti prema jednom klijentu ili grupi povezanih lica, nakon primjene kreditnih tehnika, ne smije prelaziti 25% priznatog kapitala Banke.

Najveći dopušteni iznos kreditnih potraživanja, koji nije obezbijeđen kolateralom u skladu sa propisima ABRS, prema jednom licu ili grupi povezanih lica može biti najviše do 15% priznatog kapitala Banke.

Za zaključivanje pojedinačnog pravnog posla, na osnovu kojeg bi ukupna izloženost Banke dovela do velike izloženosti Banke prema jednom licu ili grupi povezanih lica i do svakog narednog povećanja te izloženosti, neophodna je prethodna saglasnost Nadzornog odbora Banke.

Limiti prema Državi i javnom sektoru, kao i pojedinačnim industrijskim sektorima, su definisani internim aktom i predmet su revidiranja na godišnjem nivou.

Okvir za upravljanje apetitom za rizik je definisan kroz set ciljeva, pragova upozorenja i limita. Ciljevi su nivo, koji se želi dostići tokom vremena. Pragovi upozorenja aktiviraju prethodno definisani plan za nepredviđene okolnosti u slučaju prekoračenja istih. Limiti predstavljaju čvrstu granicu čije prelazjenje nije dozvoljeno. Metodologija definisanja pragova i postupanja u slučaju prekoračenja istih su definisani internim aktima Banke.

U praćenju kreditnog rizika se koriste sljedeći izvještaji:

- Izvještaj o ključnim pokazateljima rizika za Odbor za rizike/Odbor za reviziju/Nadzorni odbor,
- Risk Report izvještaji (RR),
- Izvještaj o ključnim pokazateljima kreditnog rizika za FCRC,
- Izvještaj o strategijama po industrijskim sektorima (ICRS izvještaj),
- Izvještaj o apetitu za rizik (RAF)
- Izvještaj o kvaliteti RETAIL portfolija
- Izvještaj o indikatorima iz Plana oporavka (RP),
- Izvještaj o procjeni interne adekvatnosti kapitala (ICAAP),
- Izvještaj o internom kapitalu Banke,
- Mapa rizika Banke na osnovu inventure rizika,
- Izvještaj o rezultatima testiranja otpornosti na stres,
- NPE stock take izvještaj
- Izvještaj o kreditnim rizikom ponderisanoj aktivi
- Izvještaj o praćenju granularnih limita Banke na osnovu RAF KPI

Izvještaj o ključnim pokazateljima rizika za Nadzorni odbor se priprema kvartalno, a po potrebi i češće. U izradi izvještaja učestvuju svi organizacioni dijelovi u okviru Upravljanja rizicima, a za koordinaciju i slanje izvještaja prema Upravljanju finansijama je zadužen integrisani rizik, planiranje i izvještavanje. Izvještaj se priprema u formi prezentacije i između ostalog obuhvata:

- podatke o strukturi i kretanju kreditnog portfolija: industrije, rejtinzi, kolaterali, valute,
- podatke o ključnim pokazateljima kreditnog rizika i kvaliteta portfolija: parametri kreditnog rizika na nivou Banke i pod-segmenata, stanje i kretanje problematičnih kredita (NPE), rezervisanja za kreditne gubitke, troškova rizika i nivoa pokrivenosti problematičnih kredita rezervisanjima za kreditne gubitke,
- osnovne podatke o koncentraciji u portfoliju i usklađenosti sa limitima, uključujući i pregled 20 najvećih klijentskih grupa prema ukupnoj izloženosti.

Izveštaj o ključnim pokazateljima rizika za Odbor za reviziju se priprema kvartalno, a po potrebi i češće. Izveštaj ima istu strukturu kao izveštaj za Nadzorni odbor.

Izveštaj o ključnim pokazateljima rizika za Odbor za rizike se priprema kvartalno, a po potrebi i češće. Izveštaj ima istu strukturu kao izveštaj za Nadzorni odbor.

Izveštaji o rizicima se pripremaju mjesečno i kvartalno za potrebe izvještavanja prema Grupi. Mjesečni izvještaji, između ostalog, obuhvataju podatke po segmentima i subsegmentima i to:

- strukturu i razvoj portfolija po klasama rizika,
- iznose i promjene rezervisanja u skladu sa MSFI,
- pokrivenost portfolija sredstvima obezbjeđenja,
- glavne pokazatelje kreditnog rizika i njihov razvoj,
- parametre kreditnog rizika po segmentima, odnosno subsegmentima (PD, LGD i EL),
- strukturu i razvoj portfolija po rejting klasama.

Kvartalni izvještaji sadrže podatke, koji se prikazuju na mjesečnom nivou, kao i dodatne informacije vezane za:

- strukturu sredstava obezbjeđenja,
- strukturu vanbilansnih stavki,
- pregled portfolija po vrsti i valuti plasmana,
- pregled plasmana portfolija po industrijskim sektorima,
- ročnu strukturu portfolija u zavisnosti od roka dospelja plasmana,
- pregled najvećih klijenata sa statusom neizmirenja obaveza,
- pregled velikih izloženosti prema jednom licu ili prema grupi povezanih lica u vidu Top 10 izloženosti.

Izveštaj o ključnim pokazateljima kreditnog rizika za Odbor za finansijske i kreditne rizike se priprema mjesečno i dostavlja Kreditnom odboru. Podaci su prikazani na nivou ukupnog portfolija, i pod-segmenata, uz prikaz komparativnih podataka u odnosu na prethodni period i budžet za dati period. Izveštaj, između ostalog, sadrži sljedeće informacije:

- detaljne podatke o strukturi i kretanju kreditnog portfolija, na nivou Banke i po segmentima,
- podatke o kvalitetu aktive na nivou segmenata, regija i filijala (izloženost, NPE volumen i stopa, iznos rezervisanja za kreditne gubitke, stopa pokrivenosti NPE rezervisanjima za kreditne gubitke),
- izvještaj o performansi rane produkcije potrošačkih kredita,
- pregled moratorijuma na izvještajni datum,
- troškove rezervisanja za kreditne gubitke i trošak rizika po pod-segmentima,
- podatke o stopi neizvršenja po pod-segmentima i nivou kreditnih kompetencija,
- podatke o koncentraciji u portfoliju i usklađenosti sa limitima.

Izveštaj o strategijama po industrijskim sektorima se priprema kvartalno i dostavlja se Odboru za finansijske i kreditne rizike i Grupi. Izveštaj, između ostalog, sadrži sljedeće informacije:

- izloženosti po industrijskim sektorima, te prekoračenje u odnosu na definisane strategije,
- razlozi za prekoračenje i definisanje mjera za njihovo rješavanje,
- očekivani gubitak (EL) na nivou industrijske grane i komentar najvažnijih promjena.

Izveštaj o apetitu za rizik se priprema kvartalno (određen set ključnih pokazatelja apetita za rizik se prati i izvještava na mjesečnom nivou) i dostavlja Odboru za finansijske i kreditne rizike i Grupi. Izveštaj između ostalog sadrži sljedeće informacije:

- pregled ključnih pokazatelja performansi poslovanja Banke iz domena Upravljanja rizicima i Upravljanja finansijama,
- realizaciju pokazatelja u odnosu na postavljene ciljeve, pragove upozorenja i limite,
- komentare nadležnih funkcija o razlozima i mjerama za rješavanje u slučajevima odstupanja od definisanih pragova.

Izveštaj o kvaliteti RETAIL portfolija se priprema i dostavlja prema Grupi kao i internim relevantnim funkcijama na mjesečnom nivou. Izveštaj sadrži informacije o stanju ključnih pokazatelja ostvarenja iz oblasti Odobravanja kreditnog rizika, ranog performansa, portfolija, dana kašnjenja po korpama te *vintage* evidencija 90+ dana kašnjenja za posmatrani period od odobrenja do aktuelnog izvještajnog datuma.

Izveštaj o indikatorima iz Plana oporavka (RP) se priprema na mjesečnom nivou i dostavlja Odboru za finansijske i kreditne rizike i Grupi. Izveštaj sadrži sljedeće informacije:

- pregled ostvarenja ključnih indikatora iz Plana oporavka u odnosu na postavljene pragove upozorenja i limite,
- komentare nadležnih funkcija o razlozima i mjerama za rješavanje u slučajevima odstupanja od definisanih pragova.

Izveštaj o procjeni interne adekvatnosti kapitala se priprema na godišnjem nivou sa stanjem na dan 31.12. prethodne godine i dostavlja Nadzornom odboru na usvajanje, te dostavlja ABRS do 30.04. tekuće godine.

Izveštaj o internom kapitalu Banke se priprema kvartalno i dostavlja Odboru za finansijske i kreditne rizike i Grupi. Izveštaj sadrži sljedeće informacije:

- kretanje internog kapitala Banke po pojedinačnim tipovima materijalno značajnih rizika po kvartalima,
- poređenje kapitala Banke sa internim kapitalnim zahtjevima,
- komentare najvažnijih promjena u ostvarenju internog kapitala i raspoloživog kapitala Banke.

Mapa rizika Banke na osnovu inventure rizika se priprema na godišnjem nivou nakon završetka i usaglašavanja procesa inventure rizika u Grupi i dostavlja se Upravi Banke na usvajanje. Mapa rizika podrazumijeva informaciju o rizičnom profilu Banke na osnovu rezultata inventure rizika, koja podrazumijeva analizu svih rizika, kojima je Banka izložena po principu materijalne značajnosti i njihove uključenosti u izračun ekonomskog kapitala, te uvažavajući kriterijume, koje je propisala Grupa i ABRS. Sadržaj, obim i detaljnost izveštaja definisan je internim aktima, koji regulišu ovu oblast.

Izveštaj o rezultatima testiranja otpornosti na stres se priprema na godišnjem nivou sa stanjem na dan 31.12. prethodne godine i dostavlja Nadzornom odboru na usvajanje, te dostavlja ABRS do 30.04. tekuće godine. Sadržaj, obim i detaljnost izveštaja su definisani internim aktima, koji regulišu ovu oblast. Takođe, rezultati polugodišnjeg stres testa Banke sa ciljem utvrđivanja rizičnog apetita Banke za narednu godinu, u skladu sa zahtjevima Grupe, se dostavljaju na razmatranje Odboru za finansijske i kreditne rizike.

Izveštaj o izloženostima u neizvršenju se priprema na kvartalnom nivou za potrebe izveštavanja prema Grupi u sklopu zahtjeva ECB za izveštavanje o neprihodujućim kreditima. Izveštaj sadrži sljedeće informacije:

- podjelu neprihodujućih kredita na segmente po Finrep klasifikaciji i danima kašnjenja,
- informacije o FB izloženostima,
- informacije o prometu neprihodujućih kredita i rezervisanja u toku izveštajnog perioda,
- informacije o oporavku neprihodujućih kredita u posmatranom izveštajnom periodu,
- informacije o preuzetim kolateralima po neprihodujućim izloženostima u toku izveštajnog perioda,
- podjela ukupnih kredita po LTV korpama (bucket),
- podjela ukupnih kredita na obezbijeđene/neobezbijeđene.

Izveštaj o kreditnim rizikom ponderisanoj aktivi se priprema i izveštava prema Grupi u skladu sa Grupnom metodologijom na mjesečnom nivou, dok se regulatoru, u skladu sa metodologijom lokalnog regulatora, dostavlja na kvartalnom nivou. Izveštaji pružaju informaciju o stanju aktive ponderisane kreditnim rizikom, koja predstavlja zbir knjigovodstvene vrijednosti bilansne aktive, umanjene za ispravke vrijednosti i pomnožene odgovarajućim ponderima kreditnog rizika, i vanbilansnih stavki, umanjениh za rezervisanja za kreditne gubitke, pomnoženih najprije odgovarajućim faktorima kreditne konverzije, a potom pripadajućim ponderima kreditnog rizika.

Regulatorni kapitalni zahtjev za kreditni rizik predstavlja najmanje 12% aktive ponderisane kreditnim rizikom.

Izveštaj o kretanju granularnih limita Banke na osnovu RAF KPI se priprema na mjesečnom nivou i dostavlja Odboru za finansijske i kreditne rizike (FCRC) i Grupi. Lokalnom regulatoru se dostavlja kvartalno u sklopu Izveštaja o radu kontrolne funkcije Strateški, kreditni, integrisani i ostali rizici i/ili ad-hoc u slučaju nekog vanrednog zahtjeva ili eventualnog prekoračenja nekog od indikatora.

Izveštaj sadrži sljedeće informacije:

- pregled ostvarenja indikatora u odnosu na postavljene pragove upozorenja, targete i limite iz RAF u dijelu kreditnog rizika i profitabilnosti iskazanih i kroz granularnije vrijednosti; tj. na nivou subsegmenta,
- komentare nadležnih funkcija o razlozima i mjerama za rješavanje u slučajevima odstupanja od definisanih pragova.

Pored standardizovanih izveštaja, sprovodi se i niz ad hoc aktivnosti i analiza, koje doprinose tačnosti parametra, koji se koriste pri praćenju kreditnog rizika.

Ostale aktivnosti, koje Banka sprovodi, uključuju provjeru kvaliteta podataka, koji se koriste u praćenju, upravljanju i izveštavanju kreditnog rizika, unapređenje postojećih sistema i procedura, godišnji proces budžetiranja i mjesečnog praćenja realizacije, te planiranja parametara do kraja godine.

Upravljanje kolateralima i interne procjene

Osnovna funkcija organizacione jedinice Upravljanje kolateralima i interne procjene je sveobuhvatno upravljanje kolateralima, uključujući njihovo vrednovanje i priznavanje, te implementacija politika i procedura iz oblasti upravljanja kreditnim rizikom u skladu sa lokalnom zakonskom regulativom i standardima Grupe.

Glavni zadaci Upravljanja kolateralima i interne procjene:

- razvoj, primjena i nadzor nad provođenjem kreditnih politika, procedura, pravilnika i drugih internih akata iz područja upravljanja kreditnim rizikom,
- praćenje i koordinacija rješavanja otvorenih pitanja vezanih uz zahtjeve grupnog i lokalnog regulatora, te komunikacija sa regulatorom u pribavljanju dodatnih smjernica,
- upravljanje instrumentima osiguranja kroz interne akte, adekvatne modele i baze podataka u skladu sa zakonom, standardima UniCredit Grupe,
- konstantno unapređivanje procesa upravljanja kolateralima i provođenja tehnika ublažavanja kreditnog rizika u skladu sa Basel 2 standardom, STA principima i grupnim zahtjevima,
- konstantno unapređivanje kvaliteta podataka iz područja nadležnosti kroz redovne aktivnosti uspostavljene unutar DQ procesa izrada upravljačkih i operativnih izvještaja iz poslovnog područja.

Opšti i posebni uslovi optimiziranja procesa, strategija i procedura u vezi sa uslovima i metodama prihvatanja, vrednovanja, sticanja, praćenja i oslobađanja kolaterala su definisani kroz interne akte Banke (Pravilnik o kolateralima i Politika procjena nekretnina).

Izvještaji

U procesu upravljanja kolateralima se izrađuju sljedeći izvještaji:

- Izvještaj za statistički monitoring,
- Izvještaj o neupisanim hipotekama,
- Izvještaj o isteklim polisama osiguranja,
- Izvještaj o kolateralima,
- Izvještaj o praćenju rada eksternih procjenitelja,
- Monitoring procesa procjene kolaterala.

Izvještaj za statistički monitoring se priprema na godišnjem nivou, na bazi podataka iz statističkog modela, i dostavlja na usvajanje Odboru za finansijske i kreditne rizike. Izvještaj, između ostalog, sadrži sljedeće informacije:

- pregled nekretnina, koje su obuhvaćene statističkim modelom procjene i za koje je model pokazao smanjenje tržišne vrijednosti,
- pregled pravila za postupanje u zavisnosti od nivoa značajnosti odstupanja vrijednosti nekretnina u odnosu na tržišnu vrijednost,
- instrukciju za dalje postupanje sa nekretninama, za koje je model pokazao smanjenje vrijednosti.

Izvještaj o neupisanim hipotekama se priprema na kvartalnom nivou i dostavlja na usvajanje Kreditnom odboru. Izvještaj, između ostalog, sadrži sljedeće informacije:

- strukturu kredita fizičkih lica po namjeni sa obavezom registracije hipoteke u korist Banke,
- pregled kredita, za koje nije izvršen upis hipoteke u za to predviđenim rokovima,
- plan aktivnosti za uspostavljanje hipoteke u korist Banke.

Izvještaj o isteklim polisama osiguranja se priprema na mjesečnom nivou i dostavlja poslovnim segmentima i Kreditnom odboru kao informacija kroz izvještaj o ključnim pokazateljima kreditnog rizika za Kreditni odbor. Izvještaj, između ostalog, sadrži sljedeće informacije:

- pregled nekretnina po poslovnim segmentima i pod-segmentima, za koje su istekle polise osiguranja i koje imaju rok dospeljeća unutar narednog kvartala,
- pregled potencijalnih efekata na rezervisanja i RWA za tekući mjesec u slučaju isteka polisa osiguranja.

Izvještaj o kolateralima se priprema minimalno na godišnjem nivou i dostavlja u Grupi. Izvještaj se priprema sa podacima o kolateralima i izloženostima i, između ostalog, sadrži sljedeće informacije:

- podatke o nekretninama sa posebnim osvrtom na istekle procjene i polise,
- podatke o finansijskim kolateralima i pokretninama.

Izvještaj o praćenju rada eksternih procjenitelja se priprema na godišnjem nivou od strane internog procjenitelja. Izvještaj se priprema sa ciljem osiguranja kvaliteta rada eksternih procjenitelja. Putem izvještaja se ocjenjuje rad eksternih procjenitelja.

Monitoring procesa procjene kolaterala priprema se na osnovu evidencije narudžbi procjena i dostavlja na usvajanje Odboru za finansijske i kreditne rizike. Izvještaj sadrži podatke o broju i vrijednosti procjenjene imovine, rokove za izradu, koncentraciju po regijama i procjeniteljima i analizu kvaliteta rada procjenitelja.

Pored standardizovanih izvještaja, priprema se i niz drugih ad hoc izvještaja i analiza koje doprinose efikasnijem procesu upravljanja kolateralima tokom trajanja kreditne izloženosti koju obezbjeđuju i kontrolu njihovog obuhvata u sistemima Banke.

Pored standardizovanih izvještaja, priprema se i niz drugih ad hoc izvještaja i analiza, koji doprinose efikasnijem procesu upravljanja kolateralima tokom trajanja kreditne izloženosti, koji obezbjeđuju i kontrolu njihovog obuhvata u sistemima Banke.

Finansijski i nefinansijski rizici

Tržišni rizik, kamatni rizik u bankarskoj knjizi i rizik likvidnosti

Za praćenje i izvještavanje o tržišnom riziku, kamatnom riziku u bankarskoj knjizi i riziku likvidnosti u Banci su zaduženi Finansijski i nefinansijski rizici. Proces praćenja rizika je zasnovan na relevantnim propisima ABRS, kao i smjernicama Grupe implementiranim kroz interne akte Banke.

Svrha ograničenja tržišnog rizika, kamatnog rizika u bankarskoj knjizi i rizika likvidnosti je da se definiše nivo tolerancije izloženosti riziku, koji proizlaze iz bankarske knjige i knjige trgovanja, koji je definisan i usklađen sa strateškim politikama Banke, te da se pravilno kontroliše takva izloženost.

Banka vrši monitoring navedenih vrsta rizika na bazi dvije vrste scenarija:

- scenarija za upravljanje rizicima u redovnim okolnostima, i
- scenarija za upravljanje rizicima u vanrednim okolnostima.

Iz perspektive procesa, Politika upravljanja rizicima pokriva sljedeće teme:

- definisanje nosilaca rizika,
- bankarsku knjigu i knjigu trgovanja,
- strukturu limita po vrstama rizika,
- proces definisanja limita,
- praćenje limita/kontrola,
- korektivne akcije u slučaju prekoračenja,
- proces izvještavanja o izloženosti rizicima.

Definisanje nosilaca rizika

Banka vrši monitoring tržišnog rizika, kamatnog rizika u bankarskoj knjizi i rizika likvidnosti u skladu sa uspostavljenom podjelom sistema limita po nosiocima rizika. U skladu sa organizacionom strukturom Banke i prirodom aktivnosti, koje obavlja, nosioci rizika relevantni za Banku su Upravljanje aktivom i pasivom (ALM) i Upravljanje klijentskim rizicima.

Proces uspostavljanja limita Banke po nosiocima rizika se vrši uzimajući u obzir: iznos budžeta, performanse prethodnih godina, iskustvo odjeljenja, kao i lakoću mogućnosti likvidacije pozicija.

Nosioci rizika su odgovorni za:

- prvi nivo kontrole rizika tj. za praćenje svih ograničenja,
- upravljanje rizicima u skladu sa definisanim okvirom apetita za rizike.

Bankarska knjiga i knjiga trgovanja

Banka, u skladu sa posebnim internim aktima, utvrđuje minimum kriterijuma za raspoređivanje pojedinačnih bilansnih i vanbilansnih stavki u bankarsku knjigu i knjigu trgovanja, vodeći računa o njihovim karakteristikama i namjeni, zbog koje su pribavljeni.

Knjiga trgovanja sadrži sljedeće pozicije u finansijskim instrumentima:

- Bilo koje pozicije za potrebe trgovanja (pozicije za sopstveni račun, pozicije iz „marketmaking“ aktivnosti ili bilo koje druge pozicije iz poslova trgovanja sa klijentima),
- Sredstva za obezbeđenje ili refinansiranje pozicija trgovanja za sopstveni račun, sve posebne, vanbilansne finansijske transakcije koje su uključene u knjigu trgovanja prema računovodstvenim standardima – svop i forward poslovi,
- Finansijski instrumenti koje Banka drži sa namjerom trgovanja instrumenti za koje postoji namjera Banke da ih u kratkom roku nakon sticanja proda i/ili da u kratkom roku ostvari dobit na osnovu stvarne ili očekivane razlike između njihove nabavne i prodajne cijene, odnosno na osnovu drugih promjena cijena ili kamatnih stopa.

Bilansne i vanbilansne stavke, koje nisu raspoređene u knjigu trgovanja, se raspoređuju u bankarsku knjigu. Svaki novi proizvod, koji Banka odobri i uvode, mora biti analiziran i raspoređen u bankarsku knjigu ili knjigu trgovanja.

Struktura Limita po vrstama rizika

1) Tržišni rizik

Globalne mjere tržišnog rizika trebaju postaviti granicu regulatornoj apsorpciji kapitala i ekonomskom gubitku prihvaćenom za izloženosti FVOCI i / ili FVTPL. Ograničenja globalnih mjera tržišnog rizika moraju se pregledavati najmanje jednom godišnje u kontekstu izrade nacrt strategije Unicredit Grupe i strategija lokalnog tržišnog rizika i moraju biti u skladu sa budžetom, definisanim kapacitetom za preuzimanje rizika i KPI apetita za rizik.

Postoje tri globalne mjere tržišnog rizika definisanih za upravljanje:

„Value-at-Risk“ (VaR) limit

„Value-at-Risk“ (VaR) limit je definisan kao potencijalni gubitak vrijednosti portfolija tokom jednog dana uz nivo pouzdanosti od 99%. VaR metodologija se zasniva na istorijskim simulacijama prinosa tokom posljednjih 250-dnevnih vremenskih serija i računa se za kategorije kamatnog rizika, devizni rizik i rizik kamatne marže. VaR ograničenje obuhvata bilo koju od kategorija rizika. VaR limit predstavlja ograničenje potencijalnih gubitaka preko statistički utvrđenih podataka. Za sve nosioce rizika, VaR se izražava u EUR valuti.

Upozoravajući nivo gubitka („Loss Warning Level“, LWL)

Upozoravajući nivo gubitka („Loss Warning Level“, LWL) definisan je za svakog preuzimatelja rizika kao kumulativni ekonomski P&L za razdoblje od zadnjih 60 kalendarskih dana bez poništavanja na kraju godine. Ograničenje ove metrike naziva se upozoravajući nivo gubitka („LWL“); definisana je na osnovu pozicija fer vrijednosti kroz dobit i gubitak (FVtPL) i fer vrijednosti kroz ostali sveobuhvatni prihod (FVtOCI) definisanih u UGRM.

Rezultati testiranja otpornosti na stres („Stress Test Warning Level“, STWL)

Rezultati testiranja otpornosti na stres („Stress Test Warning Level“, STWL) maksimalni uslovni gubitak kojem se preuzimatelji rizika mogu izložiti u nizu ozbiljnih tržišnih scenarija: Recession i Hawkish. Opseg portfolija za izračun ove metrike je sužen i STWL je podijeljen na PL STWL (izračunava se za instrumente raspoređene u FVTPL portfolio) i Capital STWL (izračunava se za instrumente raspoređene u FVOCI portfolio). Detaljna definicija i opis metodologije nalaze se u Strategiji tržišnog rizika.

Granularne mjere tržišnog rizika

„Basis-Point-Value“ (BP01) limit

BP01 se definiše kao osjetljivost na promjenu početne tačke kamatne stope za 1 bazni poen (0.01%) (jednostavni zbirni pristup). Ograničenja na BP01 se primjenjuju na:

- FVtPL (ukupno, vremenske korpe ročnosti i pojedinačne valute ako se smatraju značajnim) i
- FVtOCI pozicije.

„Credit-Point-Value“ (CPV) limit

CPV mjeri promjenu neto sadašnje vrijednosti pozicija osjetljivih na rizik kamatne marže rezultirajući procjenom zasnovanom na promjenama paralelnog pomaka kreditnog spreda za 0,01% (1 bazni poen) po izdavaocu, rejtingu ili industriji.

Limiti deviznog rizika

Limiti deviznog rizika postavljaju ograničenja na maksimalan iznos otvorene devizne pozicije po valutama i definisanim korpama valuta (Grupa A: EUR, USD, CHF, GBP, JPY) Grupa : BGN, CZK, HUF, RON, RSD, RUB, TRY, Grupa C: sve ostale valute.¹ Otvorena pozicija se određuje na osnovu neto vrijednosti svih bilansnih te određenih vanbilansnih pozicija. Pored definisanih internih limita po valutama i korpama valuta, Banka je dužna da se pridržava maksimalne visine otvorene devizne pozicije definisane od strane Agencije, pri čemu interno definisani limiti ne mogu biti viši od regularno određenog limita.

¹ Za valute koje pripadaju korpama B i C nisu definisani pojedinačni limiti po valutama, već samo za korpu valuta.

2) *Limit kamatnog rizika u bankarskoj knjizi*

Metrike kamatnog rizika koje se prate na nivou Banke su:

„Basis-Point-Value“ (BP01) limit

BP01 se računa kao promjena sadašnje vrijednosti kamatno osjetljivih pozicija koja proizilazi iz trenutnog šoka za 1 bazni bod na svaku stopu duž krive. Suma svih osjetljivosti po vremenskim korpama duž krive je BP01.

Ekonomska vrijednost (EV)

Ekonomska vrijednost (EV) razmatra potencijalni uticaj promjene kamatne stope na sadašnju vrijednost budućih novčanih tokova. Ekonomska vrijednost računa se na osnovu Supervisory Outlier Test (SOT) scenarija (najgori rezultat od 6 definisanih scenarija), koji posmatraju osjetljivost ekonomske vrijednosti relativnih bilansnih i vanbilansnih pozicija na promjene kamatne stope i uticaj istih na sadašnju vrijednost budućih novčanih tokova. Svaki od scenarija ima definisane pragove za promjenu potencijalne kamatne stope, pomoću kojih se izračunava nova ekonomska vrijednost.

Metrika ekonomske vrijednosti mjeri na koji način volatilnost (promjena) kamatnih stopa može uticati na ekonomsku vrijednost aktive, pasive i vanbilansnih instrumenata, uzrokujući promjenu ekonomske vrijednosti kapitala Banke. Mjerenje uticaja promjena kamatnih stopa na ekonomsku vrijednost obezbjeđuje ocjenu potencijalnih dugoročnih efekata promjena kamatnih stopa na ukupnu izloženost Banke, što je ključni aspekt u odabiru poslovne strategije i zadržavanju adekvatnog nivoa kapitalizacije na duže staze.

Neto kamatni prihod („Net Interest Income“)

NII razmatra potencijalni uticaj promjene kamatnih stopa na zaradu (neto kamatni prihod) Banke.

Unutar okvira za upravljanje kamatnim rizikom u bankama, neto kamatni prihod se definiše kao razlika između ukupnog kamatnog prihoda i ukupnog kamatnog troška (rashoda), koji se obračunava na stavke bankarske knjige. Izračunati neto kamatni prihod, pod svakim kamatnim scenarijem mora da bude procenjen i upoređen sa baznim scenarijom neto kamatnog prihoda. Volatilnost zarada je važna mjera za analizu kamatnog rizika, jer značajne redukcije zarada mogu predstavljati prijetnju za adekvatnost kapitala.

3) *Limiti rizika likvidnosti*

Tipovi metrika rizika likvidnosti dijele se na:

a) unutarдневно praćenje likvidnosti

Rizik likvidnosti unutar dana nastaje kad Banka nije u stanju izvršiti plaćanja i izmiriti obaveze blagovremeno u normalnim okolnostima, kao i u stresnim situacijama. Kako bi se osiguralo praćenje navedenog rizika, praćenje likvidnosti mora biti postavljeno u toku svakog radnog dana s ciljem obezbjeđenja likvidnosti i u slučaju nedostajućih/zakašnjelih priliva, a zahtjevi, koje je potrebno ispuniti, se odnose na kritična plaćanja, kao i preostale (rezidualne) isplate.

b) Operativna ljestvica dospjeća (Operative Maturity Ladder - OML)

Ova metrika mjeri rizik kratkoročne likvidnosti kroz operative korpe ročnosti do godinu dana, putem neto novčanih tokova (priliva/odliva). Kratkoročna likvidnost limitira izloženosti po svim valutama kao i ukupnu izloženost. Kod limita na 6 mjeseci i 9 mjeseci nema ograničenja po valutama već samo na ukupnu poziciju.

a) strukturalnu likvidnost

Mjere strukturalne likvidnosti nastoje osigurati odgovarajuću ravnotežu između imovine i obaveza u srednjem-dugom roku (preko godinu dana), kako bi se obezbijedila strukturalna stabilnost i ograničila zavisnost o kratkoročnom, manje stabilnom finansiranju.

Pokazatelji mjere strukturalne likvidnosti su:

- koeficijent neto stabilnog finansiranja (Net Stable Funding Ratio - NSFR) - predstavlja omjer pokrivenosti dugoročne imovine banke stabilnim raspoloživim dugoročnim izvorom finansiranja, odnosno odgovarajućim stavkama obaveza i kapitala u normalnim uslovima i stresnim uslovima, pri čemu je Banka dužna kontinuirano održavati NSFR u iznosu od najmanje 100%,
- ratio strukturne likvidnosti (Structural Liquidity Ratio) - se izračunava kao odnos između srednjoročnih obaveza i imovine. Razlikujemo jednogodišnji (SLR >1Y) i trogodišnji SLR (SLR >3Y). Ratio strukturne likvidnosti predstavlja indikator iz ekonomske perspektive, za razliku od NSFR koji predstavlja regulatornu perspektivu.

b) testiranje likvidnosti na stres

Pokazatelji rizika likvidnosti za krizne situacije ili u stresnim scenarijima su:

- ratio likvidnosne pokrivenosti (Liquidity Coverage Ratio - LCR) - osigurava da institucija ima sposobnost da izvrši svoje kratkoročne obaveze u razdobljima jakog stresa, zahtijevajući da iznos neopterećene visokolikvidne imovine bude jednak ili veći od neto odliva za period preko 30 dana ($\geq 100\%$ pokrivenosti),

- stres test likvidnosti - mjeri da li dostupne rezerve likvidnosti mogu osigurati da Banka izdrži hipotetički nedostatak kratkoročnih izvora sredstava. Scenarija se baziraju na konceptu korpi ročnosti imovine i njenog zadržavanja. Relevantna scenarija su definisana s ciljem predstavljanja mogućih događaja sa potencijalno negativnim uticajem na likvidnost. S obzirom na prirodu stres testa likvidnosti, kao alat za procjenu različitih rizika likvidnosti prihvatljiv je kombinovani scenario.

Banka ima obavezu da održava likvidnost u okvirima, koje propisuju ABRS i CBBiH, te da navedene institucije izvještava o poziciji svoje likvidnosti prema propisanoj dinamici i na propisanim obrascima.

Proces definisanja limita

Proces definisanja limita vodi funkcija Upravljanje rizikom Grupe u saradnji sa funkcijom Finansijski i nefinansijski rizici. U procesu učestvuju i funkcije nosioca rizika i relevantne linije kompetencije u Grupi.

Sistem restrikcija se dijeli na dvije vrste:

- metrike, koje su relevantne za Okvir Apetit za rizik (RAF) na nivou Grupe,
- metrike, kojima se definišu granularna ograničenja.

Sistem metrika finansijskih rizika dodatno je razrađen kroz podjelu po nivoima značaja metrike i veličine Banke.

Funkcija Finansijski i nefinansijski rizici su odgovorni da obezbjede da se konačan lokalni prijedlog limita pošalje u Grupu. Relevantne funkcije u Grupi vrše procjenu prijedloga, odobravanje i postavljanje limita kroz proces alociranja na Banku dijela ukupnog limita definisanog na nivou Grupe. Funkcija Finansijski i nefinansijski rizici je odgovorna da podnese konačan prijedlog limita na odobrenje Nadzornom odboru, te da obezbijedi informacije za FCRC i da izmjene na limitima uključi u relevantne dokumente, u kojima se evidentiraju informacije o važećim limitima.

Proces reduciranja ili ukidanja limita zahtijeva promptno informisanje nosioca rizika i odgovornih lica relevantnih funkcija u Banci, kao i odgovornog lica za Upravljanje rizicima Banke, od strane Finansijskih i nefinansijskih rizika. Promjene treba da se uzmu u obzir pri daljim poslovnim aktivnostima odmah nakon primljene informacije. Funkcija Finansijskih i nefinansijskih rizika je zadužena i za informisanost FCRC odbora.

Praćenje limita/kontrola

Funkcija Finansijski i nefinansijski rizici vrši praćenje i kontrolu izloženosti rizicima kroz dostupne IT sisteme kako bi se obezbijedila usklađenost sa internim i eksternim propisima i adekvatno obuhvatio i prikazao rizik.

Pokazatelj rizika	Sistemi
Limiti tržišnog rizika i kamatnog rizika u bankarskoj knjizi	Excel/CORE02/UGMR
Limiti likvidnosti	CORE02/GLDB/LST GUI/DWH

Banka je u mogućnosti da koristi one proizvode finansijskog tržišta, koji su prošli odgovarajući proces implementacije, i dobili odobrenje nadležnih službi Banke i potvrdu odgovarajućih službi Grupe i sadržani su u katalogu proizvoda, koji je sastavni dio Strategije upravljanja tržišnim rizikom Banke.

Korektivne akcije u slučaju prekoračenja limita

Funkcija Finansijski i nefinansijski rizici je zadužena da osigura:

- inicijalnu procjenu - analizu, kojom se utvrđuje da li se radi o prekoračenju uzrokovanom aktivnostima, koje su dovele do stvarne promjene profila rizika, ili je u pitanju prekoračenje tehničkog tipa,
- analizu uzroka prekoračenja - ukoliko se prekoračenje desilo zbog stvarnog poremećaja rizičnog profila; u zavisnosti od toga da li se radi o prekoračenju limita ili nivoa upozorenja, zahtijeva se od funkcija nosioca rizika akcioni plan i/ili zatvaranje prekoračenja,
- pokretanje procesa eskalacije - u zavisnosti od vrste metrike (RAF, granularna ili metrika posebne pažnje) proces eskalacije se odvija u skladu sa smjernicama Grupe za pojedina područja rizika,
- izvještavanje - o svim prekoračenjima treba da budu informisani nosioci rizika i odgovorna lica relevantnih funkcija u Banci, kao i odgovorna lica za Upravljanje rizicima i FCRC,
- nakon lokalnog usaglašavanja akcionog plana sa odgovornim licima svih relevantnih funkcija, funkcija Finansijski i nefinansijski rizici šalje akcioni plan na funkciju Upravljanje rizicima u Grupu i traži odobrenje za naredne aktivnosti na smanjenju rizika.

Proces izvještavanja o izloženosti rizicima

U skladu sa načelima razgraničenja odgovornosti između funkcija, koje izvještavaju, i funkcija, koje upravljaju rizicima, funkcija izvještavanja prema lokalnom regulatoru i regulativi Grupe je odvojena od funkcije upravljanja, koja je u nadležnosti Upravljanja aktivom i pasivom i finansiranje i Upravljanja klijentskim rizicima. Finansijski i nefinansijski rizici su odgovorni za izvještavanje prema propisima Grupe, dok je Računovodstvo i regulatorno izvještavanje u okviru Regulatornog izvještavanja zaduženo za izvještavanje prema domaćim institucijama.

U procesu upravljanja tržišnim rizikom funkcija Finansijski i nefinansijski rizici izrađuje sljedeće izvještaje:

- sedmični izvještaj o upravljanju tržišnim rizikom i rizikom likvidnosti za Upravu i funkcije nosioca rizika,
- mjesečni izvještaj za FCRC,
- kvartalni izvještaj za Nadzorni odbor.

Izvještavanje o poziciji likvidnosti i deviznom riziku prema domaćim institucijama je u nadležnosti Računovodstva i izvještavanja, dok je za održavanje likvidnosti u okviru propisanih parametara u izvještajima odgovorno Upravljanje aktivom i pasivom i finansiranje.

Pored navedenog, Banka ima razvijen sistem internog izvještavanja u skladu sa uspostavljenim procesom upravljanja rizicima.

Operativni rizik

Operativni rizik je rizik mogućnosti nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Banke usljed propusta u radu zaposlenih, neodgovarajućih internih procedura i procesa, neadekvatnog upravljanja informacionim i drugim sistemima u Banci, kao i usljed nastupanja nepredvidivih eksternih događaja, uključujući i pravni rizik.

Ispravno i konzistentno upravljanje operativnim rizikom se sastoji iz identifikacije, procjene, praćenja/kontrole i ublažavanja operativnog rizika.

Sistem upravljanja operativnim rizicima obuhvata:

- identifikaciju i procjenu izloženosti Banke operativnim rizicima kroz procjene operativnih rizika u novim i postojećim procesima, proizvodima, aktivnostima i sistemima, te kroz analizu ključnih indikatora operativnog rizika,
- alate i mehanizme za kontinuirano praćenje izloženosti gubicima od operativnog rizika kroz prikupljanje kvantitativnih i kvalitativnih informacija; klasifikaciju svih događaja, odnosno izvora operativnog rizika, po kojima nastaju gubici, u bazu podataka o događajima nastalim po osnovu operativnog rizika; mjerenje izloženosti i monitoring trenda izloženosti operativnom riziku, kao i aktivnosti na smanjenju rizika,
- definisanje strategija, politika i procedura.

U okviru utvrđivanja i mjerenja, odnosno procjene operativnog rizika, Banka uzima u obzir sve relevantne interne i eksterne faktore, te događaje po osnovu operativnog rizika, koji su prouzrokovali stvarni gubitak za Banku, kao i operativni rizik, kojem je Banka izložena, ali nije prouzrokovao stvarni gubitak za Banku.

Pri evidentiranju štetnih događaja u bazu podataka, potrebno ih je klasifikovati prema tipu štetnog događaja u sljedeće kategorije rizika:

- interne prevare,
- eksterne prevare,
- odnose sa zaposlenim i sigurnost na radu,
- "conduct" rizik; tj. rizik nesavjesnog poslovanja,
- prirodne katastrofe i javna sigurnost,
- izvršenje, isporuku, upravljanje procesima,
- rizik poreza,
- finansijski kriminal,
- rizik ekstrenalizacije,
- ICT rizik
- rizike ICT sigurnosti.

Zadatak Finansijskih i nefinansijskih rizika, u okviru aktivnosti upravljanja operativnim rizikom, je i izrada izvještaja o izloženosti Banke operativnom riziku i analize postojećih i potencijalnih izvora operativnog rizika u Banci, s ciljem osiguranja informacija rukovodstvu Banke za efikasno upravljanje operativnim rizikom na svim nivoima.

Finansijski i nefinansijski rizik mjesečno/kvartalno izvještava Upravu Banke, Nadzorni odbor, Odbor za nefinansijske rizike i kontrole i eksterne korisnike izvještaja - Grupu i ABRS o izloženosti operativnom riziku.

Izvjestavanjem su obuhvaćeni:

- analiza podataka o gubicima od operativnih rizika, uključujući i nadoknade od osiguranja,
- podaci o ključnim indikatorima operativnog rizika,
- izvještaj o kapitalu za operativni rizik,
- informacije o najvažnijim aktivnostima upravljanja operativnim rizicima,
- izloženost Banke reputacionom riziku.

Navedeni procesi, koji čine sistem upravljanja operativnim rizicima, se definišu pojedinačnim aktima, uz obavezu redovnog informisanja visokog rukovodstva Banke o pokazateljima vezanim uz operativne rizike, te usklađivanja sistema upravljanja operativnim rizicima sa standardima Grupe i lokalnom i međunarodnom regulativom.

U skladu sa regulativom ABRS, Banka primjenjuje pristup osnovnog pokazatelja za obračun kapitalnog zahtjeva za operativni rizik. Po standardu Grupe, kapitalni zahtjev se takođe računa po metodi osnovnog pokazatelja.

Reputacioni rizik

Reputacioni rizik je definisan kao rizik mogućnosti nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat ili kapital Banke usljed gubitka povjerenja u integritet Banke, do kojeg dolazi zbog nepovoljnog javnog mišljenja o poslovnim praksama Banke ili aktivnostima članova organa Banke, bez obzira da li postoji ili ne postoji osnov za takvo javno mišljenje.

Reputacioni rizik se može smatrati sekundarnim efektom, tehnički se definiše kao „posljedični efekat“ svih ostalih kategorija rizika, kao što su kreditni, tržišni, operativni i rizik likvidnosti („uzročni“ rizici).

Prepoznavanje izloženosti reputacionom riziku znači analiziranje izloženosti „uzročnom“ riziku s ciljem utvrđivanja šta je osjetljivo u odnosu na reputacioni rizik.

Za identifikaciju i praćenje reputacionog rizika u Banci su odgovorni svi organizacioni dijelovi u Banci, u skladu sa smjernicama definisanim Grupnim i internim aktima iz područja reputacionog rizika.

Poslovni proces upravljanja reputacionim rizikom je baziran i usklađen sa Grupnim politikama i smjernicama.

Osim Grupnih politika i smjernica, u Banci su usvojeni i implementirani i lokalni akti, koji definišu pravila i principe za procjenu i upravljanje reputacionim rizikom, i koji se primjenjuju u radnom okruženju i odnosima sa klijentima, kao i kontrolu aktivnosti, koje nose reputacioni rizik, sa posebnim naglaskom na aktivnosti i poslovanje sa klijentima u osjetljivim sektorima kao što je industrija naoružanja, rudarstvo, termoelektrane, vodoprivreda.

Specifičnosti u procesu upravljanja reputacionim rizikom u UniCredit Bank a.d. Banja Luka definisane su Procedurom za upravljanje reputacionim rizikom kojom su opisani opšti principi i pravila za upravljanje i kontrolu aktivnosti koje nose reputacioni rizik.

Procedura definiše specifične odgovornosti u aktivnostima upravljanja reputacionom rizikom, odgovornosti UniCredit Grupe i odgovornosti Banke odnosno funkcije Finansijski i nefinansijski rizici kao i ostalih učesnika u procesu procjene i upravljanja reputacionim rizikom koji učestvuju u procesima procjene pojedinačnih slučajeva / zahtjeva.

Procjena reputacionog rizika se radi primjenom odgovarajuće metodologije navedene u specifičnim pravilima Grupe, uzimajući u obzir kriterije navedene u pravilima.

Sistem upravljanja reputacionim rizikom obuhvata i proces periodičnog izvještavanja. Interno izvještavanje i izvještavanje prema Grupi je u nadležnosti funkcije finansijskih i nefinansijskih rizici i obuhvata mjesečno/kvartalno izvještavanje Uprave Banke, Nadzornog odbora, NFRCi eksterne korisnike izvještaja – Grupu i ABRS o izloženosti reputacionom riziku.

Upravljanje i sistem internih kontrola u Banci

Politikom sistema unutrašnjih kontrola Banka definiše minimalne zahtjeve za uspostavljanje adekvatnog i djelotvornog sistema unutrašnjih kontrola i rada i saradnje njenih kontrolnih funkcija. Uzimajući u obzir veličinu, značaj, obim poslovanja i organizacionu strukturu, sistem unutrašnjih kontrola je prilagođen tako da na optimalan način podržava i nadzire redovan tok poslovnih aktivnosti i pojedine specifične situacije, koje mogu nastati.

Sistem internih kontrola predstavlja skup procesa, koje Banka uspostavlja za praćenje:

- adekvatne kontrole rizika,
- efikasnosti poslovanja Banke,
- pouzdanosti finansijskih i drugih informacija,
- usklađenosti sa zakonskim i drugim propisima, standardima Grupe i aktima Banke, s ciljem obezbjeđenja sigurnosti.

U procesu uspostavljanja i implementacije sistema unutrašnje kontrole, svi zaposleni i rukovodioci, kao i Uprava i Nadzorni odbor Banke, učestvuju na primjeren način.

Sistem interne kontrole uključuje procese vezane za:

- izračunavanje i pregled kapitalnih zahtjeva za rizike,
- utvrđivanje i praćenje velikih izloženosti,
- sklapanje pravnih poslova sa licima u posebnom odnosu sa Bankom, kao i sistem izveštavanja o tim transakcijama,
- računovodstvene kontrole, koje se odnose na vođenje poslovnih knjiga i finansijsko izveštavanje,
- javno objavljivanje informacija,
- upravljačke, logičke i fizičke kontrole u informacionom sistemu,
- izvještaje, koji se dostavljaju u svrhu pripreme konsolidovanih izvještaja na nivou Grupe,
- izveštavanje nadzornih i drugih tijela, i
- procjenu efekata eksternalizacije poslovnih aktivnosti na sistem unutrašnjih kontrola Banke.

Sastav, upravljanje i kontrola rizicima, kojima je Banka izložena, se provodi kroz Sistem unutrašnjih kontrola, koji je Banka uspostavila na 3 nivoa i to:

1. **PRVI NIVO** - kontrole prvog nivoa vrše organizacione jedinice Prodaje i pozadinskih funkcija tokom redovnog obavljanja poslova i zadataka kako bi osigurale da se transakcije pravilno izvršavaju i evidentiraju.
2. **DRUGI NIVO** - kontrole drugog nivoa ili upravljanja rizikom su dužnosti jedinica, koje se razlikuju od organizacionih jedinica Prodaje i pozadinskih funkcija, a to su:
 - a) **Praćenje usklađenosti i sprečavanje pranja novca**, koje kontroliše usklađenost poslovanja Banke sa zakonskim i regulatornim propisima, identifikuje i procjenjuje rizike usklađenosti, predlaže mjere za smanjenje ili otklanjanje rizika i prati njihovu primjenu;
 - b) **Strateški, kreditni i integrisani i drugi rizici**, koji kontroliše i usmjerava rizike u skladu sa politikama i metodama mjerenja i kontrole ovih rizika i vrši optimizaciju troškova rizika u skladu sa internim i eksternim pravilima i propisima.
3. **TREĆI NIVO** - kontrole trećeg nivoa vrši **Interna revizija**, koja ocjenjuje i redovno provjerava potpunost, funkcionalnost i adekvatnost Sistema unutrašnjih kontrola. Interna revizija je nezavisna od prodajnih, pozadinskih, kao i kontrolnih jedinica drugog nivoa.

Uspostavljene kontrolne funkcije se kontinuirano razvijaju i unapređuju.

Nivoi Sistema unutrašnjih kontrola su prikazani ispod:

1. Prvi nivo unutrašnjih kontrola

Hijerijska struktura prvog nivoa kontrola je definisana odlukom Uprave Banke o određivanju učesnika procesa Sistema unutrašnjih kontrola prvog nivoa, kako slijedi:

- zaduženi član Uprave (Manager in charge) i njegov zamjenik,
- vođa kampanje certifikacije (Campaign leader) na nivou Banke i njegov zamjenik,
- vlasnici procesa, i
- vlasnici kontrola.

Provjera adekvatnosti unutrašnjih kontrola prvog nivoa se vrši kroz proces testiranja i certifikacije dva puta godišnje: u januaru i julu, a rezultati testiranja se podnose Upravi Banke na usvajanje u formi Upravljačkog izvještaja o sistemu unutrašnjih kontrola.

U izvještaju su obuhvaćene:

- računovodstvene i administrativne kontrole i
- opšte informatičke kontrole.

2. Drugi nivo unutrašnjih kontrola

Strateški, kreditni i integrisani i drugi rizici je uspostavljen kao posebna organizaciona jedinica, nezavisna od poslovnih procesa i aktivnosti, u kojima rizik nastaje, odnosno, koje ova funkcija prati, kontroliše i ocjenjuje. Strateški, kreditni i integrisani i drugi rizici u skladu sa zakonskim, podzakonskim i internim aktima Banke o rezultatima svog rada direktno izvještava Nadzorni odbor.

U toku 2023. godine direktor Strateškog, kreditnog i integrisanog i drugih rizika bila je Ivana Srdić i nije bilo promjene rukovodioca u odnosu na prethodnu godinu.

Praćenje usklađenosti i sprečavanje pranja novca je uspostavljeno kao kontrolna funkcija nezavisna od poslovnih procesa i aktivnosti, u kojima rizik nastaje, odnosno, koje ova funkcija prati, kontroliše i ocjenjuje. Praćenje usklađenosti i sprečavanje pranja novca direktno izvještava Nadzorni odbor Banke.

U toku 2023. godine direktor Praćenja usklađenosti i sprečavanja pranja novca bio je Milovan Predojević i nije bilo promjene rukovodioca u odnosu na prethodnu godinu.

3. Treći nivo unutrašnjih kontrola

Interna revizija predstavlja nezavisnu kontrolnu funkciju Banke i čini sastavni dio sistema internih kontrola. Interna revizija objektivno ispituje, procjenjuje i izvještava o aktivnostima internih kontrola kao doprinos pravilnom, ekonomičnom, efikasnom i djelotvornom korištenju resursa. Ova funkcija kroz sistemski i profesionalan pristup procjenjuje i unapređuje efikasnost i adekvatnost sistema upravljanja i kontrole rizika, kao i upravljanja procesima uključujući i usklađenost sa zakonskim i drugim propisima.

U skladu sa zakonskom regulativom, Interna revizija za poslove iz svog domena odgovara Odboru za reviziju i Nadzornom odboru Banke. Interna revizija izvještaje o svom radu (tromjesečne, polugodišnje, godišnje) dostavlja Upravi, Odboru za reviziju i Nadzornom odboru, te liniji kompetencije u Grupi. Internom revizijom u Banci u 2023. godini rukovodila je Ivana Kalaba, direktor ove funkcije i došlo je do promjene rukovodioca u odnosu na prethodnu godinu kada je funkciju direktora interne revizije obavljala Senka Presečan.

2.5. Kapital

Ukupni kapital i rezerve Banke na kraju 2023. godine iznose 247.3 miliona BAM, što je za 34.5 miliona BAM ili 12.3% manje u odnosu na kraj prethodne godine.

Odlukom o izračunavanju kapitala banaka su propisane kategorije kapitala i to: regulatorni, redovni osnovni i osnovni kapital, kao i način njihovog obračuna, odnosno stavke kapitala, koje se mogu uključiti, stavke, koje se moraju odbiti od kapitala, i slično.

Iznosi regulatornog, osnovnog (T1) i redovnog osnovnog kapitala (CET1), obračunati u skladu sa propisima ABRS, su prikazani u narednoj tabeli:

- u 000 BAM -

Kapital		
Br.	Stavka	Iznos
1.	REGULATORNI KAPITAL	210.159
1.1.	OSNOVNI KAPITAL	210.159
1.1.1.	REDOVNI OSNOVNI KAPITAL	210.159
1.1.1.1.	Instrumenti kapitala, koji se priznaju kao redovni osnovni kapital	97.428
1.1.1.1.1	Uplaćeni instrumenti kapitala	97.055
1.1.1.1.2	Emisiona premija na akcije	373
1.1.1.2.	Zadržana dobit	76.473
1.1.1.3.	Ostali ukupni rezultat	(6.213)
1.1.1.4.	Ostale rezerve	52.999
1.1.1.5.	(-) Ostala nematerijalna imovina	(9.413)
1.1.1.6.	(-) Odložena poreska imovina, koja zavisi od buduće profitabilnosti i ne proizilazi iz privremenih razlika umanjениh za povezane poreske obaveze	(63)
1.1.1.7.	(-) Odloženo poresko sredstvo, koje se može odbiti i koje zavisi od buduće profitabilnosti i proizilazi iz privremenih razlika	(1.052)
1.1.2.	DODATNI OSNOVNI KAPITAL	-
1.2.	DOPUNSKI KAPITAL	-

Osnovne karakteristike finansijskih instrumenata, koji su uključeni u obračun regulatornog kapitala, su navedene u tabeli ispod:

Opis osnovnih karakteristika finansijskih instrumenata	
Br.	Stavka
1.	Emitent UniCredit Bank a.d. Banja Luka
1.1.	Jedinstvena oznaka ISIN: BA100NBLBRB5
Tretman u skladu sa regulatornim okvirom	
2.	Priznat na pojedinačnoj/konsolidovanoj osnovi Na pojedinačnoj osnovi
3.	Vrsta instrumenta Obične akcije
4.	Iznos, koji se priznaje za potrebe izračunavanja regulatornog kapitala u hiljadama BAM, sa stanjem na dan posljednjeg izvještavanja 97.428 hiljada BAM
5.	Nominalni iznos instrumenta 700 BAM po akciji
5.1.	Emisiona cijena I emisija - 1.000 BAM po akciji; III emisija - 1.000 BAM po akciji; IV emisija - 1.000 BAM po akciji; V emisija - zamjena svih akcija po 1.000 sa akcijama nominalne vrijednosti po 700 BAM po akciji s ciljem pokrića gubitka; VI emisija - 700 BAM po akciji, VII emisija 700 BAM po akciji; VIII emisija 700 BAM po akciji; IX emisija - 700 BAM po akciji.
5.2.	Otkupna cijena I emisija - 1.000 BAM po akciji; III emisija - 1.000 BAM po akciji; IV emisija - 1.000 BAM po akciji; V emisija - 700 BAM po akciji; VI emisija - 700 BAM po akciji, VII emisija 700 BAM po akciji za akcionare, koji su otkupili 17.782 akcije prema pravu preče kupovine, a preostalih 149 akcija iz ove emisije otkupljeno je putem Berze po prosječnoj cijeni od 3.201 BAM po akciji; VIII emisija 700 BAM po akciji; IX emisija - 700 BAM po akciji.

6.	Računovodstvena klasifikacija Akcionarski kapital
7.	Datum izdavanja instrumenta I emisija - 26.03.2002. (privatizacija državnog kapitala); III emisija - 21.10.2004.; IV emisija - 03.02.2006.; V emisija 20.04.2006.; VI emisija - 03.11.2006.; VII emisija - 10.10.2007.; VIII emisija - 01.06.2011.; IX emisija 26.12.2012.
8.	Instrument sa datumom dospijeća ili instrument bez datuma dospijeća Bez datuma dospijeća
9.	Opcija kupovine od strane emitenta Ne
9.1.	Prvi datum aktiviranja opcije kupovine, uslovni datum aktiviranja opcije kupovine i otkupna vrijednost Nije primjenjivo
9.2.	Naknadni datum aktiviranja opcije kupovine (ako je primjenjivo) Nije primjenjivo
Kuponi/dividende	
10.	Fiksna ili promjenjiva dividenda/kupon Promjenjiva dividenda
11.	Kuponska stopa i povezani indeksi Nije primjenjivo
12.	Postojanje mehanizma obaveznog otkazivanja dividende Ne
13.1.	Puno diskreciono pravo, djelimično diskreciono pravo ili bez diskrecionog prava u vezi sa vremenom isplate dividendi/kupona Djelimično diskreciono pravo
13.2.	Puno diskreciono pravo, djelimično diskreciono pravo ili bez diskrecionog prava u vezi sa iznosom dividendi/kupona Djelimično diskreciono pravo
14.	Mogućnost povećanja prinosa ili drugih podsticaja za otkup Ne
15.	Nekumulativne ili kumulativne dividende/kuponi Nekumulativne
16.	Konvertibilan ili nekonvertibilan instrument Nekonvertibilan
17.	Ako je konvertibilan, uslovi, pod kojima može doći do konverzije Nije primjenjivo
18.	Ako je konvertibilan, djelimično ili u cijelosti Nije primjenjivo
19.	Ako se može konvertovati, stopa konverzije Nije primjenjivo
20.	Ako je konvertibilna, obavezna ili dobrovoljna konverzija Nije primjenjivo
21.	Ako je konvertibilan, instrument, u koji se konvertuje Nije primjenjivo
22.	Ako je konvertibilan, emitent instrumenta, u koji se konvertuje Nije primjenjivo
23.	Mogućnost smanjenja vrijednosti Da
24.	Ako postoje mogućnosti smanjenja vrijednosti, uslovi, pod kojima može doći do smanjenja vrijednosti Mogućnost smanjenja je propisana Zakonom o privrednim društvima Republike Srpske, a provodi se na osnovu odluke Skupštine akcionara, uz prethodnu saglasnost Agencije za bankarstvo RS i Komisije za hartije od vrijednosti RS.
25.	Ako postoji mogućnost smanjenja vrijednosti, djelimično ili u cijelosti Djelimično

26.	Ako postoji mogućnost smanjenja vrijednosti, trajno ili privremeno Trajno
27.	Ako je smanjenje vrijednosti privremeno, opis mehanizma povećanja vrijednosti Nije primjenjivo
28.	Vrste instrumenata, koji će se, u slučaju likvidacije ili stečaja, isplaćivati neposredno prije izvedenog instrumentaž Nije primjenjivo
29.	Neusklađene karakteristike konvertovanih instrumenata Nije primjenjivo
30.	Ako postoje, navesti neusklađene karakteristike Nije primjenjivo

2.6. Kapitalni zahtjevi i adekvatnost kapitala

U skladu sa propisima ABRS banke vrše obračun kapitalnih zahtjeva za:

- kreditne rizike,
- iznos namirenja/isporuke,
- tržišne rizike:
 - specifični i opšti rizik pozicije po osnovu dužničkih i vlasničkih instrumenata,
 - velike izloženosti, koje prekoračuju ograničenja definisana Odlukom o velikim izloženostima,
 - devizni rizik,
 - robni rizik i
- operativne rizike.

Prema regulativi ABRS, koja je strožija od regulative Evropske Unije, minimalne propisane stope, koje banke moraju ispunjavati u svakom trenutku su:

- stopa redovnog osnovnog kapitala od 6,75%,
- stopa osnovnog kapitala od 9% i
- stopa regulatornog kapitala od 12%.

Na svaku od gore navedenih stopa je propisano kontinuirano održavanje zaštitnog sloja za očuvanje kapitala u visini od 2,5%.

Pored navedenih zahtjeva, ABRS je uvela dodatni kapitalni zahtjev za banke prema SREP kontroli, koji predstavlja dodatni zaštitni sloj kapitala i određuje se za svaku banku pojedinačno nakon provedene SREP kontrole.

Pored navedenih propisanih stopa, predviđeni su zahtjevi za ostale zaštitne slojeve kapitala, odnosno za kombinovani zaštitni sloj, koji predstavlja minimalni redovni osnovni kapital, uvećan za zaštitni sloj za očuvanje kapitala i uvećan za sljedeće zaštitne slojeve, u zavisnosti od toga šta je primjenjivo i to:

- kontraciklični zaštitni sloj specifičan za banku,
- zaštitni sloj za sistemski važnu banku i
- zaštitni sloj za sistemski rizik.

2.6.1. Iznosi kapitalnih zahtjeva i stope kapitala

U narednoj tabeli su dati iznosi kapitalnih zahtjeva i stope kapitala:

- u 000 BAM -

Adekvatnost kapitala		
Br.	Stavka	Iznos
1.	Izloženost prema centralnim vladama ili centralnim bankama	-
2.	Izloženost prema regionalnim vladama ili lokalnim vlastima	8.100
3.	Izloženost prema subjektima javnog sektora	274
4.	Izloženost prema multilateralnim razvojnim bankama	-
5.	Izloženost prema međunarodnim organizacijama	-
6.	Izloženost prema institucijama	5.761
7.	Izloženost prema privrednim društvima	12.850
8.	Izloženost prema stanovništvu	28.972
9.	Izloženost obezbjeđena nekretninama	8.191
10.	Izloženost u statusu neizmirenja obaveza	944
11.	Visokorizične izloženosti	-
12.	Izloženost u obliku pokrivenih obveznica	-
13.	Izloženost prema institucijama i privrednim društvima sa kratkoročnom kreditnom procjenom	
14.	Izloženost u obliku udjela ili akcija u investicionim fondovima	-
15.	Izloženost na osnovu vlasničkih ulaganja	35
16.	Ostale izloženosti	3.830
17.	Kapitalni zahtjevi za iznos namirenja/ispоруke	-
18.	Kapitalni zahtjevi za tržišni rizik	812
18.1.	Kapitalni zahtjevi za specifični i opšti rizik pozicije po osnovu dužničkih i vlasničkih instrumenata	-
18.2.	Kapitalni zahtjevi za velike izloženosti, koje prekoračuju ograničenja definisana Odlukom o velikim izloženostima	-
18.3.	Kapitalni zahtjevi za devizni rizik	-
18.4.	Kapitalni zahtjevi za robni rizik	-
19.	Kapitalni zahtjevi za operativni rizik	10.365
20.	Stopa redovnog osnovnog kapitala	31,47%
21.	Stopa osnovnog kapitala	31,47%
22.	Stopa regulatornog kapitala	31,47%

Sve stope kapitala sa 31.12.2023. godine su iznad regulatornih minimuma.

2.6.2. Ukupna i prosječna izloženost Banke

Ukupna neto izloženost kreditnom riziku, izračunata kao bruto izloženost umanjena za ispravke vrijednosti na bilansnu aktivu i rezervisanja na vanbilansnu aktivu, obračunata u skladu sa MSFI, odnosno u skladu sa Odlukom ABRS o upravljanju kreditnim rizikom i utvrđivanju kreditnih gubitaka, te prosječna neto izloženost tokom perioda, izračunata kao aritmetički prosjek kvartalnih neto izloženosti tokom 2023. godine, su prikazani u tabeli ispod:

Adekvatnost kapitala			
Br.	Kategorija izloženosti	Neto vrijednost izloženosti na kraju perioda	Prosječne neto izloženosti tokom perioda
1.	Izloženost prema centralnim vladama ili centralnim bankama	202.484	260.310
2.	Izloženost prema regionalnim vladama ili lokalnim vlastima	159.385	168.239
3.	Izloženost prema subjektima javnog sektora	79.307	88.362
4.	Izloženost prema multilateralnim razvojnim bankama	-	-
5.	Izloženost prema međunarodnim organizacijama	-	-
6.	Izloženost prema institucijama	240.058	197.875
7.	Izloženost prema privrednim društvima	211.969	206.665
8.	Izloženost prema stanovništvu	347.743	351.239
9.	Izloženost obezbijeđena nekretninama	126.281	143.666
10.	Izloženost u statusu neizmirenja obaveza	7.793	9.975
11.	Visokorizične izloženosti	-	-
12.	Izloženost u obliku pokrivenih obveznica	-	-
13.	Izloženost prema institucijama i privrednim društvima sa kratkoročnom kreditnom procjenom	-	-
14.	Izloženost u obliku udjela ili akcija u investicionim fondovima	-	-
15.	Izloženost na osnovu vlasničkih ulaganja	291	289
16.	Ostale izloženosti	64.570	65.814
	Ukupno	1.439.881	1.492.434

2.6.3. Geografska podjela izloženosti

- u 000 BAM -

Br.	Vrsta izloženosti	BiH	Austrija	Italija	Njemačka	Amerika	Češka	Hrvatska	Danska	Švedska	Srbija	Norveška	Švajcarska	Slovenija	Ukupno
1.	Izloženost prema centralnim vladama ili centralnim bankama	202.484													202.484
2.	Izloženost prema regionalnim vladama ili lokalnim vlastima	159.385													159.385
3.	Izloženost prema subjektima javnog sektora	79.307													79.307
4.	Izloženost prema multilateralnim razvojnim bankama	0													0
5.	Izloženost prema međunarodnim organizacijama	0													0
6.	Izloženost prema institucijama	29	3.197	88.677	5.404	597	49.871	514	6	187	141	51.840	39.595	0	240.058
7.	Izloženost prema privrednim društvima	211.969													211.969
8.	Izloženost prema stanovništvu	347.743													347.743
9.	Izloženost obezbjeđena nekretninama	126.281													126.281
10.	Izloženost u statusu neizmirenja obaveza	7.793													7.793
11.	Visokorizične izloženosti	0													0
12.	Izloženost u obliku pokrivenih obveznica	0													0
13.	Izloženost prema institucijama i privrednim društvima sa kratkoročnom kreditnom procjenom	0													0
14.	Izloženost u obliku udjela ili akcija u investicionim fondovima	0													0
15.	Izloženost na osnovu vlasničkih ulaganja	291													291
16.	Ostale izloženosti	64.570													64.570
	Ukupno	1.199.852	3.197	88.677	5.404	597	49.871	514	6	187	141	51.840	39.595	0	1.439.881

2.6.4. Podjela izloženosti prema vrstama djelatnosti druge ugovorne strane

- u 000 BAM -

Izloženost prema vrstama djelatnosti (neto vrijednost izloženosti)																								
Br.	Izloženosti	Poljoprivreda, šumarstvo i ribolov	Vađenje ruda i kamena	Prerađivačka industrija	Proizvodnja i snabdjevanje električnom energijom, gasom, parom i klimatizacija	Snabdjevanje vodom;kanalizacija, upravljanje otpadom i djelatnosti sanacije (remedijacije) životne sredine	Građevinarstvo	Trgovina na veliko i na malo; popravka motornih vozilai motocikla	Saobraćaj i skladištenje	Djelatnosti pružanja smještaja, pripreme i posluživanja hrane; hotelijerstvo i ugostiteljstvo	Informacije i komunikacije	Finansijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja	Poslovanje nekretninama	Stručne, naučnae i tehničke djelatnosti	Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti	Javna uprava i odbrana;obavezno socijalno osiguranje	Obrazovanje	Djelatnosti zdravstvene zaštite i socijalnog rada	Umjetnost, zabava i rekreacija	Ostale uslužne djelatnosti	Djelatnosti domaćinstava kao poslodavaca;djelatnosti domaćinstava koja proizvode različitu robu i obavljaju različite usluge za sopstvenu upotrebu	Djelatnosti eksteritorijalnih organizacija i organa	Ostalo neraspoređeno	Ukupno
1.	Izloženost prema centralnim vladama ili centralnim bankama											202.484												202.484
2.	Izloženost prema regionalnim vladama ili lokalnim vlastima															76.753		41					82.591	159.385
3.	Izloženost prema subjektima javnog sektora	3.579							23.634							32.865		19.229						79.307
4.	Izloženost prema multilateralnim razvojnim bankama																							0
5.	Izloženost prema međunarodnim organizacijama																							0
6.	Izloženost prema institucijama											240.058												240.058
7.	Izloženost prema privrednim društvima	315	3.279	69.398	562	281	35.743	46.468	14.549	50	5.377	9.524		21.330					2.600	2.494				211.969
8.	Izloženost prema stanovništvu	190	50	1.232	166	2	1.305	1.948	1.019	92	237	2	3	406	2		51	107	4	170			340.758	347.743
9.	Izloženost obezbijedena nekretninama	563		16.949	248		4.367	8.510	2.793	49	131		27					77					92.568	126.281
10.	Izloženost u statusu neizmirenja obaveza			6.914																			879	7.793
11.	Visokorizične izloženosti																							0
12.	Izloženost u obliku pokrivenih obveznica																							0
13.	Izloženost prema institucijama i privrednim društvima sa kratkoročnom kreditnom procjenom																							0
14.	Izloženost u obliku udjela ili akcija u investicionim fondovima																							0
15.	Izloženost na osnovu vlasničkih ulaganja																						291	291
16.	Ostale izloženosti																						64.570	64.570
	Ukupno	4.647	3.328	94.493	976	283	41.415	56.927	41.994	191	5.744	452.068	30	21.736	2	109.618	51	19.454	2.604	2.663	0	0	581.656	1.439.881

2.6.5. Preostala ročnost izloženosti druge ugovorne strane

- u 000 BAM -

Preostali rok do dospijeca svih izloženosti (neto vrijednost izloženosti)						
Br.	Kategorija izloženosti	<= 1 god	>1<5 god	>5 god	Nije navedeno dospjeće	Ukupno
1.	Izloženost prema centralnim vladama ili centralnim bankama	202.484				202.484
2.	Izloženost prema regionalnim vladama ili lokalnim vlastima	34.789	65.274	59.321		159.385
3.	Izloženost prema subjektima javnog sektora	5.301	56.717	17.289		79.307
4.	Izloženost prema multilateralnim razvojnim bankama					0
5.	Izloženost prema međunarodnim organizacijama					0
6.	Izloženost prema institucijama	240.058				240.058
7.	Izloženost prema privrednim društvima	161.148	46.124	4.697		211.969
8.	Izloženost prema stanovništvu	53.274	113.930	180.540		347.743
9.	Izloženost obezbijedena nekretninama	10.737	26.151	89.393		126.281
10.	Izloženost u statusu neizmirenja obaveza	67	151	7.575		7.793
11.	Visokorizične izloženosti					0
12.	Izloženost u obliku pokrivenih obveznica					0
13.	Izloženost prema institucijama i privrednim društvima sa kratkoročnom kreditnom procjenom					0
14.	Izloženost u obliku udjela ili akcija u investicionim fondovima					0
15.	Izloženost na osnovu vlasničkih ulaganja			291		291
16.	Ostale izloženosti				64.570	64.570
	Ukupno	707.858	308.347	359.106	64.570	1.439.881

2.6.6. Bruto izloženosti po značajnim privrednim granama

- u 000 BAM -

Izloženost prema značajnoj grani privrede								
Br.	Izloženosti	Izloženost kod kojih su izvršene ispravke vrijednosti, odnosno umanjenje vrijednosti (izloženost u statusu neizmirenja obaveza)	Ispravke vrijednosti za izloženost u statusu neizmirenja obaveza	Iznos dospjelih nenaplaćenih potraživanja	Ispravke vrijednosti za dospjelih nenaplaćenih potraživanja	Izloženost koje nisu u statusu neizmirenja obaveza	Ispravke vrijednosti za izloženost koje nisu u statusu neizmirenja obaveza	Ukupan iznos obračunatih regulatornih rezervi
1.	Poljoprivreda, šumarstvo i ribolov	103	103	107	101	4.706	59	162
2.	Vađenje ruda i kamena	0	0	17	2	3.629	301	301
3.	Prerađivačka industrija	19.786	12.871	975	97	89.874	2.295	15.166
4.	Proizvodnja i snabdjevanje električnom energijom, gasom, parom i klimatizacija	0	0	19	0	1.003	27	27
5.	Snabdjevanje vodom; kanalizacija, upravljanje otpadom i djelatnosti sanacije (remedijacije) životne sredine	0	0	26	0	287	4	4
6.	Građevinarstvo	0	0	245	13	45.549	4.135	4.135
7.	Trgovina na veliko i na malo; popravka motornih vozila i motocikla	217	217	909	208	58.128	1.201	1.418
8.	Saobraćaj i skladištenje	0	0	141	6	43.528	1.534	1.534
9.	Djelatnosti pružanja smještaja, pripreme i posluživanja hrane; hotelijerstvo i ugostiteljstvo	0	0	18	0	194	3	3
10.	Informacije i komunikacije	0	0	27	0	5.781	37	37
11.	Finansijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja	0	0	22	0	453.557	1.488	1.488
12.	Poslovanje nekretninama	0	0	16	0	31	1	1
13.	Stručne, naučne i tehničke djelatnosti	0	0	99	2	21.876	140	140
14.	Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti	0	0	2	0	2	0	0
15.	Javna uprava i odbrana;obavezno socijalno osiguranje	0	0	195	16	112.655	3.038	3.038
16.	Obrazovanje	0	0	2	0	52	1	1
17.	Djelatnosti zdravstvene zaštite i socijalnog rada	0	0	262	2	19.586	132	132
18.	Umjetnost, zabava i rekreacija	0	0	2	0	2.604	0	0
19.	Ostale uslužne djelatnosti	0	0	6	0	2.670	7	7
20.	Djelatnosti domaćinstava kao poslodavaca; djelatnosti domaćinstava, koja proizvode različitu robu i obavljaju različite usluge za sopstvenu upotrebu	0	0	0	0	0	0	0
21.	Djelatnosti eksteritorijalnih organizacija i organa	0	0	0	0	0	0	0
22.	Ostalo neraspoređeno	17.340	16.015	8.033	5.326	591.327	10.995	27.010
Ukupno		37.446	29.206	11.123	5.773	1.457.039	25.398	54.604

Iznos dospjelih nenaplaćenih potraživanja i njihova ispravka su prikazani u ukupnom iznosu, a takođe su uključeni i u odgovarajućim kolonama izloženosti i ispravki vrijednosti u statusu neizmirenja obaveza i izloženosti, koje nisu u statusu neizmirenja obaveza.

2.6.7. Promjene po ispravkama vrijednosti tokom perioda

- u 000 BAM -

	Ispravke vrijednosti* za i zloženosti u statusu neizmirenja obaveza	Ispravke vrijednosti* za izloženosti, koje nisu u statusu neizmirenja obaveza	Ukupno
1. Početno stanje	26.266	24.436	50.702
2. Nova ispravka vrijednosti tokom perioda	19.128	12.898	32.026
3. Iznos ukinutih ispravki vrijednosti**	(16.188)	(11.936)	(28.124)
4. Završno stanje	29.206	25.398	54.604

Napomene:

* Ispravke vrijednosti predstavljaju ukupan iznos očekivanih kreditnih gubitaka - ECL (Expected Credit Loss) i uključuju ispravke vrijednosti na bilansu izloženost i rezervisanja na vanbilansnu izloženost.

** Iznos ukinutih ispravki uključuje otpise (računovodstveni i trajni).

2.6.8. Izloženosti prije i poslije korišćenja kreditne zaštite

- u 000 BAM -

Br.	Kategorija izloženosti	Vrijednosti neto izloženosti prije korišćenja kreditne zaštite		Vrijednosti neto izloženosti poslije korišćenja kreditne zaštite	
		Izloženosti, koje nisu u statusu neizmirenja obaveza	Izloženosti u statusu neizmirenja obaveza	Izloženosti, koje nisu u statusu neizmirenja obaveza	Izloženosti u statusu neizmirenja obaveza
1.	Izloženost prema centralnim vladama ili centralnim bankama	202.484	-	202.484	-
2.	Izloženost prema regionalnim vladama ili lokalnim vlastima	159.385	-	237.775	-
3.	Izloženost prema subjektima javnog sektora	79.307	-	2.356	-
4.	Izloženost prema multilateralnim razvojnim bankama	-	-	-	-
5.	Izloženost prema međunarodnim organizacijama	-	-	-	-
6.	Izloženost prema institucijama	240.058	-	241.813	-
7.	Izloženost prema privrednim društvima	211.969	-	202.352	-
8.	Izloženost prema stanovništvu	347.743	-	346.822	-
9.	Izloženost obezbijedena nekretninama	126.281	-	126.281	-
10.	Izloženost u statusu neizmirenja obaveza	-	7.793	-	7.793
11.	Visokorizične izloženosti	-	-	-	-
12.	Izloženost u obliku pokrivenih obveznica	-	-	-	-
13.	Izloženost prema institucijama i privrednim društvima sa kratkoročnom kreditnom procjenom	-	-	-	-
14.	Izloženost u obliku udjela ili akcija u investicionim fondovima	-	-	-	-
15.	Izloženost na osnovu vlasničkih ulaganja	291	-	291	-
16.	Ostale izloženosti	64.570	-	71.914	-
	Ukupno	1.432.087	7.793	1.432.087	7.793

2.6.9. Informacije o finansijskoj poluzi

- u 000 BAM -

Vrijednosti izloženosti	Iznos
Finansijski derivati: sadašnji trošak zamjene	0
Stavke vanbilansa sa faktorom konverzije od 10% u skladu s članom 37. stav 8. tačka 1. Odluke o izračunu kapitala banke	698
Stavke vanbilansa sa faktorom konverzije od 20% u skladu s članom 37. stav 8. tačka 2. Odluke o izračunu kapitala banke	28.512
Stavke vanbilansa sa faktorom konverzije od 50% u skladu s članom 37. stav 8. tačka 3. Odluke o izračunu kapitala banke	15.967
Stavke vanbilansa sa faktorom konverzije od 100% u skladu s članom 37. stav 8. tačka 4. Odluke o izračunu kapitala banke	-
Ostala imovina	1.275.916
(-) Iznos odbitnih stavki aktive - osnovni kapital - u skladu sa članom 37. stav 3. Odluke o izračunavanju kapitala banke	(10.528)
Izloženost stope finansijske poluge - u skladu sa članom 37. stav 4. Odluke o izračunavanju kapitala banke	1.310.565
Kapital	
Osnovni kapital - u skladu sa članom 37. stav 3. Odluke o izračunavanju kapitala banke	210.159
Stopa finansijske poluge	
Stopa finansijske poluge - u skladu sa članom 37. stav 2. Odluke o izračunavanju kapitala banke	16.04%

2.7. Likvidnosni zahtjevi

Banka je obavezna da održava likvidnost u okvirima, koje su propisali Agencija za bankarstvo Republike Srpske i Centralna banka Bosne i Hercegovine:

- održavanje obavezne rezerve,
- koeficijent pokrića likvidnosti (LCR),
- koeficijent neto stabilnih izvora finansiranja (NSFR).

Na dan 31. decembar 2023. godine koeficijent pokrića likvidnosti (LCR) iznosio je 302% (propisani minimum 100%).

Obrazac LCR		
Broj	Stavka	Iznos
1.	Zaštitni sloj likvidnosti	218.979
2.	Neto likvidnosni odlivi	72.483
3.	Koeficijent likvidnosne pokrivenosti (%)	302%
Izračunavanje brojioca		
4.	Zaštitni sloj likvidnosti u obliku imovine nivoa 1, isključujući pokrivene obveznice izuzetno visokog kvaliteta (u skladu s članom 24. Odluke): neprilagođen	218.979
5.	Odlivi na osnovu kolaterala u obliku imovine nivoa 1a, isključujući pokrivene obveznice izuzetno visokog kvaliteta koje dospijevaju u roku od 30 dana	0
6.	Prilivi na osnovu kolaterala u obliku imovine nivoa 1, isključujući pokrivene obveznice izuzetno visokog kvaliteta, koje dospijevaju u roku od 30 dana	0
7.	Obezbijedjeni odlivi novca, koji dospijevaju u roku od 30 dana	0
8.	Obezbijedjeni prilivi novca, koji dospijevaju u roku od 30 dana	0
9.	Prilagođeni iznos imovine nivoa 1m isključujući pokrivene obveznice izuzetno visokog kvaliteta "prije primjene gornje granice"	218.979
10.	Vrijednost imovine nivoa 1 u obliku pokrivenih obveznica izuzetno visokog kvaliteta u skladu s članom 24 Odluke: neprilagođena	0
11.	Odlivi na osnovu kolaterala u imovini nivoa 1 u obliku pokrivenih obveznica izuzetno visokog kvaliteta, koje dospijevaju u roku od 30 dana	0
12.	Prilivi na osnovu kolaterala u imovini nivoa 1 u obliku pokrivenih obveznica izuzetno visokog kvaliteta, koje dospijevaju u roku od 30 dana	0
13.	Prilagođeni iznos imovine nivoa 1 u obliku pokrivenih obveznica izuzetno visokog kvaliteta "prije primjene gornje granice"	0
14.	Prilagođeni iznos imovine nivoa 1 u obliku pokrivenih obveznica izuzetno visokog kvaliteta "nakon primjene gornje granice"	0
15.	"Iznos viška likvidne imovine" nivoa 1 u obliku pokrivenih obveznica izuzetno visokog kvaliteta	0
16.	Vrijednost imovine nivoa 2a u skladu s članom 24. Odluke: neprilagođena	0
17.	Odlivi na osnovu kolaterala u imovini nivoa 2a, koji dospijevaju u roku od 30 dana	0
18.	Prilivi na osnovu kolaterala u imovini nivoa 2a, koji dospijevaju u roku od 30 dana	0
19.	Prilagođeni iznos imovine nivoa 2a "prije primjene gornje granice"	0
20.	Prilagođeni iznos imovine nivoa 2a "nakon primjene gornje granice"	0
21.	"Iznos viška likvidne imovine" nivoa 2a	0
22.	Vrijednost imovine nivoa 2b u skladu s članom 24. Odluke: neprilagođena	0
23.	Odlivi na osnovu kolaterala u imovini nivoa 2b, koji dospijevaju u roku od 30 dana	0
24.	Prilivi na osnovu kolaterala u imovini nivoa 2b, koji dospijevaju u roku od 30 dana	0
25.	Prilagođeni iznos imovine nivoa 2b "prije primjene gornje granice"	0
26.	Prilagođeni iznos imovine nivoa 2b "nakon primjene gornje granice"	0
27.	"Iznos viška likvidne imovine" nivoa 2b	0
28.	Iznos viška likvidne imovine	0
29.	Zaštitni sloj likvidnosti	218.979
Izračunavanje imenioca		
30.	Ukupni odlivi	289.931
31.	Potpuno izuzeti prilivi	0
32.	Prilivi, na koje se primjenjuje gornja granica od 90%	0
33.	Prilivi, na koje se primjenjuje gornja granica od 75%	344.452
34.	Smanjenje za potpuno izuzete prilive	0
35.	Smanjenje za prilive, na koje se primjenjuje gornja granica od 90%	0
36.	Smanjenje za prilive, na koje se primjenjuje gornja granica od 75%	217.448
37.	Neto likvidnosni odliv	72.483

2.8. Založena i nezaložena imovina

- u 000 BAM -

Založena i nezaložena imovina Banke		
Vrsta imovine	Bruto knjigovodstvena vrijednost založene imovine	Bruto knjigovodstvena vrijednost nezaložene imovine
Dati krediti	132	723.984
Ulaganje u dužničke instrumente	-	80.552
Ulaganje u vlasničke instrumente	-	291
Ostalo	-	520.352
UKUPNO	132	1.325.179

Poslovna mreža UniCredit Bank a.d. Banja Luka na dan 31.12.2023.

FILIJALA	ADRESA	GRAD	BROJ TELEFONA:
BESPLATNA INFO LINIJA			080/051-051
BANJALUČKO-PRIJEDORSKA REGIJA			
FILIJALA BANJA LUKA	Marije Bursać 7	Banja Luka	051/243-200
FILIJALA BANJA LUKA 2	Jevrejska 50	Banja Luka	051/246-662
FILIJALA BANJA LUKA 3	Carice Milice 2	Banja Luka	051/246-645
FILIJALA ČELINAC	Kralja Petra I Karađorđevića 65	Čelinac	051/551-144
FILIJALA KOTOR VAROŠ	Cara Dušana 28	Kotor Varoš	051/783-260
FILIJALA MRKONJIĆ GRAD	Svetog Save 13	Mrkonjić Grad	050/212-948
FILIJALA ŠIPOVO	Prve šipovačke brigada 1	Šipovo	050/371-338
FILIJALA PRIJEDOR	Vožda Karađorđa 9	Prijedor	052/240-385
FILIJALA NOVI GRAD	Karađorđa Petrovića 33	Novi Grad	052/751-756
FILIJALA KOZARSKA DUBICA	Svetosavska 41	Kozarska Dubica	052/416-346
DOBOJSKO-GRADIŠKA REGIJA			
FILIJALA LAKTAŠI	Karađorđeva 63	Laktaši	051/532-215
FILIJALA GRADIŠKA	Vidovdanska bb	Gradiška	051/813-412
FILIJALA SRBAC	Mome Vidovića 17	Srbac	051/740-251
FILIJALA DOBOJ	Karađorđeva 1	Doboj	053/490-351
FILIJALA TESLIĆ	Svetog Save 77	Teslić	053/431-501
FILIJALA DERVENTA	Kralja Petra 1 Karađorđevića bb	Derventa	053/312-212
FILIJALA ŠAMAC	Svetosavska 9	Šamac	054/490-116
FILIJALA PRNJAVOR	Svetog Save 25	Prnjavor	051/660-295
SARAJEVSKO-BIJELJINSKA REGIJA			
FILIJALA BIJELJINA	Patrijarha Pavla 3a	Bijeljina	055/221-285
FILIJALA UGLJEVIK	Ulica Ćirila i Metodija bb	Ugljevik	055/771-302
FILIJALA ZVORNIK	Karađorđeva bb	Zvornik	056/214-147
FILIJALA BRATUNAC	Svetog Save bb	Bratunac	056/411-214
FILIJALA PALE	Milana Simovića bb	Pale	057/203-022
FILIJALA LUKAVICA	Spasovdanska 31	Lukavica	057/318-299
FILIJALA SOKOLAC	Cara Lazara bb	Sokolac	057/401-062
FILIJALA ROGATICA	Srpski sloge bb	Rogatica	058/420-092
TREBINJSKO-FOČANSKA REGIJA			
FILIJALA TREBINJE	Kralja Petra Prvog Oslobođioca br. 22	Trebinje	059/270-625
FILIJALA BILEĆA	Kralja Aleksandra 14	Bileća	059/370-066
FILIJALA GACKO	Trg Save Vladislavića bb	Gacko	059/471-530
FILIJALA NEVESINJE	Nevesinjskih ustanika 27	Nevesinje	059/610-471

Skraćenice korištene u Izvještaju

ABRS	Agencija za bankarstvo Republike Srpske
ALM	Upravljanje aktivom i pasivom i finansiranje (Asset Liability Management & Funding)
BPV	Vrijednost baznog boda (Basis-Point-Value)
CET1	Redovni osnovni kapital (Common Equity Tier1 Capital)
CFO	Član Uprave za upravljanje finansijama
CPV	Kreditna vrijednost boda (Credit-Point-Value)
CRO	Član Uprave za upravljanje rizicima
DQ	Kvalitet podataka (Data Quality)
EAD	Izloženost u momentu neizvršenja (Exposure at Default)
ECB	Evropska centralna banka (European Central Bank)
ECL	Očekivani kreditni gubitak (Expected Credit Loss)
EL	Očekivani gubitak (Expected Loss)
EVA	Ekonomska vrijednost (Economic Value added)
FCRC	Odbor za finansijske i kreditne rizike (Financial and Credit Risk Committee)
FTE	Radnici sa punim radnim vremenom (Full Time Employees)
GTB	Globalno transakciono bankarstvo (Global Transaction Banking)
GWB	Alat za odobravanje rejtinga klijenata
IDL	Rizik dnevne likvidnosti (Intraday Liquidity)
IC	Interni kapital (Internal Capital)
ICAAP	Interna procjena adekvatnosti kapitala
ICRS	Izvještaj o strategijama po industrijskim sektorima
ILAAP	Interna procjena adekvatnosti likvidnosti
IRRBB	Kamatni rizik u bankarskoj knjizi (Interest Rate Risk in the Banking Book)
KM (BAM)	Konvertibilna marka
KPI	Ključni pokazatelji performansi (Key Performance Indicators)
LCR	Racio likvidnosne pokrivenosti (Liquidity Coverage Ratio)
LGD	Očekivani gubitak (Loss Given Default)
LLP	Rezervisanja za kreditne gubitke (Loan Loss Provisions)
LVL	Nivo upozorenja o gubitku (Loss Warning Level)
MRS	Međunarodni računovodstveni standardi
MSFI	Međunarodni standardi finansijskog izvještavanja
NBCO	Neobavezujuće kreditno mišljenje (Non-Binding Credit Opinion)
NII	Neto kamatni prihod (Net Interest Income)
NPE	Izloženost u neizvršenju (Non-Performing Exposure)
NSFR	Neto stabilni izvori finansiranja (Net stable funding ratio)
OKR	Odobrovanje kreditnog rizika
PD	Vjerovatnoća neizvršenja (Probability of Default)
PDL alat	Rana identifikacija anomalija (engl. Pre-Delinquency),
PDV	Porez na dodatu vrijednost
RAF	Okvir apetita za rizik (Risk Appetite Framework)
RAS	Izjava o apetitu za rizik (Risk Appetite Statement)
RP	Plan oporavka (Recovery Plan)
RR	Izvještaj o rizicima (Risk Report)
RTC	Kapacitet za preuzimanje rizika (Risk Take Capacity)
RWA	Rizikom ponderisana aktiva (Risk Weighted Assets)
SREP	Proces pregleda i procjene Regulatora (Supervisory Review and Evaluation Process)
STA	Standardni pristup
STWL	Nivo upozorenja za stres test (Stress Test Warning Level)
SVaR	Stresirana vrijednost u riziku (Stressed Value-at-Risk)
T1	Osnovni kapital (Tier1 capital)
UCI	UniCredit
USP	Upravljanje specijalnim plasmanima
VaR	Vrijednost u riziku (Value-at-Risk)
WL	Lista za praćenje (Watch List)